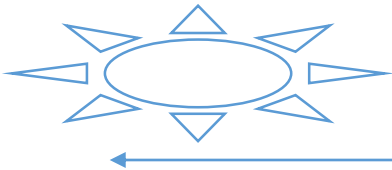

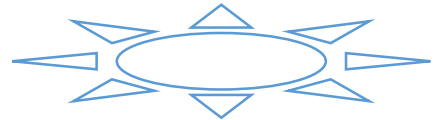
Ketabton.com

پہ لاس کی ملغلرہ

سید احمد سعادت

پہ لاس کی ملغلرہ

سید احمد سعادت

پہ لاس کی ملغلرہ

بیله علمہ خبری مکوه.

سید احمد سعادت

۱۶۰۶/۹/۱۶ چاپ کان

دڪتاب پيڙندنه

دڪتاب نوم:

په لاس ڪي ملغلره

ليکوال:

سيد محمد سعادت (سيد احمد سعادت)

ڪال:

۱۴۰۳ ل

وٽساف:

۰۷۰۳۷۳۵۷۴۶

بريڊناليڪ:

sayedahmadsadaat46@gamil.com

دليڪوال شماره:

۰۷۰۰۴۳۵۷۰۵

ڊالي

هغه ځاته چي د مطالعې سره شوق لري

مننلیک

په لومړۍ قدم کي د الله ج شکر دي چي ماته یې د علم دغه ستر نعمت په خپله اندازه را بخښلي دي.

په دوهم قدم کي زما د والدینو او مشر ورور (هستي محمد) څخه زیاته مننه چي هر وخت یې زه حمایت کړی یم تشویق کړی یې یم او هیڅکله یې زه ماتي ته نه یم پرايښي.

په دریم قدم کي د (شیراحمد بارک) څخه نړۍ مننه چي ددي کتاب د چاپولو لپاره یې خپل وس ونه سپموی

فهرست

8	سريزه
9	د قرآنکريم او د احاديثو د ژباړې برخه
14	(قران او ژوند)
20	دلمانځه برخه
26	د محمد ﷺ او د هغه د څلورو يارانو د لنډې پيژندلو برخه
27	د نبي کریم ﷺ غوره ويناوې
28	د څلورو يارانو (راشده خلفاء) په زړه پورې معلومات
29	د خلفائى راشدينو ويناوې
30	دساينس برخه
33	ساينس او دين
39	د اروا پوهنې برخه
48	د ويناوو او مشورو برخه
48	د خپل نفس سره دمخاسبې سوالونه؟
53	د طبيعت درې قوانين ترخه دي مگر ريښتيا دي
55	که دي د واده لپاره مرکه استول
56	لس نړيوال متلونه
58	د تاريخ برخه او کيسو برخه
73	د ژباړې برخه
73	بگى والا او سردار محمد داود خان
86	پښتانه څوک دي
90	پيريان څه ډول مخلوقات دي؟
91	د لنډو کيسو برخه
97	د حضرت مهدي مور
109	هغه ليک چې سخت يې وژړولم
114	ماخذونه

سريزه

د اسلام مبارک دين الله ج د نزديکت سيده مستقيمه لاره ده.
ددي مبارک دين په لارښوونو عمل کول زموږ لپاره په دنيا او آخرت کي سعادت را په برخه کوي.
ددغه دين په عملي کولو سره موږ په دنيا کي سوکاله او آرامه ژوند درلودلای سو او په آخرت کي جنت په گټلای سو.

ددي کتاب دليکلو اصلي مقصد دادي چي سترگه کولای سو پدي عصري زمانه کي د نړۍ سره اشنا سو او سترگه کولای سو چي د الله ج دين ته ژمن پاته سو او عمل په وکړو او د نړۍ سره د ليک او لوست په واسطه سره اوږه پر اوږه روان اوسو ، اوبل د ځوانانو شوق د مطالعې سره پيدا کول دي .
پدي کتاب کي هڅه سويده جاليب او هر اړخيز معلومات راټول سويدي ، ترڅو تاسو د خپل ذوق مطابق مطالعه وکړئ ، ليکوال هڅه کړيده چي راټول سوي معلومات ستاسو سره شريک کړئ او تاسو په خپل ژوند کي استفاده ځيني وکړئ .

په درنښت

سيداحمد سعادت

د قرآنکریم او د احادیثو د ژباړې برخه

سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ وَقِتَالُهُ كُفْرٌ (بخاری و مسلم)
مسلمان لره نالائقه وینا لویه گناه او په ناحقه وژل د کفر سره برابر دي.

...

إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ الْأُمَّهَاتِ
په تحقیق سره الله ﷻ پرناسو حرام کړی دی د مور او پلار عاق کیدل ازارول

...

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
(سُورَةُ النُّور : 19)
ژباړه: یقیناً څوک چې په مؤمنانو کې د فحاشۍ او برېښې خپرول غواړي، نو د هغوی لپاره په دنیا او آخرت کې سخت دردناک عذاب دي

...

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنَّا
ژباړه: الهي ته عفو (بخښنه) کوونکی یې، بخښل دي خوښېږي، ماته بخښنه وکړه
(الترمذي ۳۸۵۰)

...

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ
یقیناً الله ﷻ توبه کوونکی خوښوی

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ
الله ج د زړه په رازونو هم پوهېږي.
(المائدہ: ۷)

...

قبلېدونکې دعاء

إِنْ أَسْرَعَ الدُّعَاءُ اجَابَةً دَعْوَةً غَائِبٍ لِّغَائِبٍ
په تحقیق سره ترټولو چټکه قبلېدونکې دعاء، دعا دغائب دا دغائب لپاره ده.
(راوه الترمذي)

...

رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي
اي پروردگاره: ما په خپل ځان ظلم وکړی، نو ماته بخښنه وکړي.

...

(وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ)
ژباړه: او هغه څوک چې زموږ په لار کې هڅه وکړي، نو موږ به هغوی ته خپلې لارې وښیو، او بېشکه الله له نېکۍ کوونکو سره دی.
(سورة العنکبوت، ایت ۶۹)

...

د خفگان او پریشانی په وخت کې دعاء

أنس رضي الله عنه وبلي : چي کله به د يو کار په وجه رسول الله ﷺ پریشانه او خفه سو نو داسي دعاء به يې ويل : «يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ
بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ
(صحيح الترمذي رقم=۳۵۲۴)

...

رسول الله ﷺ فرمايلي دي:
په خپلو کې تحفه ورکوي، ځکه د تحفې اخيستل او ورکول، کينه لېږي کوي.
مشکوۃ المصابيح: ۲۶۱

ابو مسعود انصاري رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمايل:
د يو سړي لمونځ تر هغه پورې نه قبلېږي، تر څو چې هغه په رکوع او سجده کې خپله ملا سيده نه کړي

...

له انس "رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ" څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ وفرمايل: يا الله، بېله د آخرت د (تل پاتې ژوند)
څخه بل ريښتنی او خوږ ژوند نسته

...

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: ((اللَّهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَةِ)). 'مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ'

...

د مکې له امير حارث بن حاطب څخه روايت دی ، وايي: موږ ته رسول الله ﷺ وصيت کړی چې د مياشتې پر ليدلو اختر وکړو ، که مو ونه ليدله او يو عادل شاهد شاهدي ورکړه نو د هغه پر شاهدي اختر کوو.
(سنن ابی داود: ۲۳۳۸)

رسول الله ﷺ " فرمايلي:
د قرآن کریم تلاوت تر هغه کوي تر څه وخته چې ستاسو زړه د قرآن کریم سره لگيږي ، کله چې مو زړه وغوښتل نو تلاوت بس کړئ.
صحيح البخاري ۵۰۶۰

رسول الله صلى الله عليه و آله وسلم فرمايلي:

"مِنْ أَشَدِّ أَمْتِي لِي حَبًّا ، نَأْسُ يَكُونُونَ بَعْدِي ، يُوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ رَأَى ، بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ":

له ما څخه وروسته به زما امت کې داسې کسان راسي چې له ما سره به داسي مينه کوي چې خپل اهل او مال به زما د يوې لحظې ديدار لپاره قربانوي.
صحيح مسلم (۲۸۳۲)

حضرت ابوهريره رضی الله عنه روايت کوي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل:

کوم څوک چې د روژې د مياشتې يوه روژه بېله عذره او ناروغۍ پرته وخوري په ټوله زمانه کې يې جبران نسي ادا کولای.

ترمذی ، ابوداود ، مشکوة شريف

...

مسئله د مباشرت طريقه څنگه ده؟

جواب

تر جماع مخکې مېرمنې ته يوه کوچني تحفه ورکړه بيا نو د جماع څخه ډير خوند اخيستلی سې د پردې اهتمام هم وکړه ډير ښه دي ځکه د انسان سره درحمت حفاظت ملائکي وي چې انسان ټول لڅ سي هغه ملائکي بيا ځينې ليري سي شيطان ورته راسي او ادب احترام هم سره کمپري البته دا فرض ندي بلکې ښه او مناسب کار دي تر جماع مخکې د لسانې (ژبه) زبېښل او د ندينو (سینه) لمس کول زيات مهم دي او کله چې ته فارغ سې نو مه ولاړېږه تر هغو چې د ملگري کار مو نه يې سوئ ځکه دا جماع مو سره گډه ده يواځې ستا حق نه دي که ژر ځېنې ولاړسوي بيا د مېرمنې نفرت درڅخه کيږي ټول عمر به مو سره جنگ وي او دا د مېرمنې حق دي او په داسي وخت کي جماع ډير وخت اخلي چې نس مو خالي يعني خوراک مو هضم سوي وي او چپه چيائي وي حديث شريف کي راځي نبي کریم ﷺ وايي تر جماع مخکې دا دعا وياستې
بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا
ژباړه

شروع کوم په نامه د الله يا الله ما له شيطان څخه وساتي او ماته چې دي کوم شئ په رزق راکړي دي هغه هم له شيطان څخه وساتي،

خپلو مېرمنو ته دا دعا لازماً ور زده کړئ!

حديث شريف کي راځي، کوم څوک چې بېله دعا جماع کوي شيطان راځي ده دې انسان پر آله خپله آله پېچي بيا شيطان هم جماع ورسره کوي چې کله يې اولاد پيداسي هغه ډير ناصالح وي نو دعا لازماً زده کړي ترڅو اولاد مو صالح سي او ستاسو له شيطان څخه په امان سي. والله اعلى واعلم
توصيه علماء چې دامستلي ليکلي نه شرمېدل او موږ چې يې نقل کوو بيا شرمېږو !

...

مسئله : ايا بې له شرعي عذره مېرمن خپل خاوند له کوروالي څخه منع کولای سي؟

جواب: د خاوند جسماني ضرورت او خواهش ور پوره کول پر مېرمنې لازم دي دا نسي کولای چې خاوند له ځان څخه منع کړي حديث کي راځي ځکه هم دا مېرمن پر تناره وي ډوډي پخوي دا به لازماً ورځي د خاوند خواهش به ورپوره کوي که نه ورغله دالله تعالیٰ لعنت ورباندي کيږي ډيره سخته گناه ده داسي به نکوي!
البته مېرمن د حيض نفاس او د نورې ناروغي په وخت کي خاوند له ځان څخه منع کولی سي شرعاً عرفاً او اخلاقاً

نوب:

که مېرمن کمزوري وه ده هرې ورځې د کوروالي طاقت يې نه درلودی بيا دي خاوند بله نکاح وکړي!

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ" (رواه البخاري ، بدء الخلق ، ٢٩٩٨).

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا بَاتَتِ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ". (رواه البخاري ، النكاح ، ٤٧٩٥).

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلَّا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. (النكاح (١٧٣٦)).
وَعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأَنَّهُ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنَوُّرِ. رواه الترمذي". (الرضاع (١٠٨٠)).

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ فَأَبَتْ ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا ، لَعَنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ". رواه البخاري (بدء الخلق) (٢٩٩٨) .

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا بَاتَتِ الْمَرْأَةُ مُهَاجِرَةً فِرَاشَ زَوْجِهَا لَعَنَتُهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تَرْجِعَ". رواه البخاري. (النكاح) (٤٧٩٥).

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا مِنْ رَجُلٍ يَدْعُو امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهَا فَتَأْبَى عَلَيْهِ إِلَّا كَانَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ سَاخِطًا عَلَيْهَا حَتَّى يَرْضَى عَنْهَا. (النكاح) (١٧٣٦).

وَعَنْ طَلْقِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : "إِذَا الرَّجُلُ دَعَا زَوْجَتَهُ لِحَاجَتِهِ فَلْتَأَنَّهُ وَإِنْ كَانَتْ عَلَى التَّنَوُّرِ. رواه الترمذي". (الرضاع (١٠٨٠)).

...

مسئله : د خاوند او مېرمنې ترمينځ کوم کارونه حرام دي کوم حلال؟

جواب يې:

دري کارونه د خاوند او مېرمنې تر مينځ حرام دي
۱: اتیان في الدبر ۲: اتیان في المحيض ۳: اتیان في النفاس

اتیان في الدبر / راتگ د شا له خواه حرام دي
الله تعالیٰ وایي / فأتوا حرثکم. راتگ وکړئ خپل کښت نه!
د شا طرف کښت نه دي نو حرام سو
او رسول ﷺ وایي / ملعون من اتی امرأته في دبرها.
لعنت دي په هغه کس چې راتگ کوي خپلې مېرمنې ته د شا له طرف څخه ډیره بده گناه ده

اتیان في المحيض / دحيض په وخت کي جماع کول حرام دي
الله تعالیٰ وایي / هو اذى فاعتزلوا النساء في المحيض.
جلاء سئ د خپلو مېرمنو څخه د حيض په وخت کي نو حرام سو

اتیان في النفاس / راتگ د نفاس په وخت کي حرام دي
فتاویٰ هندیه ج۱ ص ۳۸ ۳۹ / ومنها حرمة الجماع.
همداسي د څلوېښتۍ په وخت کي جماع حرامه ده

الله تعالیٰ وایي / هن لباس لکم وانتم لباس لهن.
مېرمنې ستاسو پردي دي او تاسو د دوي پرده یاست!
نور ټول کارونه جواز لري او ستاسو په هر کار کي کومک کولای سي
نوټ مېرمن ستاسی حجامت در کولای سي که یې خوښه وه!

...

(قران او ژوند)

(الله ﷻ فرمایي)

۱: ادخلوا في السلم كافة
مکمل په اسلام کې داخل سه!

۲: ولا تعتدو

ظلم او زياتی مکوه!

۳: ولا تعثو في الأرض مفسدين

په مخکه کې فساد کونکي مه گرځئ!

۴: ولا تلبسوا الحق بالباطل

حق او باطل مه سره گډه وئ!

۵: ولا تقف ما ليس لك به علم

بې له علمه خبري مکوه!

۶: ولا تمش في الأرض مرحا

په مخکه کې په تکبر سره تگ مه کوئ!

۷: ولا تصعر خدك للناس

خلکو ته تندۍ مه تریو کوه!

۸: واخفض جناحك للمؤمنين

مؤمنانو سره نرمي کوه!

۹: واغضض من صوتك

خپل اواز همیش کښته ساته!

۱۰: وأقصد في مسيك

په مزل (تگ) کولو کې میانه روي کوه!

۱۱: وأعرض عن الجاهلين

د جاهلانو خلکو څخه مخ اړوه!

۱۲: خذ العفو وأمر بالمعروف

بخشنه کوه، امر په نیکی کوه!

۱۳: اِدْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ

دفاع په بنایسته طریقي سره کوه!

۱۴: اُدْعُوا إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ

دین ته خلک په حکمت سره را بوله!

۱۵: لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

صدقه په ضرر او زیاتوب سره مه بربادوه!

۱۶: وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ

پردی مال د هغه د اجازي بغيره خوره!

۱۷: وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُقَابِ

خلگ په غلطو نومانو مه بولئ!

۱۸: لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ

په قوم پسي مسخري مكوئ!

۱۹: وَلَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا

خيني وه خينو ته د نورو غيبت مكوئ!

۲۰: وَلَا تَجَسَّسُوا

د مؤمنانو جاسوسي شيطانت مكوئ!

۲۱: اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ

د ډيرو گمانونو څخه ځان وساتئ!

۲۲: اِعدَلو

په هر څه کې انصاف څخه کار اخلئ!

۲۳: و اِذا حَيِيتُمْ بِتَحِيَةٍ فَحَيُّوْا حَسَنَ

د سلام جواب په ښايسته طريقي سره ور کوه!

۲۴: وِبالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

د مور پلار سره نیکي ښيگنه کوه!

۲۵: وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ

د خپلوان او یتيمانو سره ښيگنه کوه!

۲۶: وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ

غريب او مسکين ته خوراک ورکړه!

۲۷: وَلَا تَبْدُلُوا الْخَبِيثَ بِالطَّيِّبِ

پاک د مردار سره مه گډه کوئ!

۲۸: وَآتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ

یتیم ته خپل مال ورکړئ مه یی ځيني خورئ!

۲۹: أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَكُمْ

صدقي او خيراتونه ورکړئ!

۳۰: وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا

سیده وينا کوئ!

۳۱: وَقُولُوا لِلنَّاسِ حَسَنًا

خلکو ته ښايسته خبري کوئ!

۳۲: وتعاونو علی البر والتقوی

د نورو سره د تقوا او نیکی په کار کې مرسته کوئ

۳۳: ولا تعاونو علی الإثم والعدوان

د نورو سره د گناه ظلم په کارونو کې مرسته مکوئ

۳۴: واحفظو ایمانکم

د بې ځایه قسمونو څخه ځان وساتئ!

۳۵: وأوفو بعهد الله اذا عاهدتم

د الله تعالی سره چې مو وعده کړیده هغه پوره کړئ!

وأوفو الکيل اذا کلتهم

پیمانې (تلل) سمه کوئ په وخت د پیمانې (تللو) کې!

۳۷: وزنو بالقسطاس المستقیم

په روغه او برابره تله (ترازو) تلل کوه!

۴۸: کونو مع الصادقین

د رښتیا ویونکو ملګرتیا کوه!

۳۹: أوفو بالعقود

په وعدو وفا (پوره کول) وکړئ!

...

د اذان په وخت کې خبرې مه کوي

ابن جریج رحمه الله تعالی وايي

صحابه کرام به د اذان په وخت کې داسې چې ناست وه لکه د قران کریم تلاوت ته به چې ناست وي یوازې هماغه

کلمات به یې ویل کم چي به چې مؤذن ویل

(فتح الباري: (۹۲/۲)

...

سیرت له پانډو

جابر بن سمره رضی الله عنه فرمایي

د رسول الله ﷺ خولې مبارکې له ټولو عطرونه زیاتې خوشبو داره وې جابر رضی الله عنه فرمایي
 زه ماشوم وم ، رسول الله ﷺ مې مخ ته لاس راوړي ، د شفقت لاس یې پر راکش کړي ، ومې لیدل چې مبارک
 لاسونه یې یخ او داسې خوشبوداره وه تا به ویل همدا وس یې د عطار له خلتې څخه را ایستلي دي .
 انس رضی الله عنه فرمایي : خولې یې لکه ملغلرې داسې وې .
 ام سلیم رضی الله عنها فرمایي: د رسول الله ﷺ د مطهر بدن بوي یا خولې له غوره عطرو څخه هم غوره وې .
 جابر رضی الله عنه فرمایي: رسول الله ﷺ به چې په کومه لاره ولاړي ، که بل څوک هم پر هغه لاره ولاړي ، نو د
 رسول الله ﷺ د مبارک بوي څخه به په دې پوهیږي چې رسول الله ﷺ پر همدې لاره تللی یعنې دده له
 خوشبویی څخه به پدې پوهیږي چې هغه مبارک پردې لاره تللی دي ، دده خوشبویی او یا دده د خوځو خوشبویی
 به د دوي د لارې رهنما وه .

الرحیق المختوم

...

ولې د لمانځه په هر رکعت کې دوه سجدي تر سره کیږي ؟

ایا کله مو دغه پوښتنه په ذهن کې در ګرځیدلې ده ؟
 چې ولې په هر یو رکعت کې دوي سجدي کوو ؟

ایا پدې کې څه حکمت شتون لري ؟

دا پوښتنه له علي بن ابی طالب (رضي الله تعالى عنه) څخه یوچا وکړه ، چې ولې په هر رکعت کې دوي سجدي کوو؟

او په خاوره کې کوم صفت او ځانگړنه ده ؟؟
د علي کرم الله وجهه ځواب نوموړي تن ته پدې ايات سره وو:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى﴾

لومړۍ سجده تر سره کول او بيا سر راپورته کولو مانا دا ده چې (مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ) يعنې له دې خاورې څخه مو پيدا کړي ياست (يُولِ بَدَنُ مَوْءِدْ خَاوَرِي څخه پيدا سوې دى) او کله چې دوهمه سجده تر سره سي مانا يې دا ده چې (وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ) تاسې به خامخا مړه کيږئ او دې خاورو ته به ورځې نو په ياد لرئ چې (وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى) او په دوهم ځل به بيا د دې خاورو څخه راپورته کيږئ او دالله تعالى حساب ته به ورځئ .

(په هر رکعت کې د دوه سجودو تر سره کولو معنی دا ده چې مونږ او تاسې ته په هر رکعت کې ژوند او مرگ په ياد وي)

د الله تعالى پر دين (اسلام) د مشرف کېدو نعمت باندې شکر او الحمد لله ويل پکار دي چې مونږ او تاسې ته يې د سجدې کولو توفيق راکړي، تر څو مو تل پاتې برياً چې د اخرت برياً ده په برخه سي.

...

څومره هيبت ناکه ورځ به وي چې رځ وسي
(وَقَفُّوهُمْ اِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ)

دوى ودروى له دوى څخه د اعمالو پوښتنه کيږي

دلمانځه برخه

دلمانځه فرضونه او واجبات سنتونه (زده کړه يې فرض ده)

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا!

گرانو مسلمانانو! لمونځ چې داسلام او کفر سرحد دي يو هم عبادت دي هغه وخت به صحي لمونځ وي چې لمونځ گزار دلمانځه په احکامو لکه فرائض، واجبات، سنت، مکروهات او دلمانځه په ماتونکو پوه سي

دسجده سهوي دوجوب صورتونه وپيړني دلمانځه د صحت او خرابي درک کړی.

نوپه همدې خاطر دلمانځه داحکامو زده کړه په نر اوسنځه فرض ده اويادساتل يې ضروري دي.

دلمانځه فرضونه:

دلمانځه 14 فرضونه دي چي 8 دلمانځه څخه دباندي او شپږ په لمانځه کښې د ننه دي کم چي دلمانځه څخه دباندي دي هغه ته دلمانځه شرطونه وايي اوکم چي په لمانځه کې دننه دي هغه ته دلمانځه ارکان وايي.

لومړی دلمانځه شرطونه : پدې شرطونو کې که يو هم پاتي سي لمونځ نه صحي کيږي.

۱: په پاکو اوبو سره اودس تازه کول دی.

۲: دبدن پاکوالی : يعنی دلمونځ کونکي بدن به دحقيقي او حکمي ناپاکۍ څخه پاک وي که اودس نلري اودس به کوي او که غسل نلری غسل به کوي.

۳: دجامو پاکوالی : کالي به پاکې وي که نجاست غليظه يا خفيفه وي هغه به پريمنځي.

۴: دلمانځه دځای پاکوالی: که فرش ،مسله او يا مخکه وي هغه به پاک وي.

۵: ستر عورت : بدن به په جامو پټ وي دنر لپاره کم تر کمه دزنګون څخه تر نامه پورې او دښځې ټول بدن بغير لاسونو ،مخ او پښو څخه نور ټول بدن عورت دی چي کالي به نازک نه وي چي دبدن کم ځای ورڅخه ښکاره نسي دګاج پورني سره لمونځ نه کيږی ځکه دهغه څخه ورېښتان ښکاريږي.

که دنر دپښو بجلکي پټي وي لمونځ يې مکروه دی اوکه دښځې بجلکي ښکاره سي لمونځ يې مکروه دی.

۶: مخامخ قبلی ته دریدل:

۷: دلمانځه نيت كول : نيت خو هغه دزړه اراده ده خو په ژبه ويل مهم دی.

۸: دلمانځه د وختو پيژندل

دلمانځه ارکان : د لمانځه ارکان شپږ دي.

۱: تکبير تحریمه يعنی دنيت تړلو په وخت کېښي الله اکبر.

۲: قيام يعنی د سبحانک اللهم الحمد لله او سورة ويلو لپاره په ولاړی دریدل.

۳: قرأت يعنی د الحمد لله او آمين څخه ورسته يو سورت يا کم تر کمه دری آينه ويل.

۴: رکوع

۵: سجده

۶: په آخره ناسته کې دونده وخت کې چي تشهد ويلای سي کښينا ستيل.

که له شرطونو او ارکانو يو هم قصداً يا په هيره سره پاتې سي لمونځ نه صحی کيږي.

دلمانځه واجبات:

۱: د سورة فاتحی يعنی الحمد لله ويل.

۲: د فرضو په اولو دوو رکعتو کې او د وترو، سنتو او نفلو په ټولو رکعتونو کې تر فاتحی ورسته يو سورة يا دری ايتونه ويل واجب دي.

۳: سورة فاتحه د بل سورة څخه مخکې ويل واجب دي.

۴: ټول ارکان پرلپسې واجب دي يعنی که د يوه رکن څخه وروسته د دوهم رکن په ادا کولو کېښي په بې فکری يا هيری سره دونده وخت تير سي څومره وخت چي درکوع يا سجدی په کولو کېښي تير يری نو سجده سهوه لازميږي د دُعا وغيره په ويلو کې که څه ذيات وخت تير سی سجده سهوه نه لازميږي.

او همدارنگه په قيام ، قرأت ، رکوع اوسجده کې ترتيب ساتل واجب دی که درکوع څخه مخکې سجده وکړي او دسجده څخه مخکې قعده وسي نوسجده سهو لازمېږي.

۵: په سجده او رکوع کې دونده ځنډ تيرول په څومره وخت کې چې سړی سبحان ربی العظيم اوسبحان ربی الاعلی ووايي کم خلک چې ډیر ژر رکوع اوسجده کوي دهغوی لمونځ نه صحيح کېږي.

۶: قومه کول يعنی درکوع څخه وروسته په ښه شان دریدل ، پدی کې هم ډیر خلک په پوره توګه نه درېږي په تیزی سره سجده ته ځي ، داسی کول هم لمونځ فاسيدوی.

۷: جلسه کول يعنی د دوو سجدو په مابينځ کې په ښه شان کښناستل چې د بدن ټول اندامونه کرار سي او دپوره ناستی گمان پری وسي ، ځني کسان دچرګ په شان مښوکه وهي چې لمونځ یی نه صحي کېږي ځکه جلسه واجبه ده دواجبو په قصدي ترک سره لمونځ فاسديږي.

۸: لومړی قعده.

۹: په دواړو رکعتونو کې تشهده ويل.

۱۰: تعديل ارکان يعنی ټول ارکان په کراره تسلی او آرامی سره ادا کول لکه قومه ، جلسه ، رکوع اوسجده په آرامی سره کول يا کومی دوعاګانی چې په لمانځه کې ويل کېږي په آرامی سره ويل په تلوار کولو سره ډیر څه پاتی سي چې په هغه سره لمونځ فاسيديږي.

۱۱: په کومو کې چې کرار کرار قرآن ويل کېږي لکه ماسپښين او مازديګر په هغه کې کرار کرار ويل او کومو کې چې په زوره زوره قرآن ويل کېږي لکه سهار ، ماښام او ماسختن هغه کې په زوره قرآن ويل واجب دي.

۱۲: دالسلام علیکم په ويلو سره لمونځ ختمول.

۱۳: د وترو په دریم رکعت کې الله اکبر او دوعا قنوت ويل واجب دي.

۱۴: داخرونو په لمانځونو کې شپږ تکبیرونه ذیات ويل واجب دي .

دلماڻڇه سنتونه:

۱:دتكبير تحریمه لپاره لاسونه پورته کول.

۲:دلاسونو پورته کولو په وخت کې ګوتی خلاصول او قبلی ته مخامخ کول.

۳:دامام لپاره دهر رکن اداکولو په وخت کې تکبیر ویل.

۴:په اول رکعت کې ثنا سبحانک اللهم ویل.

۵:لومړي رکعت کې تعوذ یعنی اغوذ بالله ویل.

۶:دهر رکعت په شروع کې بسم الله ویل.

۷:دسورة فاتحه څخه ورسته آمین ویل.

۸:نارینه راسته لاس پر چپه لاس ایښول تر نامه لاندې ،او ښځې پر سینه باندې ایښول.

۹:رکوع ته دتلو په وخت کې الله اکبر ویل.

۱۰:د رکوع په حالت کې سر دشا سره برابر ول اوپه دواړو لاسونو سره د دواړو ښځونو نیول.

۱۱:په رکوع کې درې واري سبحان ربي العظيم ویل.

۱۲:قومه یعنی درکوع څخه پورته کیدو په وخت کې دامام دپاره سمع لمن حمده او دمقتدی لپاره ربنا لک الحمد دیوازی کس لپاره د دواړو ویل.

۱۳:سجدي ته دتلو په وخت کې اوبیا سجدي څخه دپورته کیدو په وخت کې الله اکبر ویل.

۱۴: سجدي ته دتلو په وخت کي لومړی دواړه گوندې بيا دواړه لاسونه او بيا تندي پر مخکې ايښول.

۱۵: په دواړو سجدو کي دري واړه سبحان ربي الاعلي ويل.

۱۶: دسجدي په وخت کي دلاسونو دواړه ورغوي دپزي څنگو ته ايښول ورنونه دنس څخه جلا اود ځمکې څخه ليري ساتل او څنگلي له ورنو څخه ليري ساتل اوهمدارنگه دواړي پښې ولاړي ساتل او دښځو لپاره ورنونه دنس سره پيوسته کول اوپښي پر مخکې باندې غوړيدلي ساتل.

۱۷: په جلسه او قعده کي د نارينه راسته پښه درول او چپه پښه غوړول او پر هغې کښيناوتل او ښځه دواړي پښي راسته طرف ته ايستل اوپر هغو کښيناوتل.

۱۸: په تشهد کي د اشهدان لا اله الا الله ويلو دشهادت گوته پورته کول.

۱۹: په قعده اخيره کي دتشهد څخه ورسته درود شريف ويل.

۲۰: د درود څخه وروسته دُعا ويل اللهم ربنا.

۲۱: لومړی راسته طرف او بيا چپه طرف ته سلام گرځول.

...

د محمد ﷺ او د هغه د څلورو یارانو د لنډې پیژندلو برخه

- ◀ نوم: حضرت محمد ﷺ
- ◀ د پلار نوم: عبدالله
- ◀ د نیکه نوم: عبدالمنفون
- ◀ د کورنۍ نوم: هاشمي
- ◀ د مور نوم: آمنه بنت وهب
- ◀ د رضاعي مور نوم: حلیمه سعدیه
- ◀ د لومړۍ میرمنې نوم: خدیجه الکبریٰ رض
- ◀ د لومړۍ میرمنې د پلار نوم: خویلد
- ◀ د قوم نوم: قریش
- ◀ د زیږیدني ځای: مکه مکرمه
- ◀ د هیواد نوم: سعودي عربستان
- ◀ نژاد: عرب
- ◀ تر بعثت مخکې لقب: رستیا ویونکی او امین
- ◀ د الهي وحيو د راکښته کیدو ځای: غار حرا
- ◀ د حرا د غار موقیعت: د مکې شمال غرب خواته
- ◀ دنده: پیغمبري
- ◀ دین: اسلام
- ◀ د دندې موده: ۲۳ کاله
- ◀ رنگ: گلگون او ځلانده
- ◀ د ورېښتانو رنگ: تور
- ◀ قد: منځنۍ لوړ ته مایل
- ◀ پزه: جگه قلمي
- ◀ د میرمنو نومونه یې: خدیجه ، عایشه ، حفصه ، سوده ، زینب ، ام السلمه ، جویریة ، صفیه ، میمونہ (رض)
- ◀ زامن: عبدالله ، قاسم ، ابراهیم (په کوچنیوالي وفات)
- ◀ لورنۍ: زینب ، رقیه ، ام کلثوم ، فاطمه رض
- ◀ د اوسیدو ځای: مکه مکرمه د بني هاشمو ځای ، تر هجرت وروسته مدینه منوره
- ◀ تحصیلات: د پیغمبرۍ تر درجې د الله ج تر نظر لاندې د جبرائیل ع په واسطه ورسول سوه

- ◀ د پلار مړينه: د مور په نس كښي د دوو مياشتو وو
- ◀ د مور مړينه: په ۶ كلنۍ كښي
- ◀ د نيکه مړينه: په ۸ كلنۍ كښي
- ◀ اصلي روزونكی: دده اكا ابو طالب
- ◀ د واده پر مهال عمر: ۲۵ كلن او خديجي رض عمر ۴۰ كلنه
- ◀ د نبوت پر مهال عمر: ۴۰ كلن
- ◀ د مديني څخه مكې ته د هجرت پر مهال نيټه: ۶۱۱ ميلادي ، چي د هجري قمري د اول كال سره برابره ده
- ◀ لومړنۍ سفر: د خپل اكا سره د شام د بصري ښار ته په ۱۲ كلنۍ كښي وو
- ◀ د بعثت وروسته لقب: خاتم الانبياء والمرسلين ، ابو القاسم
- ◀ ټول عمر يې: 63 كاله
- ◀ د مړيني نيټه: د 11 هجري قمري كال د ربيع الاول پر ۱۲ د دوشنبې په ورځ
- ◀ قبر مبارك يې: د مديني منوري ښار د ام المومنين رضي الله عنها حجره.

...

د نبي كريم ﷺ غوره ويناوې

- اخلاق دې ښه كړه ، چې ايمان دې كامل سي.
- خلكو ته گټه رسوه ، چې په خلكو كې غوره سې.
- قناعت كوه ، غني به سې.
- په الله پاك توكل كوه ، په خلكو كې به تر ټولو پياوړی يې.
- له حرام رزق څخه ځان ساته ، دعا به دې قبوله سي.
- په اودس اوسه ، روزي به د باران په خير درباندي اوري.
- استغفار تل وايه ، گناه به دې كمه وي.
- قيام الليل (تهجد) مه پرېرده ، مخ به دې نوراني وي.

...

د څلورو یارانو (راشده خلفاء) په زړه پورې معلومات

رسول الله ﷺ ته په نسب کې تر ټولو نږدې علي بن ابي طالب و، بيا عثمان، بيا ابو بکر او بيا عمر و، رضي الله تعالی عنهم

ابوبکر:

له رنگه سپين او ژړوالي ته مايل و، مخ يې ډنگر و، سترگې يې ژورې وې، تندي يې راوتلی و، بدن کې يې غوښه کمه وه، پر بارخوگانو يې وربښتان لږ وه، خهره به يې غمجنه ښکاريده.

عمر:

له رنگه سپين او ښايسته و او په قد جگ و، د ونډه لوړ قد يې و چې له لېرې به داسې ښکاريده لکه پرآس چې سپور وي! پر بدن يې وربښتان زيات وه، پر تندي يې وربښتان نه وه، ريره يې گڼه وه، په چپه لاس يې ليکل کول او په دواړو لاسونو يې يو ډول کار کوي! اوږده برېتونه يې وه، چې غصه به سو برېتونه به يې پيچل.

عثمان:

له رنگه غمړنگه او ښايسته و، اوږده او راکړه پزه يې وه! له قده درميانه و، گڼه ريره يې وه او نرم، پوست انسان و.

علي:

تورې ښايسته سترگې يې وې، پر سر يې وربښتان نه درلودل، مگر د شا د خوا يې پر سر يوڅه وربښتان وه، قوي مړوندونه او لاسونه يې وه! کم غونډې غمړنگه و، پلنه ريره يې درلودله او له قده ټيټوال ته نږدې و.

د خلافت وختونه يې

عثمان تر ټولو زيات وخت خلافت کړی و او ابو بکر لږ، عثمان (۱۲ کاله) بيا عمر (۱۰ کاله) بيا علي (۵ کاله) بيا ابو بکر (۳ کاله) چې دا ټوله موده ۳۰ کلونه کېږي! لکه په حديث کې يې په همداسې دقيقه توگه يادونه شوې

ده! رسول الله ﷺ فرمايې: زما امت کې به خلافت دېرش کاله يې. (الخلافة في أمتي ثلاثين سنة). او دا حديث له (دلائل النبوة) څخه شمېرل کېږي.

د لومړيو دريو خليفه گانو رضي الله عنهم زمانه کې مدينه منوره پلازمينه وه، د علي رضي الله عنه زمانه کې پلازمينه د عراق کوفې ښار ته انتقال سوه.

د عثما رضي الله عنه انا "البيضاء" نومیده چې د رسول الله ﷺ د پلار غبرگولی خور وه!

د ابو بکر مور (ام الخير سلمی) نومیده، د عمر مور (حنتمة) نومیده، د عثمان مور (أروى بنت كریز) نومیده او د علي مور (فاطمة بنت أسد) نومیده.

رسول الله ﷺ په ۶۳ کلنۍ کې وفات سوی

ابو بکر په ۶۳ کلنۍ کې وفات سوی

عمر په ۶۳ کلنۍ کې وفات سوی

علي په ۶۳ کلنۍ کې وفات سوی

عثمان په ۸۲ کلنۍ کې وفات سوی

دا معلومات د امام ابن عبدالبر رحمه الله له کتاب (الاستيعاب في معرفة الأصحاب)

د خلفائې راشيدينو ويناوي

يو څو په زړه پورې ويناوي

۱: ابوبکر صديق (رض) وايي:

د هغه شخص سره ملگرتيا وکړه چې نيکي وکړي او هېره يې کړي.

۲: عمر الفاروق (رض) وايي:

مرگ په ياد ولږه، خو د مرگ هيله مه کوه.

۳: عثمان (رض) وايي:

د آخرت اول منزل قبر دی، که چېرې هلته کامیابه سوې؛ نو نورې مرحلې درته آسانه کېږي.

۴: علي (رض) وايي:

تل رښتیا وایه تر څو د قسم اخستلو اړتیا پیدا نسي.

...

دساینس برخه

په مریخ کې اوبه نه پیدا کېږي ځکه چې د مریخ د فضا فشار او تودوخه د اوبو د مایع حالت لپاره مناسب نه دي د مریخ فضا ډېره وچي ده او د دې سیارې سطحه د اوبو په منجمد حالت یخ یا بخار کې شتون لري خو مایع اوبه نه لري.

...

د حضرت ابراهیم علیه السلام د "حقیقت پیدا کولو" کیسه د قرآن د نگاه څخه

حضرت ابراهیم علیه السلام د اسلامي تاریخ له ستر ستورپوهانو څخه ګڼل کېږي، چې د حقیقت په موندلو کې یې د حق نښې په خپلو عقلي او علمي دلایلو سره ولټولې. هغه د خپل قوم له باطل عقایدو څخه د وتلو هڅه وکړه او د حق پیدا کولو په سفر کې یې پرلپسې مشاهدې وکړې. قرآن کریم د هغه دغه هڅې په تفصیل سره بیان کړي دي.

د ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیدا کولو د سفر مرحلې

د حضرت ابراهیم علیه السلام د تحقیق او مشاهده کولو دا سفر په سورة الانعام (۷۹-۷۵) آیاتونه کې په ښکاره توګه بیان سوی دی. دا آیاتونه د هغه عقلي او روحاني سفر یوه څرګنده انځورګري کوي.

۱. د کائناتو مشاهده او د باطل د رد هڅه

الله تعالى فرمايي:

"وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضِ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ"

(الأنعام: ٧٥)

ژباړه: او داسې مو ابراهيم ته د آسمانونو او ځمکې سلطنت وړېښکاره کړل، ترڅو هغه په باور کوونکو کې سي.

دلته الله تعالى څرگندوي چې ابراهيم عليه السلام ته د کائناتو د مخلوقاتو نښې او عظمتونه ښکاره سول، ترڅو هغه په حقيقت يقين وکړي او د حق د پیدا کولو لپاره عقلي دليلونه پيدا کړي.

٢. د سيارو مشاهده او د عقایدو رد

حضرت ابراهيم عليه السلام د خپل قوم د باطل عقایدو ردولو لپاره د شپې او ورځې په جريان کې د اسمان د اجرامو مشاهده وکړه. هغه د دې اجرامو موقتي حالتونه وڅارل، ترڅو ثابته کړي چې دا د الله تعالى مخلوقات دي او د خدای مقام نه سي نيولی.

لومړۍ: ستوری

الله تعالى فرمايي:

"فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا ۖ قَالَ هَٰذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ"

(الأنعام: ٧٦)

ژباړه: کله چې شپه پر راغله، نو يو ستوری يې وليدی او ویې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې ستوری ورک سو، ویې ويل: "زه هغه څه نه خوسوم چې ورک سي."

دویم: سپوږمۍ

"فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَٰذَا رَبِّي ۖ فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ"

(الأنعام: ٧٧)

ژباړه: بيا يې سپوږمۍ وليده چې رامعلومه سوه، نو ویې ويل: "دا زما رب دی." خو کله چې هغه هم ورکه سوه، ویې ويل: "که زما رب ما ته لار ونه ښيي، زه به له گمراهانو څخه سم."

دربیم: لمر

"فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسُ بَازِغَةً قَالِ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ ۖ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ"
(الأنعام: ٧٨)

ژباړه: کله چې یې لمر راختلی ولیدی، نو ویې ویل: "دا زما رب دی، دا تر ټولو لوی دی." خو کله چې هغه هم ورک سو، ویې ویل: "ای زما قومه! زه د هغه څه سره چې تاسو یې شریک کوئ، بې زاره یم."

۳. د حقیقت منل او توحید ته رسېدل

په پای کې ابراهیم علیه السلام د خپل تحلیل نتیجه داسې اعلان کړه:
"إِنِّي وَجْهْتُ وَجْهِيَ لِلدِّينِ الَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ"
(الأنعام: ٧٩)

ژباړه: "زه د هغه چا طرف ته مخ اړوم چې آسمانونه او مخکه یې پیدا کړي دي، په اخلاص سره. او زه له مشرکانو څخه نه یم."

د سیارو او د کائناتو مخلوقاتو مشاهده

حضرت ابراهیم علیه السلام د ستورو، سپوږمۍ او لمر مشاهده وکړه چې د هغه وخت له بشري وسایلو پرته یې د الله تعالی د قدرت د نښو په توګه وپېژندل. دا څرګندوي چې الله تعالی هغه ته ځانګړې پوهه ورکړې وه چې د کائناتو نښې بېله کمې وسیلې وويني.

پایله

د حضرت ابراهیم علیه السلام د حقیقت پیدا کولو سفر موږ ته لاندې درسونه راکوي:

۱: د کائناتو مشاهده د الله تعالی د عظمت او توحید په درک کې مرسته کوي.

۲: عقلي او علمي څېړنه د ایمان د قوي کېدو سبب ګرځي.

۳: یوازې هغه ذات چې د زوال او نابودۍ څخه خوندي دی، د عبادت وړ دی.

۴: د الله تعالی پر وړاندې اخلاص او د مشرکانو د عقایدو رد د ایمان نښه ده.

د قرآني نگاه سره سم، ابراهیم علیه السلام نه یوازې یو ستر پېغمبر، بلکې د کائناتو د نظام د مطالعې یو بې مثاله ستورپوه هم وو.

...

ساینس او دین

ساینس او دین د اوس وخت یوه ډېره پیچلي او اوږده موضوع ده او حتی د جنجالونو ډکه ده. زموږ زیاتره سیکولر ملکري خو یا ددې تاریخ څخه بیخي ناخبره دي او یا د موضوع اړوند ډېر مات او کوڼ بحث کوي. ددوی د موضوع اوله نقطه داده چې عیسویت څکه ماته ومنل چې د ساینس سره اوږه پر اوږه نه ولاړې. خو دا خبره بیخي بې بنیاده ده، ځکه عیسویت د خپل د تاریخ د لومړۍ څخه د فلسفې، منطق او د وخت د ساینس سره اوږه پر اوږه ولاړې، حتی تر دې چې دوی د نیکولا کوفرنیک د چلنجو او سوالو جوابونه نه فقط د انجیل څخه ورکړه، بلکې د خپل وخت ټینګ مشاهداتي او ریاضیکي لارو چارو څخه استفاده وکړه او د نیکولا کوفرنیک د سوالو جوابونه یې ورکړه. عیسویت خپل د ځان د عقلي او منطقي دین د ثابت کولو لپاره د افلاطون د فلسفې څخه ګټه واخیستل، دوی بظلموس ریاضیکي شواهد د مخکې د سکون لپاره وکارول... او حتی دوی د گالیلو سره هم تر ډېره حده ساینسي ولاړل او دوی وایې چې کله زموږ مشرانو ته غلط خطابونه شروع کړه نو موږ دې وسوځي. ځکه دوی وایې چې گالیلو د لمر د مرکزیت تیوري په کال ۱۶۱۶ کې وړاندې کړه او دته سزا په کال ۱۶۲۴ کې ورکول سول او ځینې تاریخونه بیا دا پېښه داسې وړاندې: چې کلیسا و گالیلو ته وویل چې ته خپل نظریات فقط تر مفروضاتو قایم کولای سئ لکه د کوفرنیک نظریات چې فقط تر مفروضاتو پورې وه، یعنې Hypothesis پورې یې درلودلای سئ خو د ساینس حقیقت Scientific truth یې نسي بللې. تاریخ دواړه ډوله بیانونه خپل په غیر کې ساتلي دي او دواړې ډلې خپل د بیان لپاره کافي شواهد لري. خو اصلي خبره داده چې کلیسا د ساینس سره اوږه پر اوږه تللې وه او ډېر وخت یې حتی د انجیل تعلیماتو ته تغیرات ورکول او تاریخ د دا ډول پېښو څخه ډک دي چې عیسویانو خپل دین ته تغیر ورکړې وې. که موږ دې موضوع ته اصلي نوم ورکړو نو دا جنګ د انجیل او ساینس تر منځ نه بلکې د پخواني ساینس او نوی ساینس ترمنځ وو. دوی د خپل حق لپاره د افلاطون او نورو یوناني فلسفيانو نظریات راټول کړه خو دا چې ساینس یو بدلیدونکي علم دی نو دا موضوعات یې هم بدل کړه نو عیسویت پدې دی ځای کې نور تر سوال لاندې راغلی. په علمي نړۍ کې یوه خبره ده هغه دا چې د یوې نظریې د قوی کیدو ثبوتونه باید د هغه نظریې ددنه څخه راسی نه ددباندي څخه! اوس که دوی انجیل خپل حالت باندې پرېښي وای نو فکر

نه کوم چي دا ډول تاريخي حالت دي د دوی پر وړاندې راغلی وای. ښاغلی سفر الحوالي په خپل کتاب د الکسس کاريل دا خبره نقلوي: که عیسی علیه السلام په اوس وخت کي یو کلیسا ته ولاړ سي نو حېران به سي ځکه دوی به هغه شیان کوی چي ده نه وه ورنښولی او که محمد رسول الله مسجد ته ولاړ سي نو هغه به هیڅ حېرانه نسي ځکه ټول به هغه تعلیمات وويني چي ده ورته ښولی وه. اوس وخت کي مسلمانان هم همداسي کوي، دوی د قرآن د هر څه یعنې د حقانیت دلایل د ساینس څخه اخلي، خو دوی دی باندې نه پوهیږي که ساینس خپله نیوري بدله کړه نو آیا قرآن هم باید بدل سي؟ العیاذ باللله. مسلمانانو ته پکار ده چي د قرآن د حقانیت دلایل په قرآني نړۍ لید کي چي څرنګه قرآن، سنت، اجماع، قیاس او یا نورو لارو چي دین کي یو موضوع کي ورباندې خبرې کیږي استعمال کړي.

...

ترمودینامیک (حرارت فزیک)

دا د اوسني فزیک یوه ډېره پرمختللي او جالبه څانګه ده چي استعمال یې د اټوم څخه نیولې تر کائناته او ساختمانو پوري دي. ترمودینامیک فزیک کي دا څېړل کېږي چي تودوخه څرنګه او کوم تاثیرات پر اټوم اچوي. چي عموماً د ۵ قوانین لري او ډېر اساسي دي د فزیک او خاصاً د کوانټم فزیک لپاره. د کوانټم فزیک په کتابونو لیکل سوي چي که څوک په ترمودینامیک باندې سم نه پوهیږي هغه ته کوانټم فزیک زیات مغلق او پیچلي وي. ددې تاثیرات نه یوازې په لوړ او کوچنی مقیاس کي وي بلکې زموږ په روزمره ژوند کي اود اوسیدو په تعمیراتو کي یې هم زیات استعمال دی. چي په واسطه یې پوهیږو چي د خوب خونه باید څونه حرارت ولري؟ برنده، اشیخانه... څومره تودوخه ولري. د انجنیري څانګه کي دوه سمستره ورته ویل کېږي خو د بدبختي ځای دادې چي فعلاً په شخصي ځایو کي استعمال نه لري او دولتي ودانیو کي د ګوتو په شمار باندې څو دانو کي کار سوي دي. یوه ورځ مې یوټوب کي د ترمودینامیک اړوند لیکچر اورید، وروسته مې د یو ملګري انجنیر څخه پوښتنه وکړه چي انجنیر صاحب ددې استعمال څومره ګټه ده او ولې یې نه استعمالوو؟ ویل چي د ګټې اړوند به یې یو مثال درکړم: وای ۲۰۱۴ کي هلمند کي یو مکتب جوړیدي نو انجنیر یې زه وم، دا مکتب ولسوالۍ کي وو او هغه ولسوالۍ ډېره گرمه وه ځکه د سرطان میاشت وه او گرمۍ درجه ۴۳ ته لوړه وه. وای دلته د پولیسو پوسته هم نږدې وه او د امریکایانو ځای هم؛ په دې درجه حرارت کي پولیس په خپلو پوستو کي د گرمۍ څخه جوشیدل او امریکایانو چي د ترمودینامیک فزیک په رڼا کي یې خپل کانټینران جوړ کړي وه، هغوی په کانټینرانو کي ساده کولر ته هم د سړي یخ کیدي، نور نو خپله فکر وکړه.

...

د مخکې کړی شکل

په تیرو وختونو کې، خلکو باور درلودی چې مخکه هوار ده.

په پیړیو پیړیو، خلک بیریدل چې که دوی په اوږده سفرو لارې، نو دوی به د مخکې د یوې ځنډې څخه ولوېږي.

سر فرانسیس ډریک لومړی کس و چې په ۱۵۹۷ کې یې د ځمکې کره ثابته کړه وروسته ترهغه چې شاوخوا یې سفر وکړي.

اوس د قرآن دغه آیت ته پام وکړئ، چې د ورځې او شپې د تغیر سره تړاو لري.

﴿أَلَمْ نَرَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ﴾ (لقمان: ۲۹)

ایا تا نه دي لیدلي چې الله شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې مسخره کړي دي (او د انسان د گټو پر لار کې یې روان کړي دي)؛ او هر یو به تر یوې ټاکلې اندازې پورې حرکت کوي (او دا نظام به د نړۍ په پای کې پای ته ورسېږي) او خدای په هغه څه سره خبر دی چې تاسو یې کوئ".

دلته د مداخلې معنی دا ده چې شپه کرار کرار په ورځ بدلېږي او برعکس. دا پدیده یوازې هغه وخت واقع کېدای شي چې مخکه کره وي، که چیرې مخکه هواره وي، د شپې څخه ورځې ته او د ورځې څخه شپې ته بدلون ناڅاپه پیښېږي.

لاندې آیت د ځمکې کروي شکل ته هم اشاره کوي:

﴿خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۚ يَكْوَرُ اللَّيْلُ عَلَى النَّهَارِ وَيَكْوَرُ النَّهَارُ عَلَى اللَّيْلِ ۚ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۚ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ (الزمر: ۵)

"خدای اسمانونه او مخکه په حقه سره پیدا کړي دي.

شپه په ورځ او ورځ په شپه بدلوي او لمر او سپوږمۍ یې، د خپل امر تابع کړي دي، او د بندگانو د گټو لپاره یې گرځوي.

د دوی هر یو به د یوه ټاکلې وخت لپاره په حرکت کې وي چې خدای پوهېږي، خدای غالب او بخښونکی دی، او هغه څه کوي چې وغواړي او چاته چې وغواړي بښنه کوي.

دلته د عربي کلمه «يَقْوَر» د تکبير له کلمې څخه اخيستل سوې ده چې معنی يې د پگړۍ ده او پگړۍ د سر شاوخوا پټول دي او دا دواړې معناوې يوازې هغه وخت سمې دي چې مخکې کره وي .
مخکې د گين په ډول کره نه ده ، بلکه بيضوي ده ، يعنې په دوو قطبونو کې سره را ټولېږي .

په لاندې آيت کې د ځمکې د شکل توضيح ده:

﴿وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا﴾ (النازعات: ۳۰)

"او تر هغه وروسته يې مخکې غوړولي وگرځوله او بيضه يې جوړه کړه .

او د Dahiyeه کلمه د شترمرغ د هگۍ معنی لري ، د شترمرغ هگۍ شکل د ځمکې کروي شکل ته ورته ده .
له همدې امله قرآن کریم د ځمکې شکل په دقيق ډول بيان کړی دی .

...

په جنوبي امريکا کې د کيب هورن په سيمه کې يوه

حيرانوونکې پېښه ليدل کيږي چې د ارام سمندر او اتلانتیک سمندر اوبه نه سره گډيږي د دې ځای تازه اوبه چې د انټارکتيک د يخيانو د ويلې کېدو څخه سرچينه اخلي د دواړو سمندرونو ترمنځ يو جلا ديوال جوړوي دا تازه اوبه د مالکې لږوالي او د کثافت فرق د امله د ارام او اتلانتیک سمندرونو اوبه جلا ساتي چې د سمندرونو اوبه په يوه برخه کې شنې او په بله کې آسماني ښکاري دا طبيعي پېښه د نړۍ د حيرانوونکو منظرو د ډلې څخه ده .

همدا موضوع په قران کې داسي راغلي ده

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا
(سورت الفرقان ، آيت ۵۳)

دا آيت د سمندرونو جلاوالي ته اشاره کوي

...

د کائناتو په لامحدود پراخوالي کې چې کله انسان خپل کوچنی وجود درک کړي ، د يوې ژورې غميزې احساس ورته کېږي . د ميلياردونو کلونو په مټ جوړ سوی دا نظام ، چې د يوې بې پايه تشې په منځ کې څراغونه ځليږي ، د انسان د ژوند د لنډون سره يو ژور تضاد لري . ستوري چې موږ ته د يوه اميد په شان ځليږي ، په حقيقت کې د

زرگونو کلونو مخکې مړه سوي وي ، او د هغوی رڼا زموږ تر سترگو ته یوازې اوس را رسېدلې ده .
 دا یوه غمجنه یادونه ده چې هر څه چې موږ وینو ، هغه یوازې تېره سوې خاطره ده . د انسان وجود یوازې یوه
 نازکه کرښه ده د وخت په دې بې رحمه سمندر کې ، چې خپې یې هر څه مړه کوي . کائنات دومره بې احساسه
 ښکاري چې د انسان دردونه ، هیلې او ارمانونه ورته هېڅ ارزښت نه لري .
 په دې لویه بې پایانه شپه کې ، چې هېڅوک زموږ چيغې نه اوري ، د ژوند کولو معنی یوازې زموږ خپله مبارزه ده .
 انسان د یوې بې پایانه خولې په شان دي چې د خپل وجود معنی پیدا کوي ، خو جوابونه یې د یوه خاموش کائنات
 په زړه کې ورک دي .

ایا دا غمیزه نه ده چې موږ دلته د څو شېبو لپاره یو ، په داسې حال کې چې ستوري د میلیاردونو کلونو لپاره
 ځلېږي ؟ او ایا دا درد ناک نه دي چې موږ پوهېږو ، زموږ مړینه به نه یوازې زموږ لپاره ، بلکې د کائناتو لپاره هم
 هېڅ اهمیت ونه لري ؟
 د دې کائناتو تر ټولو غمجنه برخه دا ده چې موږ په گڼې یوازې یو ، او یوازې به د دې نړۍ ولاړ سو ، پرته له دې
 چې زموږ وجود د دې لوی کائنات لپاره کومه معنا ولري .

...

که چیرې سپوږمۍ نه وای پر مخکې د وضعي او انتقالي حرکتونو اختلاف راځي
 د لمر پرواندي د ځمکې جاذبه کمېږي ، بادونه او طوفانونو سمندرونه به بې کنټروله سی ، دسمندرونو اوبه به ټوله
 نړۍ ډوبه کړي ، د ځمکې توازن او دوران به ورسره شاید خراب سي ، او بل د شپې به توره تیاره سي ، بل د سپوږمۍ
 له رویه تاریخ به هم مشکل سي

...

کائنات

د بې پایه کائناتو یوه تیاره فضا کې ، چیرته چې ستوري لکه د زړونو ټکانونه ځلوي ، انسان د خپل کوچني وجود
 سره د ژور فکر په سمندر کې ډوب دی . کائنات ، چې د ازل په کنډوالو کې غلی روان دي ، د بې پایه رمزونو یوه
 ننداره ده .

په دې پراخه خالي میدان کې ، هر ستوری د یو نامعلوم داستان یوه کلمه ده ، هره کهکشان د بې مثالو ژوند یوه
 فلسفه . د زمان او مکان د نازک تارونو په دې بې رحمه جال کې ، انسان د خپلې پوهې د محدودیتونو تر شا یو
 ناچیزه وجود ښکاري . خو بیا هم ، د همدې کوچني وجود په زړه کې د پوښتنو یوه دروازه خلاصه سوي ، یوه دروازه
 چې د خدای د عظمت د درک پر لور ځي .

دا د کائناتو حیرانونکې ښکلا ده چې د انسان روح د هغې غېږې ته کش کوي ، چیرې چې د تیارو منځ کې رڼا

پیدا کېږي، او د پوښتنو له مینځ څخه جوابونه. کائنات، چې بې پایله سفر کوي، موږ ته د تدبر او تفکر لپاره یو کتاب وړاندې کوي، یو داسې کتاب چې هره پاڼه یې د عظمت یوه ننداره ده او هره جمله یې د حکمت یو راز. انسان، که څه هم محدود دی، خو د هغه نظر بې حده دی، د هغه سوچ بې کناره دی. او په دې ژورو سوچونو کې، د وجود سوالونه پیدا کېږي: "موږ څوک یو؟ موږ له کومه راغلي یو؟ او د دې بې پایه سفر پای به څشي وي؟" کائنات، د یوې فلسفي ارامۍ سره، یوازې یوه اشاره ورکوي: "پلټنه وکړئ، فکر وکړئ، او خپل حدود مات کړئ، ځکه چې حقیقت هغه چا ته ښکاري چې د هغه په لټه کې وي".

...

د افغانستان د سپورمۍ ډبرې څه سولي ؟

کله چې نیل ارمسټرانګ د سپورمۍ له سفر څخه ځمکې ته بیرته راغلی د سپورمۍ ځینې ډبرې او خاوره یې له ځانه سره راوړې د دې قیمتي ډبرې یوه کوچنۍ ټوټه په ۱۳۴۸ کال کې د امریکا د هغه وخت د ولسمشر ریچارډ نیکسون له خوا د افغانستان پاچا ته ډالۍ سوه هغه وخت ظاهر شاه دغه قیمتي ډبره ملي موزیم ته وسپارله د ملي موزیم دا قیمتي ډبره تر ډیرو کلونو پورې په خوندي ډول ساتل کېده خو د ۱۳۷۰ کلونو د کورنیو جګړو پر مهال د کابل موزیم د جګړې له امله د راکټونو او بریدونو ښکار سو په دې وخت کې موزیم ته ډېر زیان ورسیدي او ګڼ شمېر قیمتي اثار یا غلا سول او یا هم له منځه ولاړل د دغو له منځه تللو اثارو په منځ کې د سپورمۍ دغه ډبره هم ورکه سوه.

...

نیوزیلنډ

هر کال ۶۰۰ د غاښو ډاکټران په ځنگلونو کې د هغه موږګانو پسي گرځي چې غاښونه یې غټ سوي او خوراک نسي کولای دغه موږګان د غاښو د درملنې ورسته بیرته طبیعت ته ایله کوي. موږګان، میږیان او چنګي دا د ځنگلونو طبیبان بلل کیږي. موږ بیا څه چم په کوو؟

...

د اروا پوهنې برخه

کله چې تاسې په یو داسې شخص بدل سئ چې نور د چا سره بحث نه کوئ، له اختلافاتو ځان ساتئ، تر خبرو چوپتیا ته ترجیح ورکوئ، خپل درد له چا سره نه شریکوئ او چې څوک مو یوازې پرېږدي؛ گيله نه کوئ، دا هغه حالت دی، چې تاسې د پوخوالي لوړترین پړاو ته رسېدلي یاست.

...

- ۱: که جگړه دې ونه گټله، دا هم بسنه کوي چې دښمن دې وپیژندي.
- ۲: هېڅکله چا ته ټیټ/سپک نظر مه کوئ، ځکه د میلیونونو پیسو چک د لسو افغانیو په قلم امضاء کېږي
- ۳: په یاد ولرئ؛ هغه خلک چې د وتلو په وخت کې دروازه ډېره په ارامه بندوي چې څوک یې رغ، وانه وري هغه بیا نه راگرځي
- ۳: کله چې د عمر له پنځویشو کالو واوښتي، د ساعت عیارولو ته هېڅ اړتیا نسته، ستونزې/مسئلتونه دې پخپله راوېښوي

...

آرواپوهنه وایي

نجونې په اساسي ډول د نارینه وو له شخصیت او د خبرو د ښکلا سره مینه لري
نجونې د هلکانو له خندا، ټوکو او د هغوي له منطقي/هوسیارو خبرو څخه ډېرې زر متاثره کېږي

...

تاسو ته یوه سپارښتنه

که څوک په یو مجلس کې هر وخت د خپل ځان صفتونه کوي او په هر ځای کې خپل فضیلتونه تکراروي، خپله ډېرې خبرې کوي؛ بل چاته د خبرو کولو چانس نه ورکوي، نو داسې خلک لاشعور ځان کم گڼي او د کمتری احساس لري
او د دې نیمگړتیا د لیرې کولو لپاره په تکراري ډول خپل صفتونه، خویاني او ښکې بیانوي.

په شعوري توگه هغه پوهېږي چې د خلکو په ذهن کې د هغه انځور ښه ندی، نو د همدې کبله هغه په هر ځای کې کوبښی کوي، تر څو خلکو ته خپل مثبت شیان وښايي او غواړي چې د خلکو په ذهن کې خپل انځور ښه او بهتر کړي .

کچېرې داسې شخص ته هم پیژني نو مهرباني وکړه پښخند او خندا مه پر مکوه، بلکې ددې شخص سره مرسته وکړه، او په ستاینه کې یې شریک سه تر څو د هغه دا ستونزه حل سي!

...

پوهېږي ځواکمن خلک څوک دي؟

- ۱: خپل کارونه په بل چا نه ترسره کوي.
- ۲: وخت نه لري، چې په نورو پسې خبرې وکړي.
- ۳: ماته منوونکي نه وي او خپل کارونه په نیمایي کې نه پرېږدي.
- ۴: ښه کارونه ستایي، د بدو لپاره نصیحت کوي.
- ۵: ځاني نظم او نظافت ته زیات پام کوي.
- ۶: په پالتو آوازو او غیبت ته غوږ نه نیسي.
- ۸: خپلې غلطۍ ژر مني او د بیا تکرار مخه یې نیسي.
- ۸: دي ته لېوالتیا لري چې نوی شی زده کړي.
- ۹: په خبرو کې جدي وي، خو په زړه کې پاک وي.
- ۱۰: پر خپل قول کلک ولاړ وي او وخت نه ضائع کوي.
- ۱۱: د خپلو کاري وسائلو څخه سمه گټه اخلي او ښه ساتنه یې کوي.
- ۱۲: د هوښیارو خلکو سره راشه_درشه لري.
- ۱۳: د چا څخه بې ځایه پور نه اخلي او زیات مصارف هم نه کوي.
- ۱۴: د یوازې پاتې کېدو توان لري، خو له بیکاره خلکو سره نه کښيني.
- ۱۵: هر ډول مسلې نورو ورځو ته نه پرېږدي، سم دلase یې حل کوي.
- ۱۶: د چاسره چې نوی ملگری سي ورته وايي «کم کم کتابونه دې مطالعه کړي.
- ۱۷: ددوي سوالونه د جوابونو څخه قوي وي.

...

مشوره له بایلونکي واخله/تجربه له گټونکي او دماغ دی خپله استعمال کړه

که یو چا مو مور یا پلار ته سپکاوی کاوه داسی یی ووهی چي ډاکټران ووايي/درملنه یی نشو کولی
 که اړتیا وه دمه وکړه/خو تسلیمېږه مه
 څوک چي مینه نه درسره لری که غسل هم سی مه یی خوره/او هغه سوک چي مینه درسره لری که زهر هم وی
 تیر یی کړه
 دځینو غلطیانو دوباره تکرار د انسان وجدان زر واري وژنی
 دگوتي اثرموپریدی بیالا □ شی

...

پلار او مور ته خاص پیغام

ډیره توجه وکی، د روان او روحیاتو له مخی د کوچنیانو مطالعه
 ۱: په کم کوچنی چی په کور کی پسند وهل کیږی، هغه بیرندوکی او بیغیرته لویژی
 ۲: په کم کوچنی چی اعتبار نه کیږی، هغه چم او فریب زده کوی
 ۳: په کم کوچنی چی تنقید ډیر کیږی، هغه بیا همت او کوشنې نه کوی
 ۴: د کم کوچنی چی تعریف نه کیږی، هغه بیا ښه شیان نه خوښوی
 ۵: کم کوچنی چی د ډیرو وهلو سره مخ وی، بیا د هغه صلاحیتونه متاثره کیژی یعنی ځان ورته بی اهمیت
 معلومیژی
 ۶: او کم مور او پلار چی د خپلو کوچنیانو په مخ کی جنگونه کوی، نو کوچنیان هم په روانی مشکل اخته او هم
 بی ادبه لویژی.

...

ارواپوهنه

انسان چې کله د یو چا سره ډیر وخت پاتې سي، نو د دواړو دماغي اړیکه دومره قوي سي چې اکثراً په یوه وخت
 کې دوی دواړه یوه خبره کوي .

...

د حسد کوونکي انسان د پېژندنې ځینې مشهورې نښې!

لومړی دا چې ستا د وږې او لویې لاسته راوړنې مبارکې نه درکوي که څه هم تاته به ډیره ارزښتمنه لاسته راوړنه
 وي .

دوهم دا چې ستا په اړه د بل چا د خولې ستاينه اوريدل نه خوښوي ، که بل څوک ستا ستاينه کوي دی خسته او زړه تنگی کيږي .

دريم دا چې کله يو څوک پر تا مسخره وکړي دی به تر ضرورت زياته خندي کوي او خپل اواز به لوړوي * .
څلورم دا چې په عامه ځايونو لکه تجمع يا ټولنيزې رسنيو کې به د خلکو مخکې درته نصيحت کوي تر څو تا جاهل او ځان تر تا لوړ او هوښيار ښکاره کړي * .

تر ټولو مهم دا چې ته هر نوی شی تجربه کوي که هغه کم نوی ځای ليدل وي او يا د کم ښه کتاب مطالعه وي ،
تا ته دا احساس درکوي چې دا يوه عادي خبره ده يعنې ستا د زړه خوشحاليونکي شيانو ته هيڅ ارزښت نه ورکوي .
خومره چې انسان د حاسدينو د حسد څخه ليرې وي هغومره به هغه د راحت خاوند وي .

ومن شر حاسد اذا حسد

...

ارواپوهنه وايي

۱ : د ځان سره د هيندارې مخ ته خبرې مو اعتماد پر نفس ځواکمن کوي او د بيري هورمونونه وژني !.

۲ : کم پلار چې د خپل زوی سره ډېر په غوسه خبرې کوي د دې تر شا ډېره قوي مينه هم پرته وي چې پلار غواړي زوی يې يو بريالی شخص اووسي !.

۳ : کمه انجلۍ چې د ټولو خپلوانو څخه زړه تور وي پوه سه چې ټولو ډېره ناهيلې کړې او څوک نسي پيدا کولای چې درک يې کړي !.

۴ : کم اشخاص چې پوره خوب کوي هغوی د نورو په پرتله ډېر ځيرک وي

...

څو مهمې سپارښتنې !.

۱: که چیرې یو چا ډیر کوچنی کار هم در وکړي، *مننه ترې وکړئ.

۲: کله چې د مقابل جانب خبرې خلاصې سوي، ته دې خپله خبره ورته شروع کړه !.

۳: که موټر چلوونکی یې، تر څو چې چا درنه د موسیقۍ چلانونو نه وي ویلي، پر خپل سر یې مه چلانونه !.

۴: داسې عطر / اسپري مه استعمالوه چې نور خلک در سره په تکلیف سي !.

۵: چې چا غوښتي نه یې، په ډوډیو پسې کور په کور مه گرځه !.

۶: که چیرې خواږدي وي نو پرماشومانو باندې خپل زړه مه تشوه !.

۷: کله چې د چا سره ستړی مه سي کوي، خپلې تورې عینکې مو د سترگو څخه لیرې کړئ !.

۸: هر وخت گيلي مه کوه !.

۹: یو ښه انسان د پلار او نیکه په غلطۍ مه نیسه !.

۱۰: چې په کم څه نه پوهېږي، نظر مه پر ورکوه !.

۱۱: یو مسلک ونیسه او په هغه کې پرمختګ وکړه !.

۱۲: هر وخت ځان خواږدي او دردمن مه ښکاره کوه !.

13: له ژوند ځان مه ستړی کوه * !.

۱۴: داسې فکر مه کوه چې ملگری دې په چم نه پوهېږي !.

...

اروا پوهنه

زياتره ڪسان داسي وي چي غواڙي يوه خبره درته وڪڙي ، خو ڪله چي خبره شروع ڪري ذهن ته يي ورسِي چي دا خبره بايد ورته ونه ڪڀم او سمدستي چپ سي نو ڪه تاسو غواڙي چي دا خبره ڇيني واورئ نو هغه وخت ڪي چي دي چپ سي تاسو يي سترگو نه وگورئ ڪله چي هغه ستاسو سترگو نه فقط وگوري نو بيرته خبره پيلوي او بشپره خبره درته ڪوي.

...

رواني ٽڪي

- ۱: په ڪار ڇاي ڪي د ڊرامو ڪتو ڊڊه وڪڙي: د خلکو شاته د هغوي ستاينهو ڪڙي.
- ۲: د "زه پوهيڙم" پر ڇاي وواياست* "تاسو ٻنه واياست.
- ۳: د خاموشي ماتولو لپاره د مقابل لوري ڇخه وپوڻي "تاسو ڪومي پوڻي لڙي؟
- ۴: د خپلو ماشومانو سره مهمي خبري په نرمي سره وڪڙي.
- ۵: د خلکو ڇخه د شخصي پوڻي په ڪولو سره خپل عزت مه ڪموي.
- ۶: ڪله چي خلڪ خبري ڪوي ، د هغوي په خوله ڪي مه ور لوڀره.
- ۷: د ٽولو سره په درنڀت چلند ڪوه.

...

آرواپوهنه

- ۱: ڪله چي والدين د خپلو ماشومانو ڇخه په زوره ڪم شي اخلي ، نو ماشوم "زورور توب" يا جنگ زده ڪوي.
- ۲: ڪله چي والدين ماشومانو ته د هغوي د آرامتيا لپاره هغوي ته وعدي ورکوي او په هغو عمل نڪوي ، ماشوم "دروغ" زده ڪوي.
- ۳: ڪله چي والدين د ماشومانو د ڪرار يا آرامه ڪولو لپاره ديوال يا ناوڪي وهي او ماشوم ته وايي چي مه ڙاڙه نو ماشوم "انتقام اخيستل" زده ڪوي.
- ۴: ڪله چي والدين پر ماشومانو د شيانو د خرابولو په وخت ڪي چيغي وهي ، نو ماشومان يي هم چيغي وهل زده ڪوي .

...

ارواپوهنه

- ۱: غالباً د چا خهره چې ښکلی وی ، رغ يی بدرنگ وی
 - ۲: ډیر خلک د خپل رغ خه کرکه لری چې بیرته یی اوری.
 - ۳: د شا پر تخته خوب کول د عجه او غریب خوبونو د لیدلو امکان ډیروی.
 - ۴: هغه کسان چی د ځان سره خبری کوی لیونیان نه دی ، بلکه د خپلی ځیرکتیا خوند اخلی.
- حقل صاحب

...

یوې علمي څیړنې ثابته کړي ده چې پر ځان باور د پوستکي ظاهري بڼه ښکلې کوي ځکه چې باور کول په مغز کې یو ډول کیمیاوي مواد خپروي چې د پوستکي روغتیا ته وده ورکوي.

...

ارواه پوهنه وايي

- ۱: کله چې یوه انجلۍ په مینه کې واقع سي نو هغه د ځان سره ډیره خاندی.
- ۲: انجلۍ دهلک په نسبت په مینه کې ډیر حسد کوي.
- ۳: انجلۍ د قوت ښکارندويي کوي خو لیکن دننه برعکس ده.
- ۴: کله چې ستاسو بدن بې دلیل ولړزیږي نو پوه سه چې هغه څوک چې تاسو ورسره مینه لری خوابدي دی
- ۵: کله چې تاسو بې دلیل پر ځان وپاری نو پوه سه چې یو څوک ستاسو صفت کوي.
- ۶: کله چې څوک تاته دخلکو په مخکې سپکاوی کوي ، نو ستا لپاره همدا بس ده چې هغه ته په درنه سترگه ووگورې باور وکه وکړه ، هغه به وبیريږي.
- ۷: دجگړې دمخنيوي لپاره شاتک وکړئ ، خو کله چې جگړه شروع سي یو انچ هم مه شاته کیږئ.

...

روانشناسی

- هغه درې عادتونه چې په راتلونکو پنځو کلونو کې به ستاسې ژوند په تمامه معنا بدل کړي:
- ۱: هره ورځ درې کیلومتره ځغله ، مهمه نه ده چې ورځ باراني ده یا لمړینه. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې تر 90% ډېرې بریاوې مو د همدې عادت له امله دي.
 - ۲: هره ورځ لږ تر لږه یو ساعت مطالعه وکړئ. دا پر هغو مطالبو سربېره چې په انټرنیټ کې یې وایاست ، پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د خپلو شاوخوا افرادو سره ډېر زیات فرق لرئ.
 - ۳: هره ورځ پنځلس دقیقې میډیټیشن (مناجات ، لمونځ ، ذکر ، دعاء او نور) وکړئ. پنځه کاله وروسته به متوجه سئ چې د تمرکز ځواک مو فوق العاده ښه سوی او دا په یاد ولرئ چې تمرکز په ژوند کې د بریالیتوب او سکون اصلي راز دی.

...

ارواپوهان وايي

دوه ډوله خلک مو په اسانه سترگو ته نسي کتلاي ، يو هغه څوک چې درواغ درته وايي ، او بل هغه څوک چې مينه درسره لري

...

د لومړي ځل ملاقات لپاره څو توصيې

۱: د لومړۍ ليدنې لپاره تور کالي واغونډئ.

۲: د مخامخ کيدو په صورت کې روحاً وځانډئ او د خپلې خوشالۍ د اظهارولو کوښښ وکړئ.

۳: د بوټونو په انتخابولو کې دقيق اوسئ ، آرواپوهان وايي زيات خلک د مخامخ کېدو پر وخت اول ستاسو بوټونو ته گوري او ستاسې اول تاثير هم همدا دی . نو ښه بوټونه انتخاب او په پښو کړئ.

۴: ډېرې لوړې خبرې او يا هم د هغه تر سويې ډېرې ټيټې خبرې مکړئ.

۵: خبرې وکړئ ، پوښتنې مکړئ.

۶: د هغه خبرو ته دقيقاً غور سئ/ د ډېرو خبرو جرات ورکړئ....

...

روانشناسي

هغه کسان چې ډېره جگه او اوږده پزه لري د ډېر متانت او شجاعت خاوندان وي. خو په کارونو کې ډېر دقت نه لري

هغه څوک چې جگه ميانه پزه لري ؛ ځيرک ، چالاک ، مدبر ، مفکر او په ډېرو شيانو پوه وي

څوک چې لنډه پزه لري. ډېر شوخ ټوکي په هر څه کار درلودونکي ، او د هر چا سره د شناخت جوړولو استعداد لري

هغه څوک چې برداره پلنه پزه لري ، په کارونو کې پوره او بشپړه دقت نه لري ، د ښو خبرو او خوږ مجلس سره زياته مينه لري د هر چا پر غاړه ورسره ځي.

...

ارواپوهنه

د دښمن په باب چپ اوسپړه خو که یی وخت راغلی د تندر په شان پر را نازل سه
په ژوند کې ستونزې د الجبر د درس په شکل دي ، نو د حل لپاره یې فرمولونه زده کړه او داسی فرمول ورته
انتخاب که چې حاصل یی صفر نه وی
مجبوره نه یې چې په هر بحث کې بریالي سی له ناکامی مو هم درس واخلي.

ملگری دی که هرڅومره درته نږدی هم وو باور مه پر کوه ځکه یویشتمه پېړی ده هر سه پکښی دبدلون په حال که
دی.

دا چې نور ستا په اړه څه فکر کوي ، دا مهمه نه ده ، مهمه دا ده چې ته د خپل ځان په اړه څه فکر کوي.

مینه د هرې ستونزې او هرې ناروغۍ درمل ده کونښی وکی چې له هم فکره شخص سره مینه وکړی.

. د دوستانو په لیست کې مو ماشومانو او لویانو ته هم ځای ورکړئ

هر ورځ نیم ساعت د خپل ځان سره یوازیتوب ته ورکړی.

هر ملگری ته د ورور لقب مه ورکوه.

. که دی ریښتینی مینی ته اراده نه وی نو هیڅکله هم د یوې انجلۍ په زړه کی د محبت اور مه بلوه

راز ویل دوست او دښمن نه غواړی؛ نو په ویلو کی یی له احتیاطه کار واخه.

...

ارواپوهنې له مخې

څوک چې د چا سره مینه لري او ډېر زیات ورباندې گران وي؛ نو پرته له دې چې تاسو مو ورته کومه ستونزه
ووايي، هغوی پوهېږي. ښه بېلگه یې مور ده، یوه مور د خپل زوی ټولې ستونزې او مشکلات پرته له ویلو درک
کوي

(۳) نورې دري په زړه پورې خبرې

۱: ارواڤوهان وايي، که يوه کس ته مو راز ووايه، نو ممکن له دوو حالتونو سره مخ سي؛ يا به ښه ملگری پيدا کړي او يا به ښه درس

۲: ناکامان يا ماتې خوړونکي تر هغو کسانو غوره دي چې لايې د کوم کار هڅه هم نه ده کړې. ځکه چې ناکامانو خو لږ تر لږه يو څه تجربه او زده کړل، هغه چې هېڅ نه کوي، ژوند يې هم هېڅ نه وي

۳: تاسو به له ډېرو کسانو اورېدلي وي چې زه يوازې يم، څوک نه لرم او داسې نور. ارواڤوهان وايي چې په دې نړۍ کې هېڅوک يوازې نه دی، که يو انسان هر څومره يوازې هم سي، بيا هم لږ تر لږه يو څلور کسه يې تر څنگ ولاړ وي. کله چې يو څوک وايي چې زه يوازې يم، د دې مانا دا وي چې يانې دی چې څوک غواړي، هغه يې څنگ ته نه سته.

...

د بدن ژبه

۱: د خبرو پر مهال د پزې مېرل د انسان د وېرې، گېډوډۍ او درواغ ويلو ښکارندويي کوي.

۲: د خبرو پر مهال د شونډو خوړل د يو شی پټول او ځنډول دي.

۳: د يوې پښه پر بله پښه ايښول پر نفس د ډېر باور څرگندونه کوي.

۴: د نوکانو خوړل هم د عقل د نشتوالي او حماقت دلالت کوي.

...

د ويناوو او مشورو برخه

د خپل نفس سره دمخاسبې سوالونه؟

(بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)

آيا ټول لمونځونو مو په جماعت سره ادا کړي دي ؟

آيا د کتاب الله په قرائت کې مو فکر او تدبر کړی دی ؟

آيا په وتر ، سنت او نفلي لمونځونو لکه : تهجد ، تحية المسجد ، صلاة الضحی ... مو اهتمام کړی ؟

آيا په صدق او عاجزی مو دعا کړې ؟

آيا په لمانځه کې مو خسوع کړې او د شيطاني وسواسو دفع مو کړې او که نه ؟

آيا د سبا او بېگاه په اذکارو او مسنونو دعاگانو مو همیسوالی کړی دی ؟

آيا د قبرونو زیارت مو د پند او عبرت د پاره کړی ؟

آيا کله مو جهاد کړی ، يا مو د کوم مجاهد يا د هغه د کور تجهيز کړی ؟ او يا مو د جهاد په اړه فکر کړی دی ؟

آيا د انتقام په وخت کې مو د قهر او غصې دفع کړې ده ؟ او د بل چا د خطاء پر وړاندې مو زغم کړی دی ؟

آيا د بل چا د عیب پټولو پر ځای مو کله هم د خپل ځان د عیبونو په اصلاح کې فکر کړی دی ؟

آيا د خپل نفس سره مو مجاهده کړې تر څو ته له متقیانو څخه وي ؟

آيا کله مو د الله تعالی له وېرې ژړلې دي داسې چې له خلکو لرې وي ؟

آيا په دعوت الی الله کې مو د خپل توان موافق برخه اخیستې ؟

...

هغه چې خبرې يې نه درواغ دي او نه ریشیا ، فیلسوف دی.

هغه چې ریشیا او درواغ ورته یو شان دي ، چاپلوس دی (غورمال)

هغه چې د درواغو ویلو دپاره پیسې اخلي ، دلال دی.

هغه چې د پیسو اخیستلو دپاره درواغ وايي ، سوالکر دی.

هغه چې د درواغو او ریشیا تر منځ د تشخیص دپاره پیسې اخلي ، قاضي دی.

هغه چې ددې دپاره پیسې اخلي چې درواغو ته د ریشیا او ریشیاوو ته د درواغو رنګ ور کړي ، وکیل دی.

هغه چي د ريشتيا پرته بل څه نه وايي ، ماشوم دی .

هغه چي خپل ځان ته درواغ وايي ، متکبر دی .

هغه چي په خپلو درواغو باور کوي ، احمق او تمبل دی .

هغه چي د درواغو خبري يې خوږې دي ، شاعر دی .

هغه چي اصلا درواغ نه وايي ، مړی دی .

هغه چي د درواغو سره قسم اخلي ، د بازار تجار او دکاندار دی .

هغه چي درواغ وايي او خپله هم نه په پوهيږي ، ډېري خبري کوونکی دی .

هغه چي خلک يې پر درواغو د ريشتيا گمان کوي ، سياست مدار دی .

هغه چي خلک يې ريشتيا خبري درواغ گڼي او ورباندي خاندي ، لیونی دی .

...

جاهل په اتو خويونو پېژندل کېږي

بعضي حاکمانو ويلي : جاهل / ناپوه په اتو (۸) خويونو باندي پېژندل کېږي:

۱. بې ځايه غصه کېدل .

۲. غير حقدارو ته مال ورکول .

۳. بې گټي او بې ضرورته خبري کول .

۴. په هر چا باور کول .

۵. د رازونو افشا کول .

۶. د دوستانو او دښمنانو تر منځ توپير نه کول .

۷. هر څه چي په زړه ورسې بې فکره ويل.

۸. او ځان تر نورو هوښيار گڼل.

(أخبار الحمقى والمغفلين ص ۳۷)

...

دعلماء ويناوي

زه هغه نه يم چې ته فکر کوي

زه هغه هم نه يم چې زه فکر کوم

زه هغه يم چې فکر کوم ته فکر کوي چې زه يم ☒

چارلز هورتن کولي

ايا ستا په ياد دي چې ته څوک وي ، مخکې له دې چې نړۍ درته ووايي چې ته به څوک سي؟

چارلز بوکوسکي

په دې نړۍ کې هيڅوک بې کاره نه دی ، چې د بل چا بوج سپک کړي.

چارلز ډيکنز

سترگې پټې کړه او وگوره !

جيمز جويس

دلته هيڅ ناممکن شی د هغه چا لپاره نسته ، څوک چې کوښښ کوي .

سکندر کبير

که تاسې له شروع مخکې د پوره کېدو په هيله ياست ، ممکن هيڅکله يې پيل نه کړئ .

...

که د کوم چا کره «میلمه» کیږي ، نو دا لاندې کارونه مکوه

۱: کوچنی اولاد له ځان سره مه بیایه

۲: کوربه ته لارښوونې مکوه ، که دي کوټي ته سپین رنگ ورکړي وای ، سور ، شین او ... نو دا ورسره ښه ښکارېده.

3: چې دا کلکین دې له کونډې لرگي ، یا پي وي سي څخه جوړ کړي وای خوند به یې کړي نو خوند به کړي وای .

4: دروازي ته مخامخ مه کښینه.

5: که یې په خوړو کې غوښه راوویسته ، او یا یې بل څه درته راوویسته ، د قیمت پوښتنه یې مکوه چې دا د څه سي غوښه ده ، ډېره خوړه ده ، یا دا و هغه ، فقط خوړه یې.

6: لاسونه خپله ومېنځه ، بل چاته مه په انتظار کېږه.

7: کله چې درته چا د لاسو پریمنځلو اوبه اچولې ، دې وخت کې چاته مه مخاطب کېږه ، او بې ځایه کیسې مهمه کوه. چې دوشی و گډوه په لاس کي ، هلک دې یو ساعت مخ ته وولای وي او ته د بل چا سره مصروف یې.

8: کله چې دې لاسونه پریمنځل ، د لاسونو وچولو لپاره ، له جیب نه ، هغه څېړن دستمال مه را باسه ، په کوم چې ته خپله پزه پاکوې.

9: دسترخوان ځانته خپله هوار کړه ، هر څه په خوله کې مه غواړه.

10: که دې شپه ور سره کوله ، د کوربه څخه پوښتنه وکړه چې سهار پر څو بجې کار ته ځي ، اجازه ورکړه چې وولای سي ، که ممکنه وه ، ته د سهار د چایو مخکې وولای سه.

11: که دې شپه ورسره کوله ، د خوب ځای ځانته په خپله هوار کړه ، همدارنگه سهار خپل ځای په خپله ټول کړه .

12: بالښت په غېږ کې مه نيسه.

13: چارجر مه غواړه ، او وايښاي ، يا هم هاسپات مه غواړه.

14: د مرچک ، مالېږي او مسالې امرونه ډېر مکوه ، آرام خپله ډوډۍ وخوره.

15: همدارنگه د کوربه د اولادو څخه د ښوونځي د درسونو په اړه پوښتنې مکوه چې له ځانه دې مفتېش جوړ کړي
وی.
...

د طبيعت درې قوانین ترڅه دي مگر رښتیا دي

د طبيعت لومړی قانون:

که تخم په مخکته کې وا نه چول سي ، نو طبيعت یې د وښو ډکوي.
په همدې ډول ، که ذهن د ښه فکرونو ډک نه وي ، نو ښه فکرونه خپل ځای بدو فکرونو ته فریږدي یعني دا د
شیطان کور گرځي نو مثبت فکر وکړئ ، ښه فکر وکړئ

د طبيعت دوهم قانون:

هغه څوک چې هر څه لري هر څه شریکوي. . .
یو خوشحاله سړی خوښی شریکوي.
یو غمجن سړی غم شریکوي.
عالم علم شریکوي.
یو مذهبي سړی دین شریکوي.
یو بیړي دونکي سړی بیره شریکوي.
نو په ځان کې مثبت احساس پیدا کړئ. ښه شيان زده کړئ. اخته اوسئ. خوشحال اوسئ.

د طبيعت دريم قانون :

د هغه څه لپاره چې په ژوند کې سستاسو لاره راځي هضم کول زده کړئ. . .
ناروغۍ هغه وخت رامینځته کېږي کله چې خواړه هضم نسي.
که مال او دولت هضم نه سي نو نفاق زیاتېږي.
کله چې خبرې هضم نه سي، نو جغلي او توهين زیاتېږي.
فخر هغه وخت زیاتېږي چې تعريف هضم نه سي.
که غم هضم نه سي مایوسی زیاتېږي.
نو هضم کول زده کړئ.

خپل ژوند ساده کړئ او مقصد او اخلاقي ژوند وکړئ، د خلکو لپاره شيان اسانه کړئ

خوشحاله اوسئ.

...

کوچنی لیکنه خو یو کتاب خبرې

ارسطو وروسته له بلها اوږد عمر څخه کرارسته چې لږ لږ فلسفي کتابونه یې وویل او ولیکل، په پای کې یې خلکو ته دا سپارښتنې وکړې:

۱: د خپلو دوستانو سره په سیاسي مسایلو بحث مه کوئ؛ سیاست دوستي خرابوي، سیاستوال به سره جوړ سي، خو ستاسو به خپل دوستان له لاسه ورکړئ.

۲: په څلوېښت کلنۍ کې، د زده کړو د کچې له پلوه خلک سره ورته کېږي؛ حتی داسې کسان به وي چې لږې زده کړې لري، خو ډېرې پیسې به گټي.

۳: په پنځوس کلنۍ کې، ښکلی او بدرنگ سره ورته کېږي؛ مهمه نه ده چې ستاسو څومره ښکلي یاست، په دې عمر کې به سستاسو په مخ گونجې او تور داغونه ښکاره سي.

٤: په شپېته کلنۍ کې، لوړ او ټيټ مقام سره یو شان کېږي؛ د تقاعد کرارسته، یو عادي شخص هم خپل رئیس ته د قدر په سترګه نه ګوري.

٥: په اویا کلنۍ کې، لوی او کوچنی کور یو ډول اهمیت لري؛ د هډوکو او د بدن درد او د حرکت ستونزې، تاسې ګرځېدو ته نه پرېږدي، یوازې یو کوچنی ځای ته اړتیا لري چې پکې کښېښي.

٦: په اتیا کلنۍ کې، شتمني او بې وزلي سره یو شان وي؛ حتی که ډېرې پیسې ولري، نه پوهېږي چې چیرته یې مصرف کړي.

٧: په نوي کلنۍ کې، که ژوندي پاتې سو، خوب او وینډوالی سره یو شان کېږي؛ د بيدارېدو کرارسته به نه پوهېږي چې څه وکړي.

نو! ...

ژوند آسانه ونیسي؛ هیڅ داسې معما نسته چې حل ونه لري.

په اوږده موده کې، موږ ټول سره ورته یو؛ نو تر څو مو وس رسېږي، یو بل ته مینه ورکړي، او مینه ووبشي. د ژوند ټول فشارونه هېر کړي، او په زغم سره د ژوند له هرې سببې خوند واخلي.

...

که دي د واده لپاره مرکه استول

که مو د واده لپاره یو ځای مرکه استول نو هېڅکله خپله وربندار مه استوي، ځکه هغه نه غواړي چې کور ته مو تر دې بنایسته ښځه راسي

د واده په اړه نړیوال متلونه

واده د عشق کور دی

(روسي متل)

لویه غلطي په واده کې تلوارکول دي
(فرانسوي متل)

واده بادام چې دي خوړلی نه وي نه پوهیږي چې واده خوړ دی که ترينخ
دويمه ښځه کول يعنې تجربه پر تجربه غلط کار دی
(انگريزي متل)

د ټوکر د اخیستو په وخت کې يې څوکه وگوره، د کوژدې د مخه د ښځې مور په اړه معلومات پوره تر لاسه کړه
(ترکي متل)

د بل چا په خوښه واده کول د ځان لپاره د دوزخ دروازي خلاصول دي
(شکسپير)

واده څخه د مخه دې خپلې سترگې ښه خلاصې او تر واده وروسته يې نېمکښې رغړه وه
...

لس نړيوال متلونه

1: آيرش متل

په شاه کې شی مه تويوئ، ممکن يوه ورځ ترې وڅښئ.

2: فرانسوي متل

خپله مينه خپلې ميرمنې ته او خپل راز خپلې مور ته ورکړئ.

3: ايټالوي متل

مینه او بوی نسی پتولی.

4: سویس متل

کله چې یو سړی ډک وي، هغه د ډوډۍ خوند نه احساسوي.

5: سکاټلینډی متل

که ستاسو نه پوهیږئ چې څنگه موسکا وکړئ، دوکان مه خلاصوئ.

6: هسپانوي متل

مینه چې په ډالیو وده کوي تل وری وي.

7: جاپاني متل

خدای مرغانو ته خپل خواړه ورکوي، مگر دوی باید الوتنه وکړي ترڅو ترلاسه یې کړي.

8: هالنډي متل

مینه تر هغه وخته دوام کوي چې پیسې وي.

9: اندونیزیایي متل

څوک چې خپل ملبري ته پور ورکوي دواړه له لاسه ورکوي.

10: د بلجیم متل

هغه سړی چې له یوې ښکلې ښځې سره واده کوي تر دوو سترگو زیات اړتیا لري.

...

په 4 کلنۍ کې به ما ویل: زما پلار غوره دی..

په 6 کلنۍ کې به می ویل: "زما پلار هرڅوک پیژنی..."

په 10 کلنۍ به ما ویل: زما پلار لوی دی مگر هغه لږ بد دی.

په ۱۲ کلنۍ کې، ما به ویل: کله چې زه ماشوم وم، پلار مهربانه و..

په 14 کلنۍ کې به ما ویل: "پلار زما په اړه غلطی کوي...
په ۱۶ کلنۍ کې به مې ویل: زما پلار زموږ د عمر او دورې نه دی..
په ۱۸ کلنۍ کې به مې ویل: د وخت په تیریدو سره مې د پلار اخلاق خرابیږي..
په 20 کلنۍ کې به مې ویل: د پلار بخښل سخت دي، حیران یم چې مور یې څنگه زغمي!
په ۲۵ کلنۍ کې به مې ویل: پلار زما له ټولو کارونو سره مخالف دی..
په 30 کلنۍ کې به ما ویل: دا د پلار سره منل خورا ستونزمن دي، زه نه پوهیږم چې نیکه په ځوانۍ کې څه تیرول..
په ۴۰ کلنۍ کې به مې ویل: پلار مې موږ په ډیرو اصولو او قوانینو سره روزلی یو، نو زه یې هم باید وکړم...
په 45 کلنۍ کې به ما ویل: زه حیران یم چې پلار څنگه موږ را لوی کړو!
په ۵۰ کلنۍ کې به مې ویل: د اولاد کنټرول ډیر گران کار دی، پلار زموږ د تعلیم لپاره څومره سختی وزغملی
په 55 کلنۍ کې، زه به ووايم: زما پلار ډیر لیری فکر، او زموږ د راتلونکې لپاره پلان درلود، یو بی مثال او
مهربانه پلار...
مگر اوس په 60 کلنۍ کې، زه وایم: زما پلار تر ټولو غوره دی..
زما د ژوند په دې ۵۶ کلن سفر کې، زه په څلور کلن عمر کې د پیل ټکي ته ستون سوم
...

د تاریخ برخه او کیسو برخه

چل / چیل زینې! (Chilzina)

چل زینې (څلوېښت زینې) د زاړه کندهار شمال ته د غره په لمن کې یو دالان دی چې د غره له بیخه زینې
ورختلي دي.

دا دالان او زینې دواړه د غره په ډبره کې د اوسپنې په قلم کیندل سوي دي.
پخوا د دالان دواړو خواوو ته د ډبري دوه زمریان هم پراته وه چې اوس نسته.

چل زینې د بابر باچا زوی عسکري میرزا له خوا جوړې سوي دي ، د ودانۍ کار یې په ۹۳۰ ق کې شروع او په ۹۵۳ ق پای ته رسیدلي دي.

او دا له خورا تاریخي او لرغونو ځایونو څخه یو دی چې د ۴۹۱ کاله یې د جوړیدو کيږي ، چې زیات سمیره سیلانیان ورته راځي.

...

ملکه ممتاز محل !

ارجمند بانو بیگم ، چې په ممتاز محل سره یې شهرت درلود ، د مغلو په دربار کې د درباري فارسي ژبي ابولحسن اصف تاجان لور او د جهانگیر د مېرمنې ملکې نور جهان ورېره وه.

په ۱۶۰۶ز کال د څوارلس کالو په عمر د مغلو شهزاده خرم سلطان مشهور په شاه جهان ته کوزده او په ۱۶۱۲ ز کال یې واده وکړ.

شاه جهان په هند کې د مغلو د امپراطورۍ پنځم امپراطور وو.

روایت دی چې شاه جان په ملکې ممتاز محل د ونډه مین وو چې د هغې په مینه کې د لېونتوب تر حده رسېدلی وو ، ملکه ممتاز محل د ونډه ښکلې وه چې په هغه وخت کې یې د ښکلا اوازې تر لويديځ او ختيځ رسېدلې وې.

ملکه ممتاز محل په ۱۶۳۱ز کال د ماشوم د زېږون پر مهال وفات سوه ، هماغه وو چې شاه جهان پسې د لېونتوب تر حده ورسېدی او د دې لپاره چې د خپلې مینې غم یې جبران کړي وي نو د ملکې ممتاز محل په یاد کې یې د هند په اګره کې د (تاج محل) په نوم یوه لویه ودانۍ جوړه کړه چې دغه ودانۍ په یو ځغوليي سبک په څو کلونو کې د لسګونه زرو کاریگرانو او د مشهکرار انجینرانو لخوا جوړه سوه.

تاج محل د نړۍ له اوه عجایبو څخه بلل کیږي.

او همدارنګه د تاج محل ماڼۍ په نړۍ کې د (مینې سمبول) په نوم هم پېژندل کیږي.

که فکر وکړو ژوند تیرېږي او داسې خوږې خاطرې یې پاتې کیږي.

....

پرمخې چې پروت وی "پاپ" وی. پاپ پدې شکل د مسیح لۀ مجسمې څخه بڅښنه غواړي. د ده شاته د سور رنگ لباس والا "قسيسين" وي. دوي بيا د پاپ څخه بڅښنه غواړي د دوي تر شا سپين لباس والا "سماسيون" وي. دوي بيا د قسيسينو څخه بڅښنه غواړي د دوي تر شا بيا د تور رنگ لباس والا "راهبان" وي چې د سماسيون څخه بڅښنه غواړي کله چې عام نصرانيان راځي ، هغوي بيا د دې راهبانو څخه د بڅښنې غوښتنې کوي ، او په همدې ترتيب نصراني د راهب ، راهب د سماسيونو ، سماسيون د قسيسين ، قسيسين بيا د پاپ څخه او پاپ بيا د يسوع د

مجسمې څخه د گناهونو د بڅښنې غوښتنه کوي .

له بله پلوه اسلام د بڅښنې لپاره دودنه تکليفونه ندي ايښي . فقط په خوله ووايه: اُستغفرالله وأتوب اليه ، نېت دې صفا کړه ، حاجت نسته چې د بڅښنې لپاره پير، اغا صاحب، قبر، ملا، مولوي، شيخ الحديث، شيخ القرآن يا کوم شيخ الاسلام ته ورسې، بڅښونکی ذات دې، پرته له واسطې بڅښي. د هغه د بڅښنې دروازه هر وخت، د هر باچا، حاکم، ملک، فقير، گدا پر وړاندې خلاصه ده. د غرونو په اندازه گناهونه دې، د خولې په يو څو الفاظو او اخلاص بڅښي .

د اسلام پر دين دې زموږ زر ځله "الحمد لله" وي.

شاه محمد شرف صاحب.

...

د جنوبي افريقا د پوهنتون يو پروفيسر د پوهنتون پر دروازه وليکل

اړتيا نسته چې د يو ملت د له منځه وړلو لپاره اټوم بم (د لرې واټن وېشتونکي توغندي) وکارول سي، بلکې د تعليم د کيفيت ټيټوالی او زده کوونکو ته په ازموينه کې د نقل اجازه ورکول په اسانۍ ملتونه له منځه وړي

۱ : انجينر چې له ازموينې څخه په چم او فريب وتلی وي، په لاس يې ودانۍ او جوړسوي سپړکونه او پلان....نړېږي

۲ : هغه ډاکټران چې په ازموينه کې په نقل بريالي سوي وي، په لاس يې ناروغان مري

۳ : هغه اقتصاد پوهان او د مالي چارو ماهرين چې په درواغو سند تر لاسه کړي، اقتصاد مو نړوي او د خپلو شتمنيو او زيرمو مو بې برخې کوي

۴ : هغه قاضيان چې په نقل بريالي سوي، د قضايي او عدلي سيستم بيخ باسي

۵ : د هغه کوچنيانو په ذهن کې ناپوهي د تل لپاره پاتې کېږي، څوک چې په ازموينه کې په چل او درواغو بريالی سويو ښوونکو تر روزنې لاندې دي

٦ : مذهبي مخکښان چې په ورته لارو يې ځان فارغ کړی او حقيقت ته يې ځان نه وي رسولی ، انسانيت او انساني ارزښتونو ته د پای ټکی پردي

٧ : د سياسي ډگر لوبغاړي که په ورته شکل له پوهنتونه راووځي ، وطن موخرځوي .

٨ : د تعليم د معيار ټيټوالی ، د ځمکې له کړې څخه د يو ملت د پناه کولو په مانا دی

...

د بهلول په هکله به مو دا حکايت نه وی لوستی؟

بهلول د يو مېلمه کوربه و ، ماښام مهال مېلمه سره په خبرو اخته و چې د قاضي قاصد راغلی .

قاصد وويل : ښاغلی بهلول ! قاضي صاحب غواړي چې ته نن شپه زموږ مېلمه سې !

بهلول وويل : زما له طرفه قاضي صاحب څخه بڅښنه وغواړه او ورته ووايه چې بهلول نن شپه خپل مېلمه لري او سستاسو مېلمستيا ته نه سي درتلاي .

قاصد وولاړی او يو څو شېبې کرارسته بېرته راغلی ، ويې ويل : ښاغلی بهلول ! قاضي صاحب وايي چې د بهلول مېلمه ته هم سترگې په لار يو !

بهلول له خپل مېلمه سره يو ځای د قاضي مېلمستيا ته روان سو . بهلول پر لار مېلمه ته وويل : پام کوه ، چېرې چې زه کښېنم ته هم هلته کښېنه ، څه چې زه خورم ته يې هم خوره ، تر څو چې پوښتنه در څخه ونه سي ، خبرې مه کوه او که د کوم کار غوښتنه در څخه ونه سي ، په خپل سر يې مه کوه !

مېلمه په زړه کې خندل او ځان سره يې ويل : دېته گوره ، يو لېونی راته نصيحت کوي !

کله چې د قاضي مېلمستيا ته ورسېدل ، خونه کې رنگارنگ مېلمانۀ ناست وه ، بهلول د دروازې څنگ نه کښېناست خو مېلمه ولاړی او د مجلس په هغه بل سر کې يې پښې وغځولې .

مېلمانۀ کرار کرار زياتېدل ، هر نوی راتلونکی مېلمه د دروازې او بهلول منځ کې کښېناستۀ او پدې ترتيب بهلول هم د مجلس بل سر ته ورسېدی !

څو شېبې کرارسته خواږۀ راوړل سول او بيا پسې مېوه راوړسېده . له مېوې سره چاقوگان نه وه او ټول منتظر وو چې چاقوگان راوړسېږي ، چې تر څو دوی مېوې سپينې او پرې کړي .

د بهلول مېلمه ناڅاپه جېب ته لاس چڼ کړ ، طلايي لاستی والا چاقو يې راوکاږی او ويې ويل :

راڻي جي پٽ همدئي چاقو مڙه پري ڪيو او ويڻ خڪار!

ناست مڙه چاقو ته گوته پٽ غائب سول ڪهه جي چاقو ڊپر ٻنڪلي و او لاسي يي طلايي و.

مڙه حيران وه جي د بهلول مڙه جي لٽ ڊولي يو غريب او فقير انسان ٻنڪار ڊي ڪنڱه طلايي چاقو په جبب ڪي گرڇوي!

پڊي مڙهستيا ڪي شير ڪراريه هم ناست وه ، د چاقو لٽ ليدو ڪرارسته يي يو بل ته اشاره وڪره او د بهلول مڙه ته يي پلان جوڙ ڪر.

مشر ڪرارر قاضي ته مخ ڪر او ويڻ ويل:

قاضي صاحب ، دا چاقو زما د پلار و ، ڊپر ڪلونه ڪپري جي ورڪ سوي ، دا دي اوس مو د دغه سري په جبب ڪي پيدا ڪري . غواڙو جي چاقو موڙ ته بپرتي راکرل سي او ياد ڪس ته خپله سزا ورڪرل سي!

قاضي وويل: ايا د خپلي ادعا د ثبوت لپاره شاهد لري؟

تر ٿولو مشر ڪرارر وويل: زه دلته پنڱه ڪراريه لرم ، ٿول به زما خبره ٿاڻيد وي !

پنڱو ڪراريو يي خبره ٿاڻيد ڪره!

ڪله جي قاضي د پنڱو ڪراريو شهادت وليد ، يقيني سو جي چاقو واقعا د دوي مال دي او د بهلول مڙه ياد چاقو غلا ڪري ، نو يي امر وڪر: دا سري زندان ته واڇوي!

بھلول جي تر اوسه ڇپ و ، وويل: قاضي صاحب ، دا سري نن شپه زما مڙه و او ما دلته راوست ، اجازت راکره جي نن شپه زما پٽ ڪور ڪي پاتي سي. سبا به يي زه درته وسپارم!

مشر ڪرارر وويل: قاضي صاحب ، دا هڻڪله مه ورسره منه جي بهلول دغه ڪس خپل ڪور ته بوڇي ، ڪهه جي بهلول به دغه ڪس ته داسي ڪه ڪراريي جي زما حق به لٽ منڱه يوسي!

قاضي بهلول ته مخ ڪر او ويڻ ويل: بهلوله! وعده راکوي جي دغه ڪس ته به ڪه نه ورسني جي نن شپه يي درسره پر ڀردم؟

بھلول وويل: قاضي صاحب ، زه ستاسو سره وعده ڪوم جي دغه سري سره به يوه خبره هم نه ڪوم!

قاضي وويل: دا جي دا سري نن شپه د بهلول مڙه دي نو نن شپه دي بهلول سره پاتي سي او سبا به يي بهلول لٽ قول سره سم بپرتي موڙ ته سپاري!

شپرو ڪراريو د ناچاري ومنله ، بهلول مڙه ڪور ته بوتلي ، پر لاره يي يوه خبره هم ورسره ونه ڪره او جي ڪور ته ورسبدل ، بهلول خان سره پٽ لوڙ دغ وويل: ٻنه به دا وي جي د مڙه ڪره ته يو ڪل سر ورسکاره ڪرم ، حتما به وڙي او تڙي وي!

مڙه بهلول ته وويل: ته ورڱه ارام وڪره ، ڪره ته زه خپله ورڱم.

بھلول بيله ڪه ويلو طبيلي ته ولاڙي ، ڪره پٽ اخور ڪي سر ٿيٽ ڪري و او وابنه يي خوڙل.

بھلول دروند لرگي راواڇست ، خر يي پر دا شا وواهه ، ڪره د درده پورته پورته غورڇيدي!

بھلول ڪره ته پٽ خطاب ڪي وويل :

ای خره! تاته مې ونه ويل چې كله مجلس ته داخل سوې خبرې مه كوه، هر ځای چې زه كېښناستم ته هم كېښپنه، كه چا در څخه څه ونه غوښتل، ته جېب ته لاس مه كړاړه؟ ولې دې پردې خبرو ځان كونه واچوه، هم خپله ښكېل سوې او هم زما د سر درد سوې! سبا به زندان ته ولاړې سې او ټول به وايي چې بهلول خپل مېلمه هم ونه ساتی!

بېلول خړه ته بل لرگی كښ كړی او ورته وېي ويل: ای خره! كه سبا قاضي درنه وپوښتل چې ايا چاقو ستا دی؟ نو ورته ووايه چې یا، زما نه دی بلكې ما پيدا كړيدي او زيات وخت يې كېږي چې خاوند پسي يې گرځم خو متاسفانه تر اوسه مې نه پيدا كړي، دا دی اوس مې پيدا كړي. كه دا چاقو رښتيا هم د دغه شپږو كړاړنو وي، وركوم يې. كه قاضي درڅخه وپوښتل چې چاقو دې چېرته پيدا كړي؟ ورته ووايه چې پلار مې كلونه مخكې د يوې تجارتي قافلې مشري كوله، زيات مالونه به يې وړل راوړل او تجارت يې كاوه.

يوه شپه خبر راغلي چې پلار مې د لارو غلو قتل كړی او مالونه يې غلا كړي دي. كله چې د خپل بېچاره پلار و جسد ته ودرېدم، دغه چاقو مې د پلار په زړه كې ښخ و. چاقو مې د پلار له زړه راويست او پلار مې ښخ كړی. د هغه ورځي راهيسي د پلار په قاتلانو پسې گرځم، په هره مېلمستيا كې دغه چاقو په قصده سره ښكاره كوم او انتظار كوم چې د چاقو خاوند او زما د پلار قاتل پيدا سي. قاضي صاحب، اوس مې د پلار قاتل پيدا سو، همدغه شپږو كړاړنو زما پلار قتل كړی او زما د پلار مالونه يې غلا كړي. قاضي صاحب، امر وكړه چې زما د پلار مالونه بېرته راكړي او د پلار د وينې قصاص هم راكړي!

بېلول دا خبرې ظاهراً خړه ته كولې خو اصلي يې غوښتل چې د خړه خاوند يې هم زده كړي. خړه ته يې بل لرگی كښ كړی او وېي ويل: ای خره! پوه سوې كه سهار ته دې بيا په په لرگیانو پوه كړم؟ د خړه خاوند وويل: گرانه بهلوله! يواځې خړ نه بلكې زه هم پو سوم او وعده كوم چې په هېڅ مجلس كې به نه خپل شان لوړځای كې نه كېښېم، كه راڅخه ونه پوښتل سي خبرې به نه كوم او كه راڅخه ونه غوښتل سي، جېب ته به لاس ورنه وړم.

بېلول چې باوري سو سړی پوه سو، ولاړی او بې غمه وبيده سو. سهار يې سړی له خوبه را كېښنوي، قاضي ته يې كړارستي او خپله بېرته كور ته راغلی!

قاضي د بېلول مېلمه ته مخ كړی او ورته وېي ويل: ايا دا چاقو ستا دی؟ سړي وويل: یا، دا چاقو زما نه دی. زيات وخت يې خاوند پسې گرځم خو پيدا كولی مې نه سواي تر څو دغه چاقو بېرته وركړم. دا چې دغه چاقو د دغه شپږو كړاړنو دی، زه يې په لېوالتيا سره بېرته وركوم! قاضي يادو شپږو كړاړنو ته مخ كړ او وېي ويل: ستاسو چاقو وگورئ، كه ستاسو وي نو وايي ځلی! مشر كړار چاقو واخېست او په موسكا يې وويل: قاضي صاحب، زه باوري يم چې دا چاقو زما د پلار ورك سوې چاقو دی!

نكرار پنځو كړاړنو هم د مشر كړار خبره تکرار كړه.

قاضي د بېلول له مېلمه وپوښتل: تا دا چاقو چېرته پيدا كړی و؟

سړي وويل: قاضي صاحب، دا چاقو تر شا يوه خورا مفصله كيسه لري! پلار مې کلونه مخکې د يو لوی کاروان مشري کوله. د بنارونو تر منځ يې مالونه وېل او راوړل او تجارت يې کاوه. يوه شپه خبر راغلی چې پلار مې د لارې غلو قتل کړی او ټول مالونه يې غلا کړي دي!

کله چې زه د پېښې ځای ته ورغلم، ومې ليدل چې د پلار په زړه کې مې دغه چاقو بند و، چاقو مې راويست، پلار مې دفن کړ او د هغه وخته د چاقو خاوند پسې گرځېدم ځکه چې د چاقو خاوند زما د پلار قاتل دی! له همدې امله مې هر مجلس کې دا چاقو ښکاره کاوه تر څو خاوند يې پيدا سي!

قاضي صاحب، دا دی بالاخره زما د پلار قاتلین پيدا سول، امر وکړه چې زما د پلار مالونه بېرته راکړي او هم زما د پلار د وينې قصاص را کړي!

شپږو کرارېو يو بل ته وکتل، په يو لوی مشکل او ناوړين کې گیر وه، ځکه د خپلې درواغجنې ادعا له امله د غلو او قاتلانو تر نامه لاندې کلونه کلونه زندان تېرولو ته اړ وو نو تر ټولو مشر کرار وويل: قاضي صاحب، زه ډېر باوري نه يم چې دا چاقو به زما د پلار مال وي، دا چې زيات کلونه تېر سوي نو فکر کوم اشتباه مې کړې ده!

نکرار پنځو کرارېو هم له ناچاری د مشر کرار خبرې تائيد کړې او ويې ويل: دا چاقو فقط زموږ د پلار چاقو ته ورته دی خو هغه نه دی!

قاضي ډېر وخنډل او د بهلول مېلمه ته يې وويل: چاقو دې واخله او بهلول ته ورسه. زه باوري يم چې دا خبرې بهلول درښودلې دي او نه هېڅکله نه توانېدې چې داسې خبرې وکړي!

سړي د شکر سجده وکړه، چاقو يې واخېست او ولاړی!

...

يو عرب دوه ښځې درلودې، يوه له رنگه توره او بله سپينه وه، ده غوښتل چې يوې ښځې ته طلاق ورکړي، خو دا ورته سخته وه چې کومه يوه بايد طلاقه کړي.

ددې کار لپاره يې د دواړو تر منځ د ښه شعر مسابقه دايره کړه، ويې ويل هر چا چې ښه شعر وويلي او بريالی سوه، هغه به پاتې کيږي او ناکامې ته به طلاق ورکوم.

تور رنگې ښځې وويل:

”ألم ترى المسك لا شيء مثله
وأن بياض الملح بيع بدرهم

وأن سواد العين لا شك نورها

وَأَنْ بِيَاضُ الْعَيْنِ لَا شَيْءٌ فَاعْلَمْ

ژباړه:

آيا ته نه گوري چې مشک تور دي ، خو بيا هم بې مثاله دي ، او سپينه مالېره په يوه درهم ده .
او په دې هم يوه سه چې د سترگو سپين هيڅ گټه نه لري ، بېشکه چې د سترگو تکرارالی نور لري ، په همدې هر څه
وينو/ديدکوو .

سپينې ښځې وويل:

”أَلَمْ تَرَى أَنَّ الْبَدْرَ لَا شَيْءٌ مِثْلَهُ

وَأَنَّ سَوَادَ الْفَحْمِ بَيْعٌ بَدْرَهُم

وَأَنَّ رِجَالَ اللَّهِ بَيْضٌ وَجُوهَهُمْ

وَلَا شَكَّ أَنَّ السَّوَادَ أَهْلُ جَهَنَّمَ”

ژباړه:

آيا ته نه وينې چې د څوارلسمې سپوږمۍ څومره ښکلې ده ، ددې په ډول سپين هيڅ څه نسته او يقيناً چې تور
سکاره په يوه درهم دي .

يقيناً د خداى د بندگانو/مومنانو مخونه به سپين وي او د دوزخيانو رنگونه به تور وي .

سړي چې د دواړو ښځو شعرونه واورېدل ، متاثره يې کړي ، ډېر خوند يې ورکړ ياو درېيم واده يې له يوې غمړنگې
ښځې سره وکړي

...

کتاب "البخلاء" چاچي د مشهور بخیلانو کیسې یې راخستې دي .

يو وخت د يو بخیل کره يو مېلمه ورغلي . پلار خپل زوی ته وويل: دا مېلمه پرما د زړه گران دی .
بازار ته ولاړ سه او د بازار تر ټولو ښه غوښه راوړه . (مېلمه د دوی خبرې اوري) زوی يې بازار ته ولاړی او بېرته
راغلی بې له دې چې څه واخلي .

پلار: غوښه چيري ده؟

زوی: زه د غوښو قصابی ته ورغلم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه غوښه راکړه. هغه وویل: زه به داسې غوښه درکړم لکه خواړه کوچي.

نو ما د ځان سره وویل، که خبره داسې ده، نو کوچي به رانیسم. د کوچیو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه کوچي راکړه.

هغه وویل: زه به درته داسې کوچي درکړم لکه خواړه شات نو ما د ځان سره وویل، کشکي شاترانیسم. د شاتو دوکان ته ولاړم او ورته مې وویل: تر ټولو ښه شات راکړه. هغه وویل: زه به داسې شات درکړم لکه صفا اوبه. نو ما وویل صفا اوبه خو زموږ په کور کې سته، نو بېرته راغلم پرته له دې چې څه واخلم.

پلار په خندا ورته وویل: ماشاءالله! ته هم زما په ډول سخي یې.

پلار کرار زوی ته په غوږ کې وویل چې مېلمه یې وانه وري: خو یو کار دي غلط کړی دی په ډیرو گرځېدلو دي چېمپلان سولولي دي.

زوی ورته وویل: پلار جان، غم مه کوه، ما د مېلمه چېمپلان په پښو کړي وه

...

د عبرت څخه ډکه کیسه!

یوه چرسې یو نفر ته وویل چې د چرسو لپاره یو څه پیسې راکړه، هغه نفر ورته وویل چې راسه خوراک درکوم خو د چرسو لپاره پیسې نه درکوم، چرسې راته وویل چې رزق ورکوونکی بل څوک دی که د چرسو لپاره پیسې راکوې را یې که کني ولاړم در څخه.

نفر وايې ما یو څه پیسې ورکړې او په چرسې پسي سوم، زه هم پسي روان سوم. یو ځای کې واده و او یو سړي غټ پتنوس کې وریجې راخېستې وې، هغه پتنوس ځیني شوه سو او وریجې چپه سوې. دا چرسې ورته کښېنستی چې خوراک یې شروع کړی، زه یې ولیدم ماته یې یوه جمله وویل چې هغه جمله به زما ټول عمر په یاد وي...

راته یې وویل چې دا وخت مې لږ تعلق ورسره خراب دی کني په لوبښې کې به یې رزق راکوي، خو «کریم رب» دونه مهربانه دی چې د چا څخه خواږدي هم وي بیا یې هم وږی نسي لیدلای، او رزق ورکوي. بېشکه چې الله بهترین رزق ورکونکی دی.

...

وايي د يو عالم د کور دروازه و ټکېده ، چې دباندې ور ووتې گوري ملگری يې دی .

پوښتنه يې وکړه خيريت دی

ويل يې خيرت دی صرف ۴۰۰ درهم مې پکار دي

عالم عاجل کور ته ننوتې او ۴۰۰ درهم يې ورته راوړل

چې عالم بيرته کور ته ننوتې نو ډير يې وژړل ، ښځې يې ورته وويل چې ۴۰۰ درهم دي نه زړه کيدله خو نه به دې ورکولای .

عالم ورته وويل د درهمو په ورکړه نه يم خوابدي ، بلکه خوابدي په دې يم چې زه يې خونده بې پروا ملگری يم ، ما يې تر اوسه د حال پوښتنه نه وه کړې او هغه دونده سخت مجبوره سو چې ماته يې لاس ونيوي .

...

يوه دپند او خوند کيسه ولولي

يوه ورځ عبدالله بن عمر رضی الله عنه پر لار روان وو چې گوري يو غلام ناست دی ! او غلام ته نږدې يو سپی هم پروت دی . غلام د خورما گوله خولې ته کړه ، بيرته يې راوويستله او سپي ته يې کرارغورخوله . عمر رضی الله عنه ورته وويل : دا سپی ستا دی ، حبسي جواب ورکړ چې يازما نه دی .

ده ورته وويل : نو بيا دې ولې له خپلې خولې څخه گوله راوويستله او سپي ته دې ورکړه ؟

حبسي غلام جواب ورکړی چې د سپي د دواړو سترگو څخه حيا راته دريږي چې زه يې خورم او سپی راته گوري .
عمر رض ... ورته وويل چې ته آزاد يې او که غلام ؟

حبسي ورته وويل چې زه د بني غاضرة غلام يم . عمر رض ... هغوي ته ورغلئ او پوښتنه يې وکړه چې دا غلام د چا دی ؟ د غلام مالک ورته وويل چې دا زما دی . عمر رض ... ورته وويل چې دا پر ما خرڅ کړه ! هغه ورته وويل چې بس ستا سو . عمر رض ... جواب ورکړي چې يا په خدای مې دې قسم وي چې يا به يې پيسې اخلي او يا به غلام بيرته ستا کيږي . بيا بې غلام په پيسوځي ني رانيوی .

او ويې ويل چې تاسې شاهدان گرځوم چې دی د الله ﷻ د رضا لپاره آزادوم .

حضرت عمر رض ... غلام ته ورغلئ او زيری يې پر وکړي چې مبارک دي سه الله ﷻ آزادي درپه نصيب کړه او يوه باغچي يې ورته وښووله چې دا باغچي هم ستا په ملکيت سوه ! حبسي غلام ډير خوشحاله سو او ويې ويل چې بس نو ددې باغچې ټوله ميوه د مدينې د فقيرانو لپاره خيرات گرځووم . عمر رض ... ډير حيران سو او غلام ته يې وويل چې درته حيران يم ټول دې خيرات کړه ، سره له دې چې ته پخپله هم فقير او ورته محتاج يې .
غلام په ډير قوي ايمان سره جواب ورکړي چې له الله ﷻ څخه شرميرم چې هغه پر ما سخا کوي او زه بيا په هغه

کې بخل وکړم.

حبيب الله

...

لنډه کيسه او عبرت

د موسې عليه السلام په وخت کې يوه ښځه کونډه سوه چې يو کوچنې زوې يې درلودې ښځې بل خاوند ونه کي
خپل ماشوم زوې سره يې ژوند کاوه کلونه کراسته زوې يې ځوان سو
زوې يې چې کله ځوان سو هره ورځ به د شپې کور ته ناوخته راتلي
هره ورځ به يې ورته مور نصيحت کاوه خو پر زوې يې هيڅ ناسير نه کاوه
د څو ورځو نصيحت کراسته بيا زوې يې ناوخته کور ته راغلي
مور يې ورته بيا نصيحت وکړې زوې يې خپله مور ډيره کلکه کلکه ووهله او په يوه پارسل کې يې واټوله يوليږي
ځنگل ته يې يوږه هلته يې وغورځوله
الله جل جلاله موسې عليه السلام ته د جبرائيل په واسطه وحې وکړې چې ولاړ سه هغه ځنگل ته هلته زما يوه بنده
ده د هغې حال وگوره
کله چې موسې عليه السلام ځنگل ته ولاړې پارسل يې وليدې پارسل ته يې غوږ ونيو چې د د پارسل څخه
داسې اواز راځي
يا الله جل جلاله ته زما پر سر زما د زوې څخه مه خفه کيږه هغه ته مه په قهر کيږه همداسې زارې يې الله جل
جلاله ته کولې
موسې عليه السلام له کيسې څخه خبر سو الله جل جلاله موسې عليه السلام ته وويل وگوره چې دا مور پر خپل
زوې څومره مهربانه ده
او بيا يې ورته وويل چې زه د دغې مور څخه اويا واري ډېر مهربانه يم
حبيبي عمرزى.

...

په بغداد کې يو وخت د باچا له درباره سره زر ورک سول ، اوازه خپره سوه ، باچا خبردارى ورکړ ، بايد غل پيدا سي .
يوه تجار وليدل چې يو کس د گوتو پر سرو روان دى ، پوښتنه يې وکړه دا څوک دى ، وې ويل دا ولي د زمانې
دى ، ولې داسې مزل کوي ، وې ويل دا ځکه چې يو شى يې تر پښو لاندې نه سي ، وې ويل همدا غل دى ، تاجر

ولاڙي او باڇا ته وويل چي پلاني سيخ ستاسي غل دي.

باڇا په غوصه سو، وي ويل، د خدای ظالمة هغه د الله ج ولي دئ باڇا حکم وکړي چي سړي بندي کړئ!

سړي عرض وکړ صاحبہ يو وار يې کور تالاسي کړئ، که غلا ده نه وه کړې بيا مو زه هره سزا منم.

باڇا عسکر د بزرگ کور ته ور واستول. د باڇا ساتونکو سره زر د بزرگ په کور کي پيدا کړل او بزرگ يې راوستي.

باڇا له تجار څخه پوښتنه وکړه، ته څنگه پوه سوې چې دا غل دي.

سړي وويل، يوه ورځ مې ښځې راته وويل چې د کور ونه آره کړم، ما پوښتنه وکړه ولې؟

ويل يې زه چې سر رمنځ کومه نو مرغه زما وريستانو ته گوري.

سړي شکر وگڼي، چې يوه حياناکه مېرمن ور په نصيب سوې ده، زړه يې ډاډه سو او ونه يې و ريل، سړي د بغداد څخه بهر د تجارت لپاره ولاړی، څو هفتې بعد چې کور ته راغلی نو د مېرمني سره يې بل څوک پروت دي، تجار باڇا ته وويل، څوک چې ترحد زيات دينداري ښکاره کوي، په حقيقت کې هغسې نه وي، نو دا غل هم ځان ولي يعنې دينداره ښوي.

ژباړن شمس الرحمن شمس

...

يوه مور ده په دنيا کې چې زړگي پرې راټولېږي.

د مور جالبه کيسه!!

يوه مور د خپل ناروغه زوی د کټ خواته ناسته وه او ژړل يې .

ملايکه راکښته سوه، مور ته يې وويل:

اې مورې! زه د الله ﷻ له خوا راغلې يم، ووايه چسې غواړې؟

مور ملايکې ته وويل:

له الله ﷻ څخه غواړم، چي زما زوی ته شفا ورکړي. ملايکې وويل: پښيमानه کيږې خو به نه؟

مور جواب ورکي

يا!

ملايکې وويل:

اوس دې زوی روغ سو، خو تا کولای سول، چې دخپلو ږندو سترگو غوښتنه دې کړې وای...
يوه ورځ زوی مورته وويل:

موري ! زما ميرمن له تا سره يوځای ژوند نسي کولای ، غواړم چي تاته يو جلا کور در پيدا کړم، ترڅو ته هلته جلا ژوند وکړي...

مور له کور څخه بهر سوه، يواځې کښيनाستله او په ژړا شروع سوه.

ملايکه بيا راکښته سوه مور ته يې وويل:

ودي ليدل چې ستا زوی ستاسره څه وکړل؟

اوس پښيماڼه سوې؟

غواړي چي ورته ښېرا وکړي؟

مور وويل: يا پښيماڼه نه يم او نه هم ښېرا ورته کوم، ته څه پوهيږي؟

ملايکې وويل:

بيا هم دالله ﷻ رحمت پرنا سوې، له الله ﷻ څخه دخپلو سترگو ديد غواړي؟

مور په ډاډ سره وويل، يا! ملايکې وويل، نو چسي غواړي؟

مور جواب ورکړ:

له الله ﷻ څخه غواړم چي مېرور مې ښه او زړه سوانده ښځه وي او وکولای سي چي زما زوی بختور کړي، ځکه زه نوره هلته نه يم چي له خپل زوی څخه څارنه وکړم.

دملايکې له سترگو څخه اوبښکې روانې سوې او د اوبښکو دوه څاڅکي دمور په سترگو کې ور توی سول او سترگو يې ديد پيدا کړ.

کله چې مور دملايکې اوبښکې وليدلې، ورڅخه ويې پوښتل:

ملايکې هم ژړا کوي؟

ملايکې وويل: هو!

خو يواځې هغه وخت اوبښکې تويوي او ژاړي چې کله الله ﷻ وژاړي.

مور پوښتنه وکړه:

الله ﷻ هم ژړا کوي؟

ملايکې جواب ورکړ:

الله ﷻ همدا شيبه په ليوالتيا دخپل خلقت، چې نوم يې مور ده ژاړي. ياني چې مور ژاړي؛ الله تعالی هم ژاړي

...

څنگه د گناه څخه ځان بچ کړو؟

امام غزالي (رحمه الله) په خپل کتاب (احياء العلوم) کې ليکلي دي:

سليمان بن يسار (رحمه الله) ډېر پرهېزگار او د ښکلي صورت خاوند وو، يوه ورځ دی او يو بل ملېري د حج په سفر روان سول، کله چې د ابواء مقام ته ورسېدل، نو د خوراک سامان ورسره کم سو، سليمان بن يسار (رحمه الله) په

خېمه کې کښېناست او دا بل ملېرى يې بازار ته ولاړې چې د خوراک يوڅه سامان د ځان سره راوړي.

په دې وخت کې يوه ډېره ښکلې ښځه خېمې ته راداخله سوه او سليمان بن يسار (رحمه الله) ته يې اشاره وکړه، ده دا گمان وکړ چې کېدای سي دا ښځه ډوډۍ غواړي، نو يو څه ډوډۍ يې ورته راواخيسته. ښځې ورته وويل: زه ډوډۍ نه غواړم، بلکې هغه څه غواړم چې ښځه يې د سړي څخه غواړي.

کله چې سليمان بن يسار (رحمه الله) دا خبره واورېده، نو په زړه کې يې دا خيال راغلی چې زه خو بيت الله ته د حج لپاره روان يم او شيطان گوره چې دا ښځه يې خپله نمائنده جوړه کړه او زما د ايمان خرابولو لپاره يې ماته راولېږله، دلته هم د شيطان د جال څخه خلاص نه سوم، نو په ژړا سو او ډېر زيات يې وژړل.

کله چې ښځې د سليمان بن يسار (رحمه الله) ژړا وليده، نو ډېره شرمنده سوه او بيرته ولاړه.

سليمان بن يسار (رحمه الله) چې کله حج ته ولاړې، طواف يې وکړي، بيا هلته يو ځای بیده سو، په خوب کې يې يو ډېر ښکلې کس وليدي چې خوشبو ترې راتله، سليمان بن يسار (رحمه الله) پوښتنه ځني وکړه: ته څوک يې؟! هغه ورته وويل: زه يوسف (عليه السلام) يم.

سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: هغه پېغمبر يوسف يې؟! هغه ورته وويل: هو! هغه پېغمبر يم.

سليمان بن يسار (رحمه الله) ورته وويل: ستا او د زليخا خو ډېره عجيبه واقعه تېره سوې ده، (چې تا د گناه څخه ځان خلاص کړی وو).

يوسف (عليه السلام) ورته وويل: ستا او د ابواء په مقام کې د ښځې واقعه خو ډېره زياته عجيبه ده، (ځکه ما چې د گناه څخه ځان ساتلی وو، نو زه خو پېغمبر وم، زما سره د الله تعالى ډېر غټ کومک وو؛ او تا چې د گناه څخه ځان بچ کړي دا ډېره جالبه ده، ځکه ته خو پېغمبر هم نه يې، بلکې د الله تعالى يو ولي يې او بيا دي هم ځان د گناه څخه بچ کړي).

يادونه: کله چې د انسان په زړه کې د الله تعالى څخه بېره لري، نو بيا داسې د گناه څخه ځان بچ کوي، لکه څنگه چې سليمان بن يسار (رحمه الله) ځان د گناه څخه بچ کړ، نو پکار دا ده چې موږ او ستاسو همېشه د الله تعالى ياد په زړه کې ولرو، کني نو بيا به مو خدای مکره انجام ډېر بد وي....

هغه اتل صحابي چې زمري يې وواژه!

هاسم بن عتبة بن ابي وقاص د خپل د خپل اکا (سعد بن ابي وقاص) سره په يوه غزوه کې گډون درلودي، اکا يې د لښکر مخکښ امير و. غزوه د فارسيانو په ځينو ښارونو کې پيل سوه ترڅو هلته د اسلام مبارک دين خپور سي او خلک د بنده له بندگۍ څخه تېر او د يوه متعال خدای (جل جلاله) بندگۍ ته ژمن و اوسي.

په دې غزواتو (غزاگانو) کې ياد هاسم (رضی الله عنه) د لمر په ډول وځلېدي. نوموړي هلته د صحابه و په زړونو

کې ځای پیدا کړی ، کله چې د "نهر شیر" سیمه فتحه سوه او غازیانو د "مظلم ساباط" د نیولو له پاره تیاری نیوي ، دواړه اړخه خپلې لښکرې د جگړې له پاره آماده کوي؛ خو دا وار د جگړې مهارول مسلمانانو ته ستونزمن برېښېده؛ ځکه فارسیانو د ځان سره یو ځواکمن او په جنگي تکتیک پوه د کسرا "زمری" هم راویستی. فارسیانو یاد زمری د مسلمانانو پر لښکر را ایله کړې ، هغه د مسلمانانو پر لښکر په خلاصه خوله او د بیرونکي اواز په بدرگه ور وځغستل .

هاسم (رضی الله عنه) له لښکر څخه ور جلا سو ، مټې یې را ونغښتلې ، دیو غښتلي زمرې په ډولېې د زمرې پرخوا بېله کومې بیرې ور روان سو !

دواړه طرفه د یاد اتل ننداره کوي؛ حیران دي! څنگه یو ځوان د مست زمرې سره جنگ کوي. د باد په ډول یې د زمرې پنځو ته ځان ورساوه؛ د توري وارونه یې پر شروع کړل؛ تر لږ ځنډ کرارسته یې زمری قتل کړي.

کفرې لښکرو چې یاد حالت ولېدي؛ تنې یې ولړزېدې؛ نور یې د مقاومت توان له لاسه ورکړی؛ ځواکونه یې تېښتې ته نږدې دي ، وایې: چې دا څنگه انسانان دي ، چې د زمرېو سره جنگيږي؟! خو لا یې مقاومت کاوه. اسلامي لښکر د "الله اکبر" په زمزمه حمله شروع کړل ، یاد اتل د لښکر په مخ کې دی ، نور لښکر تر شاه جگړه په شدت سره روانه کړېده . کفرې لښکرې د "بوران" په نامه وي ، هغوی به تل قسم اخستي ، چې دژوند تر کرارستی سلېرۍ به نه تېښتې.

یاد اتل دا ایت په لوړ اوازوویل:

ژباړه: آیا تاسو قسم نه اخستي چې د قیامت دمخه به تاسو د دنیا څخه نه ځي؟

الله پاک د کسرا لښکر د یاد اتل په لاس مات او د جهنم ژورې کندی ته ور ولېږلې.

د جنگ امیر سعد (رضی الله عنه) د خپل وراړه (هاسم) پر سر مچ کړي دهغه د مېړانې او اتلولۍ له کبله ، هغه د احترام په خاطر د خپل اکا پښې مچ کړې. په هغه ورځ د یاد اتل توري ته د "منن/متین" نوم ورکول سوی.

ولقب سيف هاسم من ذلك اليوم بـ"المنن".

یادونه: مورخینو د یاد اتل لقب "مقال/مرقال ، قاتل الاسود" یاد کړی؛ ځکه هغه مبارک د کسرا زمری وواژه او یو قسم تگ به یې د جگړې پر مهال کاوه.

د کسرا د زمرې نوم "مرقط" یاد سوی.یادې کفرې لښکرې د "بوران" په نامه یادې سوي.

المرجع: [التاريخ الاسلامي، سقوط المدائن ص ٢٠] و مثلها في [البداية والنهاية ج ٧] مع تغير ما.
الله پاک دي مور ته د صحابه و پر تگلاره ژوند را په برخه کړي امين! رضي الله عنهم اجمعين.

د ژباړې برخه

بگی والا او سردار محمد داود خان

يو وخت د کابل په ښار کي د خوراکي توکو، عراډه جاتو او نکرار لپاره نرخونه وټاکل سوه .
يو وخت سردار محمد داود خان ته خبر و رسيدې چي په بازار کي خلک د حکومت وضعه سوی نرخونه نه مني! نو
سردار محمد داود خان خپل کالي بدل کړل، زاړه کالي يې واغوستل او د ښار پر لور روان سو. په بازار کي د آس
بکی ته ودریدي او ورته يي وويل چي تر کوټه سنگي پوري مي په څو بيایي د بکی خاوند ورته وويل چي د زه د
دولت پر نرخ باندی کار نکوم

سردار داود خان وراه وويل چي ٢٠ افغانی چي درکم سنکه دي.

بگی والا يوه څه لانور ور لوړ سه

داود خان ٣٠ افغانی

بگی والا يوڅه لا نور ورپورته سه

داود خان ٤٠ افغانی

بگی والا ول يو څه لا نور ورپورته سه

داود خان ٥٠ افغانی

بگی والا ول چکچکي درڅه دخيره

تر يو څه ځايه چي وولاړيل سره بگی والا مخ پر راواړوي چي عسکر يې

داود خان ويل يو څه نور لوړ سه

بگی ولا قومندان يې

داود خان يو څه لا نور لوړ سه

بگی والا جنرال يې

داود خان يو څه لا نور لوړه سه
بگۍ ولا ستر جنرال يې
داود خان يو څه لا نور لوړه سه
بگۍ ولا مارشال يې
داود خان يو څه لا نور لوړه سه
بگۍ والا لومړۍ وزير سردار محمد داود خان يې
سردار محمد داود خان چکچکي
بگۍ والا بيا وويل چي اوس مي نو جرمانه کوي
داود خان يوڅه نور لوړه سه
بگۍ والا بندي کوي مي
داود خان يوڅه نور لوړه سه
بگۍ والا وهي مي
داود خان يوڅه نور لوړه سه
بگۍ والا راځروي مي يعني مرکوي مي
داود خان چکچکي
که چيري په اوس وخت کي دغسي يو دوي دري چکچکي وسي خودبخوده به نرخونه کنټرول سي.
ژباړن: سيداحمد سعادت
وخت: ۱۳/۶/۱۴۰۳
...

ايا ستاسو پوهيرۍ؟
ژباړن: سيداحمد سعادت
چي په ۱۹۳۰ ميلادي کال کي يو بس د هندوستانه څخه وه انگلينډ ته سفر کاوه، دا بس د هغه وخت تر ټولو دنويو
بسو او سهولتونو څخه وو.
دا بس په ټوله کي (۱۶۱۰۰) کيلوماکا فاصله وهل چي دا سفر تقريباً (۵۰) ورځي نيولي چي دا بس د هندوستان د
مختلفو ښارو څخه شروع افغانستان ته بيا ايران، ترکيه او بيا د اروپا هيوادو څخه تيريدي چي په آخره کي د
دانگلستان لندن ښار ته ننوتي. د بس د شرکت مقصد يوازي دا نه وو چي خلک نوي تجربې ترلاسه کړي بلکي خلکو
ته يي ور ښوله چي په نوي عصر کي تر ليرو ليرو ځايو پوري سفر کول ترڅومره حده امگان لري. پدي سفر کي
مسافرو يوازي دانه چي د مختلفو هيوادو څخه يې ليدنه کول بلکي د مختلفو رواجو، مختلفو ثقافتو ليدنه يي هم

له نژدي څخه كول.

دا بس يو يادوگاري د تجربو او خاطرو څخه ډک وو چي اوس هم خلک ورته په حيرانتيا کي پاتيږي

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

...

په امريکا کي د ازادي مجسمه د زابيلو بوئير ده

د هغې ژوند د يو شايسته ناول په رقم دي. هغه په فرانسه کي د يو افريقايي کبتيوان او د يوي انگريزي لور ده. زابيلو يو شايسته انجلي وه هغې په شل کلنۍ کي د يو دخياطي د ماشين جوړونکی انرک سنگر چي د ۵۰ کالو وو واده وکړ.

ازابيلو د خاوند ترمگ کرارسته د هيواد د شتمنو بنځو څخه يوه بنځه سوه.

دا د حيرانتيا خبره نده چي هغه د ازادي د مجسمي لپاره انتخاب سوه. ځکه هغې د امريکا د آزادي لپاره خوبونه ليدل او مبارزه يي کوله

ازابيلو په دنيا کي ډير سفرونه وکړل چي آخري ي د (ډوچ وائلنسټ وکټر رويستيت) سره دوهم واده وکړ. چي پدي سره ازابيلو په اروپا او امريکا کي يوه کاميابه شخصيت سوه. ازابيلو د فرانسوي (فريډرک بارتھولډي) سره وليدل. بارتھولډي د هغې د شايسته او د تاريخ څخه متاثره سو او دهغې څهره يې د آزادي د مجسمي لپاره انتخاب کړل.

کرارسته ازابيلو دريم واده هم وکړ او تر هغه کرارسته په ۱۹۰۴ کي په پارس کي د ۶۲ کالو په عمر مړه سوه. د هغې څهره اوس هم د نيويارک د مسهکرار او د ازادي د مجسمو څخه يوه مجسمه ده چي امريکا ډير افتخار په کوي.

ليکوال: طاهر راجپوت

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۸/۵/۱۴۰۳

...

د فرعون يوه جمله وه نفر تيتي ته

په تاريخ کي لومړنۍ په زړه پوري او مينه ناکه جمله د مصر په اهرامو کي دننه پر ديوال ليکل سويده
دا جمله فرعون د خپلي ميرمني (نفر تيتي) لپاره ويل او بيا به يي پر يوه ډبره ليکل

جمله داسي وه (لمر يوازي ستا د دیدار کولو لپاره راخيژی)
 تاريخ پوهان د اهرامو تر مطالعه کولو کرارسته وايي چي فرعون د ۵۴ نکرار بڅو سره واده کړی وو
 ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۸/۵/۱۴۰۳

...

تڼی

يوه ورځ يوه انگریز ملېري مي راته وويل چي سستاسو بڅي د خپلو خاوندانو سره ډيره مينه لري.
 ما ورته وويل چي څه درته معلومه سوه
 هغه وويل چي زه يوه ورځ په انگلينډ کي د يوه پښتون ملېري کورته ورغلم چي گورم ميرمن يي په قميص کي غوټه
 (تڼی) کښينوي چي تڼی يي کښينول هغه تڼی يي مچ کړل بيا يي دوهم تڼی پکښي کښينول او هغه يي هم مچ
 کړل نو زما قصد په وسو چي کشکي زموږ ميرمنو زموږ سره هم دونده مينه درلودای.
 ما ورته وويل چي هغه تڼی نه مچوي بلکي په غاښو د ستنې تار پري کوي

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۸/۵/۱۴۰۳

....

ماهيان او لوحه

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

يو ورځ يو نفر دماهيانو د دوکان د رايستلو اراده وکړه

نو يې د دوکان دپاره يوه شايسته لوحه جوړه کړه چي پر ليکلي وه (دلته د خوږو اوبو تازه ماهيان خرڅېږي).

لوحه جوړه سوه چي رايې وېل وس نو سپړی خپل ملېرو ته رغ کرارکي چي چي دا درنه لوحه د دوکان پر مخ
 ورسره را وځروي

يوه ملېري چي يې لوحه وويل پوښتنه وکړه آياستا دماهيانو د کاروبار يوه بله څانگه هم سته؟

سڀي وويل يا

ملڙي يي وويل چي د (دلته) لغات اضافہ دي، نو لوحه يي داسي جوڙه ڪڙه (دخورو ابو تازه ماهيان خرڇيري).

دوهم ملڙي يي وويل چي دلته د خور ابو دماهيانو څڅه ماسيوا د تروو ابو ماهيان هم خرڇيري؟

سڀي وويل يا

نو د خورو ابو لغات پڪڻي اضافہ دي، نو لوحه يي داسي جوڙه ڪڙه (تازه ماهيان خرڇيري).

دريم ملڙي يي وويل چي زاڙه ماهيان هم خرڇيري؟

سڀي وويل يا

ده بيا وويل چي د تازه لغات اضافہ دي، نو يي لوحه داسي جوڙه ڪڙه (ماهيان خرڇيري).

يو بل ملڙي يي وويل چي د ماهيانو علاوه بل شي هم خرڇيري؟

سڀي وويل يا

نو ده وويل چي د ماهيانو لغات يي اضافہ دي نو لوحه داسي جوڙه ڪڙه (خرڇيري).

آخر يو نابغه ملڙي يي وويل چي مفت يي هم ورکوي؟

سڀي وويل يا

ده بيا وويل چي د خرڇيري لغات اضافہ دي نو هغه يي هم پاڪ ڪري

ٽولو ملڙو چي سڀينه لوحه وليدل چي هيچي ندي پر ليڪل سوي نو يي وويل دا پالتو لوحه نو سڀي څه کوي نو

يې دباندې وغورځول.

نوټ: په افغانستان کې يو څوک واک ته د رسيدو دمخه خورا د وعدو شايسته لوحه ورڅخه وي کله چې ښاغلی واک ته ورسيدی نو هغه وعدې په مسکرار ، موسساتو ، ماليه ، اوسياست پوری وټپل سی

آخر يوه ورځ خلک دډيرو پلمو څخه سترې سي او لوحه د باندې وغورځوی

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

۲۶/۴/۱۴۰۳

...

محمود غزنوي او يو سوالگر

دمحمود غزنوي په زمانه کې سړی ناروغه سو نو دا سړی وولاړيې يو طبيب يې پيدا کړي او طبيب ته يې خپله ناروغی بيان کړل نو طبيب ورته وويل ستا د ناروغی لپاره چې کوم څه پکار دي هغه ټوله سته ماسيوا له غسلو څخه نو ته به داسي وکړی چې يوڅه غسل به پيدا کي.

سړي د طبيب څخه يو لوبنی واخستی روان سو چې غسل پيدا کړي سړی کور په کور گرځی دروازي ټکوي چې غسل پيدا کړي چې د هر کور دروازه وټکوي د هغې خوا بيرته ناهیلی راسي د ډيري ناهیلی څخه سړی مجبوره سو د محمود غزنوي دربار ته ورغلی کله چې يې د دربار دروازه ور وټکول نو اياز دروازه ور خلاصه کړل (اياز د محمود غزنوي يو مری و) سړي خپله ټوله کیسه وه اياز ته وکړل او لوبنی يې ورته ونوي چې چې پدي کې يو څه غسل را کړی اياز لوبنی ځني واخستي او ورته يې وويل ته دلي ودرېره چې زه خپل بادار ته ووايم اياز وولاړی او محمود غزنوي ته يې وويل چې يو سوالگر راغلی دي پدي لوبنی کې يو څه غسل غواړی محمود غزنوي لوبنی ځني واخستی او يو بغلته يې کښيښوی اياز ته يې وويل چی هغه دری ډبې غسل واخله وريې کړه.

اياز وويل باچا صاحب هغه لږڅه غسل غواړی او ته دری ډبې غسل ورکوي

محمود غزنوي ورته وويل ايازه هغه يو سوالگر دي د خپل حیثيت مطابق يې غوښتنه وکړه موږ باچاهان يو د خپل

حيثيت مطابق يې ورکوو.

مولانا رومي صاحب وايي

د الله ج څخه د خپل حيثيت مطابق غوښتنه وکړي الله ج يې د خپل شان مطابق درکوي

په شرط ددي چي په صحيح ډول يې وغواړي

۲۵/۴/۱۴۰۳

ژباړونکی: سيداحمد سعادت

...

د يو نفر حسد د امام ابوحنيفه رح سره

دحضرت امام ابو حنيفه رح پلار مړ سو درې ورځې په دفن فاتحه او ختم کي تيري سوي کله چي امام ابو حنيفه درې ورځې کرارسته دباندې يو چوک ته را ووتې نو هلته يو نفر و چي د امام صاحب سره يې ډيره کينه او بغض درلودې نو کله چي امام صاحب راغلي نو پر چوک باندي دخلکو بيروبار وو هغه نفر هم راغلی تر سلام کرارسته يې وويل خبر سوي يم چي ستا پلار مړ سويدي امام صاحب ورته وويل هو پلار مي وفات سو هغه نفر ورته وويل نو د مور واده دي زما سره راوکړه الله اکبر داسې سخته خبره بيخي زور غواړي خبره که څه هم ترڅه وه خو شرعي وه غير شرعي نه وه هلته د امام صاحب يو شاگرد هم وولاړی وو هغه دستي وويل چپ سه مور خو لا وارته نه يو امام صاحب ډير همت سره راجمعه کړي سر يې راپورته کړي په سترگو کي يې اوبسکي له ورايه معلوميدلي په ډير همت او د زړه په درد سره يې ورته وويل کرارره تاڅه وويل چي ستا د مور واده زما سره راوکه ته خو يې فريږده چی عده تيره کړی کرارسته به زه ستا په اړه خبري ورسره وکړم که چيري د هغې خوښ وي او

هغه راضي وه نو بيا زه خيځ مشكل نه لرم.
 دا خبره امام صاحب د ټولو خلکو په مخکي ورته وکړل
 کله چي هغه نفر دا جواب واورېدي نو يو دم پرمخکه ولويدې او روح يې خپل رب ته وسپاري د خلکو غوغا سول څه
 په وسول څه په وسول خلکو وليدل چي دهغه نفر کينې بغض حسد او د امام صاحب صبر هغه له دي دنيا څخه
 رخصت کړي
 نو ملېرو هيڅکله يوچاته ترخه خبره مگوۍ دچاسره حسد بغض مگوۍ
 ژباړونکي: سيداحمد سعادت
 دارو کتاب ماخذ
 "امام اعظم ابو حنيفه کی سیرت و تاریخ" صفحه نمبر ۱۲۵
 ۱۴۰۳/۴/۲۳
 ...

شېر داني د زرو هکۍ
 يوه ورځ يوه هلک د خپل نيکه څخه پوښتنه وکړه! نيکه جانته ته ماته کم داسي څه را ښولای سي چي ماته ډير
 گټمن وي؟
 نيکه يې ورته وويل: تاته يو سبق درښه يم، مگر اول داسي يو کار وکه چي د ټول توجو ځانته را واړوي
 هلک وويل: چشي وکم؟
 نيکه وويل: دباندی وولاړی سه او په زوره ناری کړه چي زما شترمرغ شېر داني د زرو هکۍ واچولې زه ميلونر
 کيرم!
 هلک دباندې ووتي مگر دمبارکۍ لپاره هيڅوک نه راغلی
 نيکه يې بله ورځ ورته وويل: نن وولاړی سه او دباندی ناری که چي يو غل راغلی شترمرغ يې مړ کي او د سرو زرو
 هکۍ يې غلا کړلې
 هلک هم هغسې وکړل يو گړی کرارسته يې د کور ومخته زيات خلک راغلل
 هلک وويل نيکه جانته پروند هيڅوک نه راغلل او نن دونده ډير خلک راجمعه سول؟
 نيکه يې په خندا سره وويل کله چي خبر ښه خبر واورې نو چپ پاته کيږي! مگر کله چي بد خبر واورې نو سره
 راټولېږي، خلک ستا تر کاميابۍ ډير غواړي ستا ناکامۍ وويني
 په ياد ولره چي د نکرار دخبرو پرواه مکوه خپل خوبونه پسې پسې سه او کاميابۍ لاسته راوړه

ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

د ښځې د لاس څخه ډېول خوړل

ميرمنې د تليفون غوښتنه وکړه خاوند په رېږديدلو لاسو تليفون ورکي ، ميرمنې يې ټوله تليفون وکتی کله چې يې هيچې نه کړل پيدا نو د نمبرو ځای ته وولايه چې کوری هلته يو نوی نمبر دملا آخر په نامه ثبت سويدي ☒

ميرمنې يې په غوصه ناکه لهجه سره وپوښتل دا دچا نمبر دی

خاوند يې په رېږديدلي اواز وويل دا زما د ماما آخر نمبر دي

ميرمنې يې وويل چی مخکي خو دا نمبر نه وو

خاوند يې وويل هغه په دا اوس کي تليفون رانيولي دی نو ما يې هم نن نمبر ثبت کي.

د ميرمنې يې يقين نه وسو هغه نمبر ته يې زنگ وهلي کله چې دهغه بلي خوا څخه تليفون اوکی سو ، دستي يې ږغ پر وکي بلي ، نو چې کوري دهغي خوا څخه هم د يوي انجلۍ ږغ سو بلي ☒

ميرمنې يې دستي تليفون کات کي دستي يې خاوند خوارکی راتينگ کي چې هر شی په لاس ورتلي ورته کسوی يې که لوبې وه که هرشی وه پر خاوند يې وکتل ، تر يوڅه وخت کرارسته يې خاوند روغتون ته بوتلی هلته خبر سول چې ماما آخر يې هم روغتون ته راوړی دي. هلته يې د ماما څخه پوښتنه وکړه چې په نا څه وسول ماما يې وويل چې ستا د نمبر څخه زنگ راغلی چې زما ميرمني اوکی کي يوي انجلۍ ږغ پر وکي بلي نو تليفون کات سو بيا زما سره هم هغه چم وکي کم چم چې يې ستا سره وکی.

ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

....

د بس چلونکی

يوه ښځه د سړک پر غاړه يو ناست سړي ته راځی او ورته وايي وبخښی زه يوه کوچنۍ پلټنه (ريسرچ) کوم آيا زه ستا څخه يو څو پوښتنې کولاي سم.

سړی: هو ولی نه

اول سوال ښځه: ته داسي فرض که چې ته په بس کي سپور (ناست) يې کرارسته يوه ښځه بس ته راخيږي او په بس

کي خالي سيټ نسته آيا ته به خپل سيټ هغه ښځي ته ورکړی؟

سړی: يا نې ورکوم

هغې ښځي په ورسره پوښتنپاڼه کي د (بي آډبه) خانه ډکه کړل

دوهم سوال: که چيري هغه ښځه چي بس ته راختلي ده حامله وه نو آيا ته به خپل سيټ ورکړي

سړی: يا نې ورکوم

ښځي دا واري د خودخوا خانه ډکه کړل

درېم سوال: که چيري هغه ښځه يوه سپين سړي وه نو آيا ته به خپل سيټ ورکړي

سړی: يا نې ورکوم

ښځي ته درد ورغلي او ورته يې وويل ته څه يو بي احساسه او ځان غوښتونکي سړی يې...

ښځه تر يو څو تيزو خبرو کرارسته وولاړه

لږ ليري يو بل سړي د دوی دوو خبري اوريدلي راغلي او دسړي څخه يې پوښتنه وکړل چي هغې ښځي دونه

ډيري خبري درته وکړي مگر تا هيڅ نه ورته وويل ولي؟

سړی: هغه ښځه د خپلي بي عقلي او نيمی معلوماتو د سروې (پلټنه) پر اساس د څلرو پر مسلر قضاوت کوي، که

چيري دي زما څخه د سيټ د نه فريښولو د علت پوښتنه کړي واي ما به هغې ته ويلې وای چي زه د بس

ډرېور (چلوونکي) يم.

زموږ د ټولني تر ټولو لوي مشکل دادی چي موږ بيله معلوماتو دڅلرو د شخصيت قضاوت کوو.

ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

يوه واده والا خواران

ابن سينا: چاچي يواده کړيدي هغه په ځوانی کي زړېږي، هغه ته د پښتورگو، ملا، غاړي او د بدن د تکرار ځايو درد

پيدا کېږي د هغه مايوسي زياتېږي او محنت يې کمېږي، خدا يی آلوزي او په گيلو او شکاياتو باندي اخته وي

او سر ځنې ټکوي

قاضي ابو مسعود: چاچي يو واده کړيدي دهغه لپاره د څلرو په منځ کي فيصله کول جائز ندي يعني هغه قضاوت

لايق ندي ځکه هغه هروخت په درد کي وي او د دردر په وخت کي فيصله کول جائز ندي

ابن خلدون: کله چي ما د تيرو قومو پرهاکت سوچ او فکر وکي نو وه مي ليدل چي هغوي پر يوه واده باندي بسنه

کول

ابن میسار: دهغه چا عبادت ښه نسي کيدلای کوم چاچي یو واده کړی وي

دعباسیانو خلیفه هارون الرشید: چي په بصره ځني څلر سته چي یو واده یې کړيدي نو هارون رشید وویل چي
هغه نارینه ندي نارینه هغه دي چي څو ودونه یی کړي وي
داځکه چي دی د فطرت او سنت دواړو خلاف روان دي

ابن یونس: یو چا پوښتنه ځني وکړل چپ یهودو او نصاراوو ولي د ودو په کولو کي کموالی راوستي يعني تر ډیره
یو واده کوي
هغه جواب ورکړي: داځکه چي الله ج پر دوي باندي ذلت او غربت نازلوي

ابو معروف کرخي: دده څخه سوال وسو چي ته د هغو په بارک کښي څه وايي چي هغه ځانونه زاهدان بولي مگر د
یوه واده ملاتړي دي
ابو معروف جواب ورکي چي دا زاهد ندي مجنون دي دی هیڅکله د ابوبکر صديق، عمر فاروق، عثمان ذوالنورین
او دحضرت علي رض عنهم تقوا ته نسي رسيدلای

ابن فياض: څخه یی سوال وکي چي ته دهغه چا په بارک کي څه وايي چاچي یو واده کړيدي
هغه جواب ورکړي چي دا مړی دي مازي ساه اخلي خوراک کوي او بدبږي

د کرک والي ابن اسحاق: پر ټوله ښار باندي مالونه وويشل مگر یو هغه چاته یې هیچي ورنه کړل کوم یوه چي یو
واده کړي وو کله چي دده څخه پوښتنه وسول چي دوی ته دی ولي مال ورنکي نو ده ورته وویل چي الله ذهني
نابالغو ته دمال ورکول منعه کړيدي ځکه چي دوي یې ناکي ضایع کوي

ابن عطاءالله: پر یوه واده والاوو تبصره ورکول ویل یی هغه چاچي یو واده کړيدي هغه د خپلو مشرانو او اصحابو
سنت فریښی دي
الله په قرآن کریم کي فرمایلي دي ستاسو دوه، دری، څلور ودونه وکړي او یو یې واده کول یې د هغه چا لپاره
ویلی دی کوم څوک چي عدل نسي کولای

تقي الدين مرنی: چي کله د سمرقند آمير سو نو دته خبر و رسيدی چی دلته ځني څلر د يوه واده ملا تر کوي تقي الدين وويل آيا هغه مسلمانان دي؟ دا خبره په ټوله ښار کي نشر سول دراتلونکي مياشتي د رانوی کيدو دمخه دری زړه ودونه وسول په ښار کي يوه پيغله هم نسول پاته.

ژباړونکي: سيداحمد سعادت ۱۴۰۳/۴/۲۱

...

په نيکر کي مسجد ته تلل

په کوچني والي کي ما يوه ورځ نيکر اغوستي وو مسجد ته د سبق لپاره وولاړيم، کله چي ملا صاحب په نيکر کي وليدم نو راته په غوصه يې راته وويل خبيثه په نيکر کي مسجد ته څنگه راغلي، که په نيکر کي مسجد ته راتلي نو جهنم بدي ځای وي

زه د مسجد څخه کورته راغلم او ټوله کيسه مي مورتو وکړل، مور چي زما کيسه واوريدل ول زويه ملا ته به درد ورغلی وو چي دا خبره يې درته وکړل کنې د جهنم لپاره خو ډيري خواری او محنت ته ضرورت دي مثال په ډول: جهنم د ډبري غوندي زړه غواړي، بايد د بل حق وځوري، د جهنم لپاره بايد قاتل او غل جوړ سي، بايد په ټولنه کي فساد او ويره خپره کړي، بايد د خدای ج مخلوق ازار کړي، پر نيکو انسانانو باندي بايد د بمونو او باروتو باران وکړي، د مور د لاسه بايد زوي واخلي، بايد دخلکو څخه نفرت وکړي، د جهنم لپاره بايد د خدای ج سره اړيکي پرېکړي او د شيطان سره دوستي جوړه کړي نو بيا جهنم ته تلای سي. ته خو د ونډه عاجزه يې چي په خپله اوبه لا نسي څښلای نو ته به دا د ونډه خواری او محنت سنگه وکړي، ته خو د مېړی پر مرگ لا هفته ژاړي، ستا زړه نسي ډبره کيدلای آخر مور راته وويل زويه د ملا صاحب په خبرو فکر مه خرابوه کنی ستا په زړه کي به يوازي د الله ج څخه بيره پيدا سي د الله ج محبت نه اشفاق احمد

ژباړونکي: سيداحمد سعادت

...

عمومي معلومات

د پښتو (ي) گانې :

هغو ته چې زده کول يې غواړي:

لومړۍ: نرمه يا بې ټکو (ي)

دغه (ي) ته نرمه (يا) وايي ځينې کسان ورته بې ټکيو (يا) هم وايي دغه (يا) په حقيقت کې له دوو ږغونو څخه

جوړه سوې ده چې يو خپلواک ږغ او بل نيمه خپلواک ږغ دی.

دغه (ي) د نارينه مفردو نومونو لپاره کارول کېږي لکه:

سړی، منگی، اولاد، زمري، نری، لالی، خټکی، کابلی، بريالی، هراتی گلالی، ننگیالی، لوی، زلمی، منی،

پسرلی، ننگرهاری، کندهاری او داسې نور...

دويم: څرگنده يا معروفة (ي)

دې ته څرگنده يا معروفة (ي) وايي دا يو خپلواک ږغ دی د نارينه جمع نومونو لپاره کارول کېږي لکه:

سړي، منگي، لرگي، بچي، احمدي، صمدي، زمري، خټگي، طبي، دوستي، خپلوي، نرسري، جنگي، نيالري،

لښتي، پردي، نظامي، عسکري، وطني، کفري، ځنگلي، حاجي، لازمي، باراني، جنگي، زلمي، جنگيالي،

کلتوري، اجتماعي، ابادي، اسلامي، اجتماعي، اخلاقي، سمدستي، کلتوري، قاچاقي، اقتصادي، منطقي،

قوي، تهاجمي او داسې نور...

دریمه: اوږده (ي)

دې ته اوږده (يا) وايي. دا يو خپلواک ږغ دی زياکاهغه مفرد ښځينه نومونه چې په زور پای ته رسيدلي وي

کارېږي لکه:

شيدې، مستې، پانې، پلوسې، خورې، پستې، خوږې، وړانگې، ادې، ډيوې، حملې، کرې، نږدې، پردې،

ترخې، گرې، سړې، داسې، مخکې، خاورې، فلسفې، لارې، چې، ستونزې، مناقسې، جگړې، مناظرې، خبرې،

ورځې، شنبې، يکشنبې، غونډې، معدې، اغېزې، مېرمنې، وړاندې، ترانې او داسې نور...

څلورم: لکۍ لرونکې يا زورکۍ والا (يا) (ي)

دې ته لکۍ لرونکي يا زورکۍ والا (يا) وايي. دا هم له دوو ږغونو څخه جوړه سوې، يو يې خپلواک واول او بل يې

نیم واک واول. دا (ی) په زیاترو مفردو شخصیه نومونو کې راځي لکه:
هګی، سپوږمۍ، ډوډۍ، انجلۍ، گللالۍ، جلبۍ، خولۍ، زمري، هیلۍ، نټکۍ، خورکۍ، دیموکراسۍ، کابلۍ،
هراتی، نری، توتکۍ، سلېرۍ، الماری، څوکۍ، ابوظبۍ، ودانۍ، ژوندۍ، لومړۍ، ماڼۍ، زارۍ، افغانۍ،
کراسۍ، خپلۍ، پیرۍ، نری، ولسوالۍ، تېۍ او داسې نور...

پنځم: همزه لرونکې (ئ)
دغه (ئ) د امر کولو په وخت کې کارېږي لکه:
دا کار مه کوئ، راځئ، مه کوئ، ورځئ، گورئ، وولاړئ، پدې لاره مه ځئ، هڅه کوئ، ویې گورئ، والوزئ،
وولاړئ، حساب ور کوئ، حساب اخلئ، حساب مه منئ، اورئ، راغئ او داسې نور...
...

پښتانه څوک دي

پښتانه یو لوی قوم دی چې په جنوبي او مرکزي اسیا کې ژوند کوي. جمله سمیر یې پنځه څلوېښت میلیونه ته
رسېږي چې له هغې جملې څخه یې ۱۶ میلیونه په افغانستان کې ژوند کوي. دافغانستان د نفوسو په پرتله یې
سمیر له ۵۰ څخه تر ۶۰ سلنه پورې رسېږي. (دقیقه احصائیه مالومه نه ده).

د پښتنو د استوګنې سیمې:
د پښتنو زیات سمیر تقریباً ۲۶ میلیونه د پاکستان په خیبر پښتونخوا او بلوچستان کې ژوند کوي. د پښتنو کلتوري
او ژبني شریکي سیمې «پښتونخوا» په ۱۸۹۳ کی د انگریز دمستعمري د سیاست له مخې وویشل سوي چې دغه د
وېش لیک ته د «ډورنډ کرښه» وایي. یو لږ سمیر پښتانه په استرالیا، افریقا او جنوبي امریکا کې ژوند کوي. په
تیرو درې لسیزو کې د افغانستان د کورنۍ جګړو له امله زیات افغانان اروپا، امریکا او استرالیا ته مهاجر سول.
اوس په انگلستان کې ۸۸۰۰۰ کورنۍ، په المان کې ۱۰۰۰۰۰ کورنۍ او په فرانسه کې ۵۰۰۰۰ کورنۍ ژوند کوي.

د پښتون نوم:
د افغان نوم نن ورځ د پښتون لپاره ډیر کم کارول کېږي. دا ځکه چې د افغانستان ټولواتابعو ته افغان ویل کېږي.
له همدې کبله د افغان کلیمه د پښتون پر قوم دلالت نه کوي، او هم پښتانه پخپله د قوم په اړه د افغان نوم نه
خوښوي او غواړي چې پښتون ویل سي. په هندوستان او د پاکستان د پنجاب په برخو کې پښتون ته پټان وایي

، چي دا نوم هم پښتانه نه خوښوي . د پښتون نوم د پکتیان له لغات څخه سرچینه اخلي چي په نني پکتیا او پکتیکا پوري تړاو ور کول کیږي . د پښتون نوم د لمړي ځل لپاره په اراکوزیا کي چي نن ورځ کندهار نومېږي منځ ته راغلی دی.

د پښتنو سرچینه:

د پښتنو سرچینه مالومه نده . داسي یو کتبي یا لیکل سوې سرچینه شتون نلري چي دهغه له مخي د پښتون سرچینه ثبوت سي . د پښتنو په اړه زیاتي پلټني سوي دي . داسي اټکل کیږي چي پښتانه له یفتلیانو څخه سرچینه اخلي . یفتلیانو په خپله زمانه کي د ایران ختیځ خواوي اود هندوستان لمړی نیمایي د افغانستان په گډون تر ولکې لاندې راوستلي وه . د یوه روسي پلټونکي «گانکوسکي» د پلټنو له مخي دابدالي قوم د «یفتالي» کلیمې څخه سرچینه اخلي.

کوم وخت چي یفتلیانو ته د ساسانیانو مشر خسرو په بخارا اوهندوکش کي ماته ورکړه

له دغه وخته څخه د یفتلیانو او همدا شان دپښتنو تاریخ ورک سوی دی . نو ځکه د پښتنو نوم په یفتلیانو پوری تړاو ور کول کیږی.

بعضی پښتانه ادعا کوي چي دوی داسرا ئیلو په هغه لسمه خټه پوري تړاو نیسي کومه چي ورکه سوې ده . بارکزي ، اسماعیل خیل او یوسفزي خپل خټین نومونه په عبریاني ژبه کي (دیهودیانو ژبه) په بارک ، اسماعیل او یوسف پوري تړي . دپښتنو سرچینه د اسرائیلو په اړه په «مخزن افغاني» کي دقیق تشریح سوي دي.

د پښتنو کلتور:

د پښتنو زیاته برخه سني مذهبه دي او ټولنیز ژوند یي پر قومونو او پښتونولي ولاړی دی . پښتانه په عام ولس پوري ځان تړل نه غواړي او قومونو ته زیات اهمیت ورکوي . هر پښتون د خپل قوم پر اړخ وولاړی دی او نور قومونه پردي بولي . له همدې کبله د نولسمي پیړۍ تر پایه دراني او غلجي یو د بله دښمنان وه . ددوی پخلاینه د شلمي پیړۍ په پیل کي منځ ته راغله.

د پښتنو خوږونه:

پښتانه لکه څنگه چي په نړۍ کي غځولي قوم دي ، په همدې ترتیب یې خوږونه او رواجونه هم غځولي دي . دپښتنو خوږونو، عاداتو او رواجونو ته پښتونولي ویل کیږي.

پښتونولي:

پښتونولي د پښتنو د خويونو ، عاداتو او رواجونو نه يوه مجموعه ده چي پښتانه زيات اهميت ورکوي . پښتونولي نه يواځي په پښتنو کي بلکه په ټوله نړۍ کي د پښتنو د سپيڅلو رواجونه په نامه شهرت لري . په پښتونولي کي دا لاندي رواجونه شامل دي:

بدل (دهر بد کار په بدل کي جرمانه ورکول)
 ميلمستيا (ميلمه پالنه که څه هم ميلمه لوی دښمن وی)
 کورنۍ (د ژوند په هر پړاو کي د کورنۍ او ښځي ساتل)
 ننوتی (پښتون بايد ددښمن ننوتاي ومني او هغه ته د ژوند په هر پړاو کي پنا ورکړي)
 جرگه (د پښتنو يوه ټولنه ده چي د يوې خاصي موخي لپاره راټوليږي)
 غيرتمند (هغه څوک دی چي زړه ور وي ، ښه خويونه ولري ، سخاوت او مېړانه ولري)
 ننگ (هغه افتخار ، غيرت او مېړاني ته ويل کيږي چي د کورنۍ سر په لوړ وي)
 شرم (څوک چي حيا ولري ، سپکو سپکراز نه ځان ژغوري او ښه اخلاق ثابت کړي)
 ناموس (هغه څه دي چي خپله ميرمن له هرو ناخوالو نه وساتي او د هغې هيڅ سر بنندنه هيره نه کړي او دهغې په ساتنه کي ولاړ وي)

د پښتنو ژبه:

د پښتنو ژبي ته پښتو ويل کيږي . د ا ژبه دختيځ ايران د ژبونه يوه ژبه ده چي داوسني ايراني ژبي څخه فرف لري . دتاريخ په بهير کي په پښتو ژبه کي زيات بدلونونه راغلي دي . څنگه چي پښتو يواځي د پښتنو ژبه ده او نور قومونه پدي ژبه خبري نه کوي نو ځکه دا ژبه په پښتنو پوري تړاو لري او دايران د ژبنی کلتور څخه پرې کړې جلا کيږي . که څه هم پښتو ژبه له تاريخي اړخ نه په ايراني ژبي پوري تړل کيږي خو زيات تړاو يي په هندوستاني او اردو ژبه کي ليدل کيږي . ددي ما نا داده چي پښتو ژبه زيات په هندوستاني ژبو پوري ارتباط نيسي عمومي ډول پر زياتو ښاخونو ويشل سوی .

...

جالبه او حيرانوونکي

هغه مرغان چي اور بلوي

۱. دا کوم مرغان دا کار کوي؟

داسې باور سته چې د بازانو ډولونه ، لکه تور باز (Black Kite) ، نسواري باز (Whistling Kite) ، او ځينې نور مرغان ، په ځانگړي توگه په استراليا کې ، د دې کار لپاره مشهور دي.

۲. څنگه اور د يوه ځای څخه بل ځای ته وړي؟

دغه مرغان اور د لاندې مرحلو له لارې وړي:

د سوځېدلي شي انتقالول: کله چې دوی په ځنگله کې يو ځای اور پيدا کړي ، ځينې وخت يې د لرگيو يا نباتاتو سوځېدلي ټوټې په خپله مشوکه يا پنجو کې نيسي او د يوه ځای څخه يې بل ځای ته وړي.

اور بل ځای ته وړل: دوی دغه سوځېدلي ټوټې د وچو بوټو يا وښو په يوه بله برخه کې غورځوي ترڅو هلته نوی اور بل سي.

۳. ولې دوی دا کار کوي؟

د دې کار تر شا اساسي دليل د ښکار کولو اسانتيا ده:

پدغه کار سره چې کله دوي د ځمکې پر سر اور بل کړی ، نو حيوانات ، حشرات ، او ماران له خپلو پټنځايونو څخه راباسي.

نو دغه مرغان بيا پر دې حيواناتو حمله کوي او په اساني سره ښکار کوي.

۴. علمي شواهد

د اور انتقالولو د دې کار په اړه ځينې علمي مشاهدې سوې دي. ځينې سيمه ايز خلک او څېړونکي ادعا کوي چې دا مرغان دا کار قصداً کوي ، مگر د دې موضوع لا تر اوسه بشپړه علمي مطالعه روانه ده.

۵. د طبيعت په اکوسيستم کې رول

که څه هم دا کار خطرناک ښکاري ، خو دا د طبيعت برخه ده. په ځينو مواردو کې ، دا مرغان د ځنگلونو طبيعي بيا رغونې کې مرسته کوي ، ځکه چې اور د ځينو نباتاتو د ودې لپاره گټور گڼل کېږي.

دغه مرغه (چې په استراليا کې د "Black Kite" يا "Whistling Kite" په نوم هم يادېږي) دا کار کوي:

د اسلام له نظره:

طائر حذرنا منه رسول الله ص و قال فيه اقتلوه وجدتموه حتى في الحرم وهذا الطائر اكتشف العلماء مؤخران له سر كبير.

په حديث کې ذکر سوې "الحدأة" هم ضرر رسوونکې مرغه گڼل سوې دی ، ځکه دا مرغه چرگې خوري ، زيان رسوي ، او د فساد لامل گرځي. رسول الله ﷺ د داسې مرغانو وژل مباح گرځولي دي چې مستقيم ضرر رسوي. په استراليا کې د دې مرغه چلند د حديث د حکمت ښکاره نښه ده ، ځکه دغه مرغه عملاً د چاپېريال لپاره لوی خطر

دی، په ځانگړي ډول د ځنگلونو د سوځیدنې په موسمي اوړونو کې.

...

پیریان څه ډول مخلوقات دي؟

پیریان (جنیات) له اور څخه جوړ سوي دي د انسانانو په ډول نر او بنځه، غم او خوشالي لري د شکل بدلولو قابلیت لري. پیریان د انسانانو په ډول پښې، لاسونه، خوله، پزه او سترگې لري. سترگې یې د الف په شان افقي دي، پښې یې لنډې دي، اور ته ورته رنگ لري. د پیریانو د اوسیدو ځای دښتې، بیابانونه، غرونه، هوا او زړې ودانۍ دي. د دوی جسمونه ډېر لطیف او شفاف دي چې مړه سي ژر ورک کيږي. پیریان ډېر ژر په غوسه کيږي؛ په دوی کې ځینې د نرم مزاج والو هم سته. دوی کولای سي چې ۵۰۰ کلونو څخه تر ۱۰۰۰ کلونو پورې ژوند وکړي. هر پیری یو اولاد نړۍ ته راوړي، دوی انسانانو ته د ږندو خطاب کوي.

د پیریانو شتون په قران ثابت دی (سورت جن ۱۴ / اعراف ۲۷)

د پیریانو په نسل کې هم کافر پیریان سته هم مسلمان.

پیریان هم لکه انسانان ځانته نظام لري، پاچا، وزیر، پوځ او قوانین لري؛ د پیریانو په پاچاهۍ کې هم تقوادر پیریان شتون لري چې ځانته حلال رزق پیدا کوي او هم سرکښه یا ظالم پیریان شتون لري چې انسانانو ته په یوه نه یوه بهانه ځان ورگډوي مال یې غلا کوي، تکلیف او ضرر ورکوي. هغه پیریان چې غلا او ظلم کوي د هغوی لپاره خپلو تقوادر او بزرگانو پیریانو زندانونه جوړ کړي، کله چې په غلا یا ظلم ولیدل سي نو زندان ته یې اچوي او سزا ورکوي.

د پیریانو زندانونه دوندې سخت دي که چېرې یو پیری ور واچول سي نو بېرته هېڅ نسي راوتلای، د زندانونو پیرادران یې ټول قوي او طاقتور پیریان وي.

د پیریانو د زندانونو دروازې ډېرې جالبې دي یعنې کوم کلف یا کیلي نلري بلکې د قران شریف په ځغوليو ایتونو خلاصیږي چې دا کار په دوی کې تر ټولو ایمانداره پیریان تر سره کوي. په پیریانو کې هم جادوگران سته یعنې دوی هم یو د بل په مقابل کې جادو کاروي، خو که چېرې کم جادوگر پیری ونیول سو نو سزا یې ډېر سخته ده. د دې ماسپوا پیریان له ځغوليو طلسماتو/طلسم څخه گټه اخلي، طلسم د پیریانو ځغولیی کوډونه دي چې یوازې دوی پر دغه کوډونو خبر دي یعنې که چېرې یو پیری په یوه دیوال کې ژوند کوي، نو خپل ځغولیی طلسم کاروي. لکه څه ډول چې موږ د موبیل لپاره کوډ/فاسورډ کاروو همداسې دوی د اوسیدو لپاره خاص طلسمات کاروي. خو ځینې داسې طلسمات هم شته چې عادي پیریان نه په پوهیږي بغیر له بزرگانو پیریانو څخه.

د وخت په تېرېدو سره ځينې طلسمات انسانانو هم زده کړل/زده کوي. يعنې دوی دا طلسمات د کودو/سحر لپاره کاروي چې د دوی سره ځينې ظالم او خبيث پيريان مرسته کوي دغه طلسمات په کتابونو کې نشته په سړياني او عبراني ژبو وي

(سړياني عبراني د پيريانو ژبې دي)

له دوی څخه زيات طلسمات شرکيه دي يعنې انسان مطلق اکبر شرق ته اړوي او کافر کېږي يعنې که ستاسو له دوی څخه ځينې زده کړي او بيا کودې کوي نو له دين څخه ووځي!

پيريان اکثره د 5 څخه تر 22 کلونو پورې پېغلې او ځوانانو ته زيات راځي او د دوی له زکړارلو خوند اخلي. د راتگ وجه يې زياته خوشالي، زيات غم، زيات ډار، په زور خندل، په ناپامۍ کې دوی ته زيان رسول... او ځينې نور عوامل دي.

د پيريانو واکمني په ځمکه کې په لومړيو کې ډېره بڼه وه خو الله (ج) د دوی ځای انسانانو ته ورکړي او له دوی څخه يې زيات غرق کړل الله (ج) دوی ته دودنه عزت ورکړی و چې د اسماني خبرو د اوریدلو لپاره به اسمان ته پورته کيدل خو کله چې محمد (ص) پيدا سو نو دوی اسمان ته له ختلو منع کړل سول. له دوی څخه تر ټولو بختور او ايمانداره پيری صليبين و چې پيغمبر (ص) ته يې مخامخ د قرانکريم تلاوت په ښکلي ډول کې وکړ.

پيريانو ته خدای اختيار ورکړی يعنې په هر شکل ځان بدلولی سي انجينير محمدالله نوری صاحب.

...

د لنډو کيسو برخه

اميرالمومنين حضرت عمر (رض) يو وخت د شام حمص ولايت ته سفر وکړ خلک ورته را ټول سول، اميرالمومنين خلکو ته وويل چې د خپل ښار د فقراوو ليست راگرې چې مرسته ورسره وکړم، خلکو ليست ورکړي، اميرالمومنين لېست کتلو چې د سعيد بن عامر نوم په کېښې کي دي اميرالمومنين و پوښتل دا سعيد بن عامر څوک دی؟ خلکو وويل زموږ والي!

اميرالمومنين وپوښتل چې ولې هغه په تنخواه باندې څه کوي خلکو ورته وويل: چې هغه ټوله پر بيوزلو خلکو ويسې، دې خبرې سره د اميرالمومنين اوښکې تويسوي او زر ديناره يې د کور د لگښت لپاره ور واستول. والي حضرت سعيد بن عامر هغه پيسې هم پر بيوزلو وويشلي او وايي: چې د دنيا فتنه په کور کې نه ساتم

بل وخت حضرت عمر رض د اسلامي لښکرو د لیدو لپاره د شام سرحداتو ته ځي ، لښکر ته رسیدو سره د قوماندان ځیمې ته رهنمائي کيږي ، ستر صحابي د امت امین حضرت ابوعبیده بن جراح د پوځ قوماندان دي خو ځیمې کې شتون نلري او د لښکریانو د چارو سمبالتیا لپاره له ځیمې وتلی و ، غرمه کيږي امیرالمومنین ته ویل کيږي چې د ډوډی وخت دی ډوډی به راوړو ، امیرالمومنین ورته وایي هو رایې وړئ ، سرتیري پوښتنه کوي د جنگیالیو ډوډی که د قوماندان ډوډی؟ امیرالمومنین پوښتنه کوي آیا د دوی په ډوډی که هم فرق سته؟

سرتیری ورته وایي: هو!

امیرالمومنین فرمائي د سرتیري ډوډی راوړی ، شیبه وروسته بنوروا غوښه او ډوډی راوړل کيږي ، امیرالمومنین کاسې ته گوري بیا وایي چې د قومندان ډوډی هم راوړئ! سرتیري ځي او دا ځل د شلومبو یا تروو یوه کاسه او وچي ډوډی د امیرالمومنین مخې ته ږدي.

امیرالمومنین رغ کوي ستاسو قومندان همدا خوري؟

هغوی ورته وایي: هو!

د قومندان خوراک مو همدا دي ، امیرالمومنین سخت تر تاثیر لاندې راځي او په داسې حال کې چې اوبښکې یې تویيږي وایي: خدای دې پرتا رحم وکړي ای ابوعبیده په رښتیا چې ته د دې امت امین یې.

...

د یوسف (ع) کرارڼو چې کله یوسف (ع) څاه ته غور ځاوه

یوسف (ع) ورته وخنډل یهودا ترې وپوښتل: ولي دې وخنډل؟

دا ځای خو د خندا نه دی یوسف (ع) وویل: یو ورځ مې فکر کوي چې څنگه به ماته څوک زیان را ورسوي چې زه داسې قوي کرارڼه لرم؟

دا دي خدای (ج) همدغه کرارڼه پر ما مسلط کړل او ما څاه ته غور ځوي

نن پوه سوم چې بغیر له الله (ج) په بل چا تکیه نه ده په کار.

...

بیخي جالبه کیسه ده وایي

یو سړی د یو باچا دربار ته راغلی

او د نوکرۍ غوښتنه یې وکړ .

باچا ترې وپوښتل چې څه قابلیت لري؟

سړي ورته وویل چې سیاست پوه یم .

د باچا په دربار کې پخوا لا ډېر سياست پوهان وه ، نو نوموړی ېې د اسونو د طبيلي مسؤل وټاکه ، ځکه د طبيلي پخوانی ساتونکی څو ورځې د مخه وفات سوی وو .

څو ورځې کرارسته باچا د نوموړي کس څخه د خپلې خوښې آس باره کې پوښتنه وکړه چې څنگه آس دی..؟

سړي ورته اوويل: نسلي (اصلي) نه دی .

باچا حيران سو ، د ځنگلونو مسؤل ېې راوغوښتي او پوښتنه ېې ځينی وکړه..

د ځنگلونو مسؤل ورته اوويل چې آس نسلي دی خو د زېږون په وخت ېې مور مړه سوه ، نو روزنه ېې له غواگانو سره سوې او د غوا شيدې ورکړل سوي .

باچا دغه سړی راوغوښتی او ورڅخه ېې وپوښتل ، چې ته څنگه پوه سوې دا آس اصلي نه دی؟

سړي ورته وويل: دا آس چې کله وابښه خوري نو د غواگانو په ډول ټيټ سر وابښه خوري ، مگر اصلي اسونه وابښه په خوله کې نيسي او په جگه غاړه وابښه خوري .

باچا ددې کس له پوهې متاثره سو او ددې کس کور ته ېې په تحفه کې غنم ، وريزې ، غوړي او د مرغانو بهترينه غوښه ور ولېږله . او هم ېې د ملکې په محل کې په يو خاص موقف تعين کړ .
څو ورځې کرارسته باچا له دې سړي څخه د خپلې ملکې په اړه رايه وغوښته..

سړي ورته اوويل چې خوی خصلت ېې د ملکې دی خو شهزادگی نه ده .

د باچا ترپښو لاندی اور بل سو ، چې کله ېې حالت ښه سو نو خپله خواښې ېې را وغوښته..
خواښې ېې چې راغله نو باچا ورته ټول جريان بيان کړ .

خواښې ېې ورته اوويل چې زما د لور د زېږون په وخت ستا پلار زما د لور غوښتنه ستا لپاره کړې وه ، خو زما لور ۶ مياشتې کرارسته وفات سوه ، نو موږ ددې لپاره چې شاهي کورنۍ سره نژدې و اوسو ، د بل چا لور مو فرزندې لويه کړه او تاته مو در واده کړه.

باچا فوراً دا سړی خپل دربار ته را وغوښتی او ځيني ويې پوښتل چې ته څنگه وپوهېدې چې دا شهزادگی نده؟؟

سړي ورته وويل چې ددې ملکې چلن له خادمانو سره له جاهلانو هم بدتر دی .

حال دا چې اصلي شهزادگی مهربانه وي.

ٻاڇا ددي سڀي ٻه عاقلانه جوابونو خوشاله سو او ددي سڀي کور ته ٻه غٽه پيمانه خوراڪي توکي ، اوزي او پسونه ٻه انعام کي ور وٺڻ لڳل او ورسره ٻي نوموڙي کس ٻه خپل درٻار کي مشاور مقرر ڪر .

ورڃي تير ٻڌي..

يو ورڃ ٻاڇا دا سڀي ڄاڻ ته و غوڻي تي او د خپل ڄاڻ ٻاره کي ٻي ڄيئي پوڻي ته وکڙه. سڀي ورته وويل: ٻاڇا سلامت ڪه زما د سر سلامتي وعده راسره کوي نو درته واپم. ٻاڇا ورسره وعده وکڙه ڇي نه دي وڙنم..

سڀي ورته وويل: نه خو ته ٻاڇا ٻي او نه دي خوي خصلت د ٻاڇاهانو دي.

ٻاڇا ته ڊپر درد ورغلي ، خو ڇنگه ٻي ڇي وعده ڪري وه ، نو بخشنه ٻي ورته وکڙه.

ٻاڇا سیده د خپلي مور خواته ورغلي او د خپل ڄاڻ ٻه اڙه ٻي پوڻي ته وکڙه.. مور ٻي ورته وويل ڇي: زويه مور اولاد نه درلود ، نو ته مو له يو شيون ڇخه را نيولي وي او و مو پاللي.

ٻاڇا بيا دا سڀي خپل ڄاڻ ته راوغوڻي تي او ٻه حيراني ٻي ڄيئي وپوڻي تي ڇي ته ڇنگه پوه سوي؟

سڀي ورته وويل: ٻاڇاهان ڇي ڪله انعامونه ورکوي نو سره زر ، ملغلري او جواهرات ورکوي .. او ته بزي ، پسونه او خوراڪي توکي ٻه انعام کي ورکوي. ”دا د ٻاڇا زادگانو خصلت نسي کيداي ، بلڪه يواڻي د شپنو او د هغوي د زامنو کيداي سي“.

نو ريڻيتيا هم ، عادتونه نسلونه بنيادي .

ملڳرو! خپل اخلاق ، خويونه او عادتونه مو بهتره ڪري ، ڇي له همدې ڇخه ستاسي اصليت څرگنديڀري. مور بايد يو چاته احترام او درناوي داخلاقو له مخي وکڙو نه دکوم هدف او مقصد لپاره

...

دري ملگري وه

1، علم 2، دولت 3، عزت

د دوی د جدا کیدو وخت راغلی وو . دوی یو او بل ته سره وویل که چیری موږ بیرته سره پیدا کول نو څنگه به سره پیدا کوو.

علم . وویل چي زه په مکتب مسجد او علمی ځایونو کی پیدا کیرم.
دولت . وویل چي زه په بانکونو او تجارتی ځایونو کی پیدا کیرم.
عزت خاموشه وو دوی ورته وویل ته چیری پیدا کیری د عزت تر سترگو اوسکی راغلی او وویل که زه وولاړیم بیا نه پیدا کیرم

...

ښه خبره که د بد سړي له خولی هم راوځي عمل په کوه!!
ځکه سره زر د بدرنگې ښځې پر غاړه هم قیمت نه بایلي.

...

غوره لیکنه ده

د چین د گوانگزو ښار د یوه بانک د د غلا پرمهال غلو ټولو حاضر و کسانو ته په لوړ آواز وویل:

ښور مه خورئ! پېسې خو په دولت پوري اړه لري خو ستاسې ژوند په تاسې اړه لري!"

ددې خبرې په اورېدو سره ټول غلي سول او پر مخکې پرېوتل.

دې ته وایي ذهن بدلونکی نظر.

کله چ بیا یوه ښځه په جنسي غریزې پاروونکي انداز پر مېز پرېوتله ، غله ورباندې چغه کړه:
"لطفاً یوڅه باادبه اوسه! دلته غلا ترسره کیري ، نه جنسي تېری!"

دې ته وایي مسلکي اوسېدل. یوازې پر هغه څه تمرکز پکار دی د ځسي لپاره چی روزل سوي یو.

کله چي غلو د بانک تر چور کرارسته کورته ورسېدل ، کشر غله و مشر غله ته چي یوازې یې تر پنځم صنفه مکتب ویلي وو وویل:

مشره کرارره! راځه پېسې حساب کړو چي څو مو ترلاسه کړي دي!"

مشر غله په درد ورته وويل:

ته ډېر احمق يې. دا ډيرې زياتې پېسې دي. سمېرل به يې ساعتونه وخت ونيسي. ماښام ته به په تلويزيون کې خبرونه ووايي چي څونده مو غلا کړي دي".

دې ته تجربه وايي. نن سبا تجربه تر علم زياته مهمه ده.

کله چي غله د بانک ولاړه د بانک منېجر و سوپروايزر ته وويل چي ژر ترژره دې پوليس راوغواړي. ليکن سوپروايزر ورته وويل:

راځه چي ۱۵ ميليونه ډالره د خپلو ځانو لپاره هم له بانک وېاسو او هغو ۶۵ ميليونه ته يې وراضافه کړو چي مخکې مو د بانک پټې ايستلې وې".

دې ته وايي د موقع څخه استفاده. او يو ناخوښه حالت په خپله کټه تمامول.

سوپروايزر بيا وويل:

که هره مياشت دا ډول غلا صورت ونيسي نو څونده به ښه وي

دې ته وايي خستگي رفع کول. شخصي خوشحالي تر وظيفې ډېره مهمه ده.

راتلونکې ورځ په تلويزيون کې خبرونو وويل چي ۱۰۰ ميليونه ډالر د بانک غلا سوي دي.

غلو چي پېسې هرڅه حساب کړې تر ۲۰ ميليونه نسوې اضافه. غلو ته ډېر درد ورغلي او داسې يې ويل:
"موږ خپل ژوند په خطر کې واچوی او يوازې مو ۲۰\$ ميليونه ترلاسه کړه ، خو د بانک منېجر په دونده آساني سره ۸۰\$ ميليونه ترلاسه کړې".

له دې څخه معلومېږي چي تر غله اوسېدلو تعليم يافته اوسېدل غوره دي.

د بانک منېجر د خوشحاليه باغ باغ وو ، ځکه کم چم چي يې کړی وو ، ددې غلا له کبله پټ پاته سو.

دې ته وايي د فرصت د لاسه نه ورکول او د گټې ترلاسه کولو لپاره خطر منل!

د عبرت څخه ډکه کیسه

په (۱۹۱۷) کې، انگریزي جنرال سټینلي موډ د عراق یوې سیمې ته ولاړي، هلته د شپون سره مخ سو.

جنرال د خپل ژباړن څخه وغوښتل چې شپانه ته ووايه:

که چیرې ته خپل د رمې سپی ووژني،

جنرال صاحب به تاته یو سټرلینگی پونډ درکړي.

په هغه وخت کې په یو پونډ نیمه رمه کېدله، شپون په خښتا سو، سپی یې راوستي، د جنرال په پښو کې یې

ذبح کړی.

جنرال موډ ورته وویل: زه بل پونډ درکوم که چیرې تاسو یې اوس د پوستکي څخه وکارې، شپانه پونډ واخیست

او د سپي څخه یې پوستکی هم وکړی.

موډ ورته وویل:

زه به درېیم پونډ هم درکوم که چیرې دي ټوټې ټوټې کړې، سمدستي شپون هغسي وکړل، جنرال هغه ته هغه

درېیم پونډ ورکړي او بیا ځیني روان سو.

شپون په جنرال او ملبرو پسې ور روان سو، رغ یې پر وکي: یو پونډ بل راکړه چې اوس یې در ته وخورم.

جنرال جواب ورکړي: یا، بل نه درکوم ما یوازې غوښتل چې ستاسو په طبیعت او نفسیاتو پوه شم، تا خپل د

ژوند گران ملبرې په درې پونډه ووژي، بیا دې پوستکی ځیني وکړي، ټوټې ټوټې دې کړي، او په څلورم پونډ یې

خوړلو ته آماده یې.

زه دلته همداسې خلکو ته اړتیا لرم، بیا یې خپلو سرتیرو ته مخ واړوي او ورته یې وویل: تر څو چې دلته دا ډول

ذهنیتونه شتون ولري له هیڅ شی څخه مه بیرېږي، او خلاصی تنې گرځئ

اسدالله صمیم

...

د حضرت مهدي مور

په ۱۹۷۰ ميلادي کال کي چي هغه مهال په اندونيزيا کي د صدر سوهارتو حکومت وو
اندونيزيايي يوه ښځه چي ، زهره فونا ، ، نومیده د حضرت مهدي د مور دعوه وکړه . ويل يي چې د هغې په رحم
کي موجود ماشوم حضرت مهدي دي..
او دا ځکه چې کله به دغې ښځې خيټې ته نږدي چا غوږ ونیوه له هغه ځايه به د قران کریم تلاوت او آذان اوریدل
کیده
دا خبر په ټوله اندونيزيا کي لکه د ځنگل د اور په شان خپره سوه..
کله چي دا خبر حکومتې چارواکو ته ورسید د اندونيزيا مرستيال جمهور رئيس آدم مالک ، ، زهره فونا ، ، خپل
کور ته دعوت کړه او ملاقات دوران کي چې کله آدم مالک د هغې خيټې ته غوږ ونیوي آذان او تلاوت يي واريدي
نو هغه هم تاييد او تصديق کړه....
د هغه کرارسته د اندونيزيا د مذهبي چارو وزير محمد ډيچلن هم آذان واوريدي او خپله خپره سوي وينا کي وويل
څرنگه چې امام شافعي دري کاله د خپل مور رحم کي موجود وو او امکان يي درلود نو امام مهدي څرنگه نسي
کولای چې د مور د رحم څخه آذان وکړي؟
لدې کرارسته د اندونيزيا حکومتې چارواکو او خلکو قطارونه د زهره فونا د ملاقات لپاره هره ورځ معمول جوړ سو..
خپله ريس جمهور سوهارتو او ميرمن يي هم د زهره فونا سره ملاقات وکړي ...
خلکو زهره فونا ته د حضرت مريم ثاني لقب ورکړ او د هغې شهرت په ټوله اسلامي نړي کي خپور سو... او د هر
هيواد علماوو د تصديق لپاره هغې ته دعوتونه ور وليږل چي له دغو هيوادونو ملایانو او خلکو کي پاکستان هم وو
زهره فونا هم دعوت قبول کړ او پاکستان ته ولاړل ...
پاکستان کي هغه مهال د صدر يحيي خان فوځي حکومت وو او پایتخت هم هغه مهال کراچي ښار وو..
کله چي زهره فونا کراچي ته راوړسېده دروند استقبال يي وسو..
مولانا احترام الحق تهانوي او مولانا شفيح اوکاري د هغې د خيټې څخه آذان او تلاوت واوريد او بيا تاييد کړه
چې واقعا دا آواز له خيټې څخه دي او د حضرت امام مهدي تصديق يي هم وکړ ...
دغه علماوو تحقيقات شايد يواځې د آواز اوريدني پوري وو ، هغه مهال د راډيو او ټلويزيون هم موجود وه او
علماوو پيژنده ليکن ټيپ رکارډر دنده عام نه وو يواځې د ځينو اشرفو او معتبرو خلکو کور کي به موجود وو..
او دا تحقيق نه يواځې د پاکستان علماوو سره نه وو بلکې اندونيزيا علماء هم ځيني قاصر ول...
په کراچي ښار کي د مختلفو مسلکونو تر پنځه لکو خلکو د زهرا فونا د امامت پر اقتدا د جمعې د لمانځه سعادت هم
حاصل کړي...
د ټولو څخه حيرانوونکې او له خدا صحنه خو دا وه چې دغې ښځې د کعبې لوري ته مخ کړ او د لوډسپيکر مايک
يي د نس وخوا ته برابر کړي او د علماوو او مشايخو په سمول په لگونو خلکو په امام مهدي پسې د جمعي لمونځ
وکړي...

او عملاً ټولو د سورت الحجرات دغه مبارک آیات له پامه وغورځاوه چې مسلمانان یې د هر خبر په اړه د باور د مخه په تحقیق مکلف کړي دي

بلاخره د کراچي ښار یو سمېر مسلمانو ډاکټرانو مخالفت وکړي او زهره فونا د تالاسي او ملاقات غوښتنه وکړه. لیکن زهره فونا مسلسل د ملاقات او تالاسي څخه انکار کاوه مګر یوه ورځ د ډاوو میډیکل کالج ډاکټران بریالی سول او د تلاشی کرارسته یې د هغې د پښو تر منځ یو پټ ټیپ رکارډر پیدا کړي... هغه د پاکستان څخه په تښته بریالي او اندونیزیا ته ولاړه هلته ونيول سوه او په زندان کې واچول سوه ، هغې اقرار وکړ چې دا هر څه یې د پیسو او شهرت لپاره کول...

ابو محمد خاموش.

...

مه غوسه کېږه!

یوه ورځ د عمر بن عبدالعزیز رحمه الله کوچنی زوی راووت او له نکرار ماشومانو سره یې لوبې کولې ، بل ماشوم د هغه سر ور مات کړ ، خلکو دا ماشوم راوښوی (چې د عمر د زوی سر یو ور مات کړي دي) او عمر رحمه الله ته یې راوستي ، کله چې عمر د هغه چغې او نارې وارېدې راووتې ، دهغه ماشوم مور هم ولاړه وه، ویې ویل: دا یو یتیم هلک دی ، عمر بن عبدالعزیز ورته وویل : لږه صبر وکه! بیا یې ځینې پوښتنه وکړه : ایا ستا ماشوم ته د دولت لخوا (میاشتنۍ روپۍ) ورکول کېږي؟ هغې وویل: یا! عمر رح (خپلو کسانو) ته وویل: دا ماشوم د یتیمانو په لیست کې ولیکئ (چې میاشتنۍ معاش ورته ورکړو) د عمر رح ښځې فاطمې وویل: دا دي ولي معاف کړي ، ستا د زوی سر یې در مات کړی دی! بله ورځ به دې د بل زوی سر هم در مات کړي!! هغه ورته وویل: (الله تعالی دي تاته هدایت وکړي!) دا یتیم دی او تاسې خوږمن کړی دی.

عمر ابن عبدالعزیز رح لپاره تعجب دی چې په څومره قوي صبر ، استقامت ، نرمي او غوره صفاتو یې ځان ښکلی کړی و!

کله یې چې د خپل زوی له سر نه د وینو دارې ولیدې ، هیڅ غوسه نه سو ، نه هم راوپارېده ، بلکې ډېر ښه چلند او انصاف یې وکړي او دالله تعالی په دې وینا یې عمل وکړ ، چې فرمایي:
(وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظُ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)
افغان صاحب.

...

د پیغلې او ځوان قيصه

پخه شپه ، شپه پخه وه چی د دروازي ټک ټک ټک سو

ځوان : څوک یی ؟

پیغله انجلی : زه یم ، یوه مسافره یم ، چی ملگرو پریښی یم ، لاره را څخه ورکه ده ، دشیی دتیرولو ځای می

نسته که نن شپه د تریدو لپاره ځای راگرئ !!

ځوان : هله ژر سه راننوزه چی د بهر څخه کوم تکلیف درته ونه رسیږي.

انجلی کوټی ته په بیره ورننوتل...

هلک ورته سمعه بله کړه اوخپل کټ یې ورته پریښوي ، ورته وی ویل: په کټ کی ته بیده سه...

زه به دکوټی په هغه بل کونج کی بیده سم ، ځوان کتاب راواخیست ، هلته دکوټی په یوه کونج کی یی د خوب

اراده وکړه...

تنکی ځوان سره کتاب په لاس کی وو په مطالعه یی ځان بوخت کړي خو ، شیطان یی په مسلسل ډول لمخوی چی

د پیغلی

دا ځوانی!

دا حسن!

دا توره شپه!

دا یوازی کوټه!

د پیغلی انجلی دزړه څخه هم یو الله تعالی خبر دی ، چي پر زړه به یی څه تیریري !!

پیغلی ډیره په بیره سره ځان په کمپل کی و پیچي یوازی یی سترگی د باندي پریښودی چی دځوان دحرکاتو څارنه

وکړی

الله مه کړه هسی نه چی دبدو اراده ونه کړی او عزت ته یی صدمه ونه رسیږي.

دځوان نا اشنا حرکات اوغریب اوعجیب تعامل:

ځوان تر لږ وخت څخه کرارسته یوه گوته سمعی ته ونیسي دیو څو دقیقو په نیولو یی گوته وسوزی ، لږ وخت

کرارسته بیا بله گوته سمعی ته ونیسي ، ان تردی چی پنځه سره گوټی یی تر سهاره وسوزولی

پیغله انجلی فکر کوي چی د کوم پیري سره یی شپه سویده او کیدای سی چی دگوتو په سوزولو کوم خپل زانگړی

عبادت ترسره کوي

له دی بیري مسافره پیغله تر سهاره بیده نه سوه!

ترسهاره نه ځوان بیده سو او نه هم مسافره پیغله...

ځوان خپلی گوټی سوزوي او مسافره پیغله یی په حیرانتیا ننداره کوي

چی سهار سو ځوان زخمی زخمی لاس دململ په ټوکره وټل ، او د پیغلی څخه یی پوښتنه وکړه چی کور دی

چيري دي ؟

تر پوره ادرس ڪرارسته يي پيغله خپل ڪورته ورسوله.

خُوان خُيني بيرته راغلي...

پيغله چي ڪله ڪورته روغه ، رمتيه اوباعزته ورسيده دالله شڪر يي ادا ڪري او دخُوان تعامل ته د حيرت په

ډول دسوچونو په دريابونو کي لاهو سوه . پيغلي خپله کيسه ڪټ مټ خپل مور او پلارته وکړه خو مور او پلار يي نه منل ؟!

بس سم دستي دواړو اراده وکړه چي دخبري حقيقت خائنه معلوم ڪري پلار يي دخُوان ڪور ته دتللو تکل وکړ او د يو ليري مسافر په بڼه يي خُان جوړ ڪري او د خُوان ميلمه سو.

خُوان يي وليدي چي لاس يي لاتړلي دي ، د سوزدلي لاس ټپونه يي لا نه دي ښه سوي ، شپه تيره سوه د خُوان خڅه يي سهار دلاس دسوزيدلو دسبب پوښتنه وکړه ؟

په جواب کي ورته خُوان ڪټ مټ خپله کيسه وکړه ، چي يوه شپه داسي يوه پيغله يي ميلمنه وه...

شيطان به راته دگناه وسوسه اټوله خو مابه ژر ژر گوته دسمعي اور ته ونيوله او دجهنم اور به مي زانته را په يادوي. په دي مقصد چي شيطان رابندي زڪرار نه سي ، تر سهاره مي گوني ټولي سوزولي وي ، په دي طريقه الله تعالي زه دگناه خڅه وساتلم الحمدلله.

دپيغلي پلار ورته دخپل ڪور دورتللو دعوت ورکړي خُوان دعوت قبول ڪري خو خُوان پدي نه وو خبر چي سپينږيري مسافر څوک دي ؟

ڪله چي يي ڪورته ورغلي نو دروغپر خڅه ڪرارسته يي ورته دخپلي لور دنکاح پيشنهاده وکړي ، خُوان قبول کي دخُوان چي اوله شپه سوه پيغله يي وپيژندل چي داخو هغه دگلابو گل دي ، چي د حسن له امله يي ترسهاره شيطان خوب ته نه پريښودم

دا خو هغه پيغله ده چي دميني اور يي راته د يوه طرفه دننه زړه سوزولي و ، او د بله طرفه يي راته نازک لاسونه سوزولي وه .

خُوان هلک دخوشحالي سعادت اومزو ژوند شروع ڪري.

....

مېرمني له وهل خوړلو وروسته خاوند ته وويل

خُم او دا ستا شڪايت ڪوم

خاوند وويل ، څه فکر ڪوي زه تاته اجازه درکوم چي له ڪوره بهر وولايه سبي؟

مېرمنې وويل، فكر كوي د دروازو او كلکينانو په تړلو زما د شكايته مخه نيولای سې؟

خاوند په مسخرو وويل، نو ته به چشې وکړې

مېرمنې وويل، اړيکه نيسم

خاوند وويل، تلفونونه دي زما سره دي، اوس دي چې هر څه زړه غواړي ويې کړه

له دې سره مېرمن تشاب ته ننوته او دروازه يې په ځان پسې وتړله

*خاوند په دې فکر، چې مېرمن يې شايد د تشاب له کلکين څخه *د تېښتې اراده لري، له کوره بهر د تشاب کلکين ته په تمه ســـــــو

سېبه گراسته چې ډاډه ســـــــو مېرمن يې د تېښتې اراده نه لري، بيرته کور ته د ننه ســـــــو. گوري مېرمن يې اودس کړی او د جاينماز (يعنی مسله) پر لور روانه ده*.

خاوند ته يې وويل، اوس ستا څخه هغه ذات ته شکايت کوم، چې ما يې پر نوم قسم اخستی دی او ستا پر نامه

ناسته يم، هغه ذات چې ستا هيڅ راز، محدوديتونه ما له هغه ستر ذات سره له اړيکې نسبي راگرځولای

خاوند د مېرمنې د دې خبرې سره په فکرونو کې مېرمنې ته ځير دی، گوري چې هغې سجده د معمول خلاف ډېره

اوږده کړه او له سلام گرځولو سره يې لاسونه لپه کړل، غوښتل يې دعا وکړي، چې خاوند يې مخې ته کشينستی

خاوند وويل، تر دونده اوږدې سجدې گراسته ضروری ده، چې په دعا کې هم زما شکايت وکړې*.

مېرمنې وويل، زما په حق کې له خيانت سره سره فکر کوي زه به له دعا څخه منصرفه ســـــــم؟

خاوند وويل، په هغه ذات چې تا يې پر وړاندې دونده اوږده سجده وکړه، قسم کوم چې پر تا لاس پورته کول زما

په واک کې نه بلکه غير اختياري ول، مېرمنې وويل، په همدې دليل مې لوی رب ﷻ ته ستا په حق کې دعا او د

هغه شيطان پر ضد شکايت وکړی، چې زموږ په منځ کې يې جنگ ته لاره هواره کړه، ستا په زړه کې يې د وهلو

وسوسه پيدا کړه، زه دونده جاهله هم نه يم چې د خپلې نړۍ وړانولو لپاره د ښېرا لاسونه لپه کړم

خاوند د خپلې هوسيارې او ځيرکې مېرمنې له عاطفې مالامال فکر ته سترگې را ډنډ ســـــــوي، د هغې لاسونه

يې مچ کړل او وعده يې وکړه، چې نور به يې لاسونه يوازې او يوازې له خپلې مېرمنې څخه د دفاع او هغې ته دعا

له پاره پورته کيږي

خدای ﷻ دې ټولو هغو خویندو ته چې ودونه ندی کړی نیک اعمال او ایمانداره خاوندانپه نصیب

کړي

...

دپلار او زوي ښکلي کیسه

يوه ورځ يو پلار د خپل زوی په اوږه باندی لاس گڼيښوي او ورته یی وویل
 زویه زه به قوي یم او که به ته قوي یی ؟
 زوی یی ورته وویل چی زه قوي یم
 پلار یی چی د ۴۵ کلونو په شا او خوا کی و بیا یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
 زویه زه به قوي یم او که به ته قوي یی ؟
 زوی یی ورته بیا وویل چی پلاره زه قوي یم
 پلار یی د ځایه ولاړ سو او یو څو قدمه مخته ولاړی او له خوابدتیا نه یی یو څو اوبښکی تر سترگو توی سوی
 او د دریم وار لپاره یی د زوی څخه پوښتنه وکړه چی
 زویه زه به قوي یم او که به ته قوي یی ؟
 زوی یی ورته وویل چی پلاره ته قوي یی
 پلار یی ورته وویل زما نا راحتی چی دی ولیده نو ځکه دی وویل چی ته قوي یی ؟؟؟
 زوی یی ورته وویل یا
 هغه دوه ۲ واري می چی درته وویل ، چی زه قوي یم علت یی دا و چی
 ستا لاسونه زما په اوږو باندی پراته وه ، ملا می د غره په شان کلکه ، مضبوطه او ټینگه وه
 خو کله چی دی لاس زما د اوږو څخه پورته کړی او روان سوی ، ومی لیدل چی
 بی له تا څخه زه هیڅ هم نه یم
 پلار یعنی ټول ژوند
 ...

انجلی گناهکاره خلک سنگساره وي

زړه کې یې سل رقم خبرې تللي راتللي
 خلکو ته یې کتل
 د چا لمن له کابو ډکه وه د چا یوازې دوه درې کاني په لاسونو کې وه ، چاته درد ورغلي وو او ځینو پسې خندل ،
 د لادسپیکر رغ یې ټول فکرونه بدل کړه ،
 ملا صاحب د الله اکبر په نارې د خلکو توجو ځان ته راواړوله بیا یې وویل :
 زموږ او ستاسو په کلې نن د خدای ج لوی احسان دي
 چې د الله ج او د هغه نبي ص آمر پر ځای کو او دا منځ کې ناسته فاحشه ښځه سنگساره وو ، ستاسو د هر کاني په
 بدل کې به الله پاک ستاسو ته نیکۍ درکړي ، الله ﷻ موږ نارینو ته آمر کړی چې بد لمنې او زناکاره ښځې

سنگساري کړئ، دې خبرې سره ناسته ښځه د گڼو خلکو منځ کې په خندا سوه د ملا صاحب توجه يې ځان ته را واړوله ملا په ډېر بده لهجه وويل: اې د ټول کلي ښځې (فاحشې) ولې دې وخنډل؟

ښځې وويل: ستاسو پخپلو خبرو کې د راغلو خلکو ته د نارينو خطاب وکي خو ماته په ټولو حاضرينو کي يو هم نارينه نه ترسترگو کيږي، خلکو حيران يو بل ته وکتل درد او خروش يې دوه براره سو د تکرار کابو په راټولو اخته سول، د ښځې په تکرار سترگو کې سپينو اوښکو ځلا وکړه ويې ويل: دا مخامخا ولاړ کس چې تر ټولو لويه ډېره يې په لاس کې ده اوله زنا راسره همده وکړه، ښځې کيسه وکړه وي ويل زه ددوي د کور دروازي ته ودرېدم او ورته ومي ويل زه څوک نلرم د خدای ج د رضا په خاطر د نن شپې لپاره ځای راکړه، د هغه ئې کور ودان ځای يې راکي خو ملا آذان سره زما له غيږي څخه ولاړ سو او راته يې وويل هله څه ولاړه سه چې د کلي خلک دې زما د کور څخه د وتلو په وخت کې ونه وينې، دا ملک صاحب چې نن سور و شين کيږي کورته ئې ورغلې وم غوښتل مې د کور نوکره يې سم دا څنگ ته چې ځوان زوی ئې ولاړ دي او لمنه يې چې دکابو ډکه ده همده يوې خونې ته بوتلم او راته ئې وويل چې دغه خونه پاکه کړه، زه چې دننه سوم دروازه يې راپسې بنده کړه پر سر يې د ټوپک شپيلۍ کښېښو وله او راته ئې وويل که ژوند غواړې خوله دې بنده ساته

بيا يې مخ د ملا و خواته ور واړوي ورته ئې وويل:

ملا صاحب مسجد ته هم درغلې وم درته ومې وويل څوک نلرم، مسجد به پاکوم فرشونه به يې مېنځم دمسجد شاوخوا به جارو کوم د جمعې د ورځې فقر ماته راکوه همدا تا راته وويل چې ورکه سه مسجد د ښځو ځای نه دی بيا يې د ملا څنگ ته چې کوم کسان ولاړ وه هغوي ته ئې وکتل او بيا په خندا سوه ملا ته يې وويل: ملا صاحب دغو دو نفرو چې زه يې له بازوگانو نيولې وم دلته يې د سنگساري لپاره راوستم يو بل ته يې ويل: څنگه ښه شايسته او نازک شی دی، څخه نرم بازوگان لري، پخپل کلي کې راڅخه وژغورل سوه، کشکي باران ووريږي مشر به ووايي سبا يې سنگساره وو زموږ شپه به ورسره نن ښه تيره سي....

اوس ته ووايه ملاصاحب: په دا راغلو خلکو کې کوم يو ئې نارينه دي؟

دملا په لاس کې نيول سوی ډېره ځيني ولويده بيا يې وويل:

بيا څو گامه مخ ته راغلي او په لادسپيگر کي وويل راغلو مسلمانانو وړنو ايا په ستاسو کي يو څوک سته چې له دې ښځې سره نکاح وتړي؟

ټول خلک سو گامه شاته سول چا د هو جواب ورنکړی، ملا صاحب د ښځې و مخ ته په گوندو کښې نستي او وي ويل: هو ته رښتيا وايې دلته په دوي کي نارينه نسته. هيڅ ښځه فاحشه نه وی بلکه دغه ټولنه او خلک يې فاحشا کړی

...

په تار د رواجونو

د شنو وښو دروند پلنډه يې له سره کښته کړه، غټ اسويلی يې وايستی، په مخ را لويډلی تور ورښتانه يې په پورني د ننه کړه .

د تېز لمر له امله يې خولو په مخ لارې جوړې کړې وې.

کرارسته څو گامونه مخکې ولاړی، غوا ته يې چې کوچني گېلگي يې خټه، اخور کې تازه وابښه ور واچول. غوا اخور ته نږدې سوه، د کلا په دروازه يو بوډا سړی را ننوت، انجلۍ ژر د غوجلې د دېوال سایې ته پټه سوه. بوډا د کوټو ته جوړې چوترې ته رسېدو کې په ډډ رغ وويل:

جانداډه مبارک دی سه! يو جگ ځوان له کوټې راووتی، خندل يې، په نا باوري يې وويل: کاکا ټوکې خو به نه کوي؟ څنگه راضي سول؟

بوډا په ږيره لاس تېر کړي، دا مې ناکه نه ده سپينه کړې!

بيا يې لاسونه سر ته پورته کړل، په ژېړه لونگی کې يې سمله جگه ودروله، په خدا يې وويل، داسې کيسې دې کاکا ته اسانه دي.

شرط مې ورسره ومنلو.

هغوی را څخه ستا خور خپل زوی ته وغوښته او ما ومنله. انجلۍ نېژدې وه چې له خولې يې چغې ووځي، پښې په رږديدو سوی، د غوجلې په دېوال ور چپه سوه.

يوه ښځه له پخلنځي را ووته، تر شا يې يو دولس کلن ماشوم هم ور پسې وو.

ښځې په زوره سپين ږيري سړي ته چيغه کړه، زه مې خپله لور يو نشه يي ته نه ورکوم.

رب دې ستا سره....، ځوان ښځې ته مخ کړی، په تندي کې يې گونځې پيدا سوې، په خشکه (غوسه) يې خبره ور بنده کړه، موري! ته زما خوشحالي نه غواړې؟

په عمر پخه ښځه په ژړا کې بېرته پخلنځي ته ننوته...

چوپتيا وه، ليري د غولي په يو کونج کې چرگې د خپلو کوچنيو چورگوږو سره د ونې لاندې سایې ته يوڅه خوړل.

ښه شيبه کرارسته ماشوم د دېوال خوا ته گامونه واخېستل، مخې ته يې د يوبنيادم سايه جوړه سوه، لوړ يې وکتل، انجلۍ وه، په خوشحالي يې وويل، لالا ته يې ښځه وکړه. انجلۍ لکه يو بې روحه تابوت، چپه ولاړه وه.

له غټو سترگو يې کوچنی اوبسکې وڅڅېدې، په کرار انداز يې په ژړا کې وويل:

لالا مې خپل ارمان پوره کړ!

زه يې په تار د رواجو تړلې يم!

پای

...

د قاضي ښځې سره زنا!

يو محصل د «قضاء» څانگه کې درس ويلي ، يوه ورځ کور ته راغلی چې ، گوري ښځې سره يې يو کس په بدلمنۍ (زنا) اخته دی...

هغوی چې کله قاضي وليدي ؛ نو داسې و بريدل لکه ؛ د آسمانه څخه چې تندر پر رالوبدلې وي...
قاضي ، سړي ته وويل: جامې دې واغونډه...

سړي ورته وويل: په الله قسم چې دې ښځې زه پرځان گرم کړم!

قاضي ورته وويل: جامې دې واغونډه ، الله دې په تا پرده واچوي!

نور يې له کوره وويستي ، حال دا چې زړه کې يې د غوسې اور بليده ؛ خو الله تعالی ته يې صبر وکړ...

سړي چې کله بهر ولاړی ؛ نو يوه خدا يې وکړه ، چې نن خو بچ سو ، يا او په هغه تقوادره قاضي پورې يې خندل...

قاضي جواب کې «حسبي الله ونعم الوكيل» وويل ، او زړه يې له درده سم تنور و ؛ ځکه انسان غواړي چې ، مړ سي خو داسې تماشه ونه ويني .

بېرته ښځې ته راغلي ، او ورته يې وويل: جامې او اسباب دې سره راټول کړه چې ، د پلار کره دې بوځم.

ښځې يې ژړا شروع کړه چې ، ما وبخښه ، شيطان دوکه کړم ، او بس ډيرې کيسې يې وکړلې...

قاضي چې کښيناستي ، ترڅو چې ښځه چپ سوله...

درې (۳) طلاقه يې ورکړل او بيا يې ورته وويل:

الله تعالی دې پر تا پرده واچوي ، حسبي الله ونعم الوكيل...

له خپل کور څخه ۳۰۰ كيلو متره واټن مزل وروسته يې د خسر کور ته ورسوله.

هلته له رسولو څخه وروسته يې ورته وويل:

الله دې په تا پرده واچوي ، له هغه الله څخه و بيريږه چې ، تا ويني او بيا هم له پراخه دروازو څخه روزي درکوي

...

ښځې ورته وويل:

ريښتيا هم زه د ستا په خير ميره لايقه نه وم ، نور يې په چغو شروع وکړه او خپل مخ ته يې چکې ونيولې.... سړي

بيا هم هغه خبره ورته وکړله او نور ولاړی.

قاضي وايي:

کلونه تير سول ، تر دې چې د پوهنتون څخه فارغه سوم ؛ خو نور مې خپل وطن ته تللو لپاره هيڅ طبيعت نه

جوړېدي ، سره له دې چې زيات کلونه تير سول ؛ خو د هغه سړي له سپکاوي ډکه خدا مې نه هيريدله...

بل وخت قاضي بل واده وکړي ، اولادونه يې پيدا سول ، او له فراغت وروسته محکمه کې قاضي مقرر سو.

نوي ٻنڌه ٻي ڏيره ٻنڌه وه ، د قاضي لپاره ٻي دونهه کونين وکري چي ، ٻي حده ډېر...
قاضي وايي چي ، الله پاک بدل کي داسي ٻنڌه راکړله چي ، هيڅکله مې ٻي سوچ نسو کولای ، په پوره معنا لويه
ٻنڌه وه.

قاضي د کار تر څنگ په سبقونو کي مخته ولاړی ، او اسلامي قضاء کي ٻي دوکتورا واخيستله.
نتيجه کي جده کي د سترې محکمې قاضي سو.
قاضي وايي: هر لمانځه کي به مې الله ته سوال کوه چي ، هغه پيښه مې له مغزو وباسي ؛ خو بس چي هر کله به
مې کوم کس په خدا وليدي ؛ نو هغه زناکار به راږاد سو ؛ خو اعوذ بالله العظيم من الشيطان الرجيم به مې
وويل...

قاضي کيسه کوي چي: يوه ورځ يوه دوسيه راغلله او ماته رامنځته سوه ، قضيه د قتل وه.
دلته نو زما د هغې دعا «حسبي الله ونعم الوكيل» نتيجه وه.
دا مجرم همغه کس وه چي ، زما کور کي مې پر زنا ليدلی و ، اوس ٻي يو کس وژلی و ، او په ځنځيرونو تړلی ٻي
راوستی.

کله چي ٻي زما مخي ته راوستي ؛ نو سړي کيسه شروع کړه چي شيخه ! زه الله ته پنا وړم او بيا تاته.
قاضي ورته وويل:

دلته ٻي څنگه راوستلی ٻي او څه ستونزه دي ده؟
سړي وويل:

خپلې ٻنډې سره مې ځای کښې بل سړي وليدي ؛ نو مې مې کړي.
قاضي وويل:

ولې دي داغسي نه ايله کوي او دا به دي ورته ويلي وای چي «الله دي درباندي پرده واچوي»؟
سړي وويل:

اي شيخه ! آيا په داسي وخت کي ته خپل ځان کنټرولولای سي ؟
قاضي وويل:

هو ، ځان کنټرولولای سم ، او بس يوازي به دونهه ووايم چي ، حسبي الله ونعم الوكيل..
سړي حيران سو او ويې ويل:

داسي خبره خو مې مخکې هم اوريدلې وه.
قاضي وويل:

هو ، تا داخبره له ما هغه مهال واوريدل چي ، کله دي زما کور کي زما ٻنډې سره خيانت وکړي او له کوره زما وتل
دي غنيمت گڼل.

بس زما ٻنډې پسې وي تر دي چي ، زنا ته دي تياره کړې وه.

آيا تاته په ياد دي چې ، ما پورې دې خندل او ما درته وويل چې ، الله دې ستا پرده وکړي. تر دې چې راڅخه پناه سوي او له غوصې مې سينه کې اور بل و؟ هو ، الله تعالى تاته وخت درکړي ؛ خو ته په گناه کې نور هم غرق سوي تر دې چې ، الله درڅخه د قصاص اراده وکړه.

په لوی الله مې دې قسم وي ، زه پوهيږم چې تر هغه چې ته ژوندی يې زما به دغه حالت هير نه سي. قاضي بيا لږ ساعت چې سو ، چې و.

بيا يې سړي ته وويل:

که دي د مقتول وارثان درته بخښنه وکړي ؛ نو زه هيڅ نسو کولای. زه اوس دوندو کولای سم چې ، د الله پاک د شريعت حکم درباندي جاري کړم.

سړي وويل:

په دې پوهيږم ؛ خو له نا څخه يو شی غواړم.

قاضي وويل: څه غواړي؟

سړي وويل:

دا غواړم چې راته بخښنه وکړي او د رحمت دعا راته وکړي. هو ، ما د شيطان ومنله ، او دا حالت زما له جزا ډير کم دی.

الله ښه پوهيږي چې ، تاته دې ښځې څه وويل سم وه ، همدا زه وم چې په مختلفو لارو چارو مې ستا ښځه بې لارې کړله.

هره لاره چې به ناکامه سوه ؛ نو بله شيطاني لاره به مې ونيوله ، دا ريښتيا دي.

کاش تا هغه وخت زه وژلی وای او ما مې پخپله ښځه په هغه حالت نه وای ليدلې...

قاضي وويل:

الله تعالى دې تاته دنيا او آخرت کې بخښنه وکړي!

له دې وجې مې د مقتول کورنۍ ته وويل چې ، کونښنې وکړئ دا سړی په ديت ورکولو له قصاصه وژغورئ ؛ خو د الله تعالى حکمت له هر څه پورته دی ، الله له سړي څخه د انتقام اخيستلو اراده کړې وه.

گرانوورويو!

له دې کيسې څخه ډېر عبرت اخيستلای سو ، هونښياران وايي: د بل دروازه مه وهه په نوک ، ستا دا به ووهل سي په سوک ؛ نو هر څوک چې د بل پرده خپرې کړي ، الله به يې خامخا پرده خپرې کوي.

امام شافعي رحمه الله ويلي:

زنا پور ده! نن ته دا پور اخلي ، سبا به يې ستا مور ، خور ، لور يا ښځه دغه پور ورکوي کوي.

په هر گناهگار الله تعالى اول پرده اچوي چې ، کيدای سي سړی توبه وباسي او بيا گناه ونه کړي ؛ خو دريم ځل

يې رسوا کوي. او که په رسوايي هم سم نه سو ؛ نو بيا يې د پورتنی سړي په څير هلاکوي.

که په چا ظلم وسو او دا دعاء يې وويله «حسبي الله ونعم الوكيل» نو د مظلوم شکايت به د الله تعالى په وړاندې

ورسېري، او ظالم به خامخا جزا ويني، الله تعالى ظالم ته وخت ورکوي چې، توبه وکاري تر دې پورې چې، کله يې بيا راوښيي؛ نو نه يې پرېږدي.

انسان بايد تل د بل مسلمان پرده وساتي، که چا د يوه مسلمان پرده وکړه الله تعالى به دده پرده وکړي، لکه څنگه چې، رسول الله ﷺ فرمايلي:

او چا چې، د کوم مسلمان (د عيبنو يا ستر) پرده پوښي وکړه؛ نو الله تعالى به په دُنيا او آخرت کې دده (د عيبنو يا ستر) پرده پوښي وکړي. (رواه مسلم)

الله تعالى دې ددې واقعي په ټولو پندونو د عمل کولو توفيق راکړي، او الله پاک دې هيڅ مسلمان ته داسې مشکل نه پېښوي

...

هغه ليک چې سخت يې وژړولم

شپاړس کاله مخکې مې د پلار سره خوشکه وکړه ماښين مهال و موږ دواړو يو بل ته تيزي خبرې وکړې، زه ځوان وم کني دا مسله دونده جدي نه وه چې خوا مې په بده سوې وای بس ناکي احساسات مې پر عقل غالبه وه نه مې غوښتل چې د پلار له جوابه پاتې شم؛ پلار مې هم زما په ډول جدي، انديښمن، سودايي و او زړه يې ډېر نازک و له زينو په تړاټ راغلی او ښه کلکه چپلاخه يې پر دا مخ کش کړم په هزارگي ژبه راته له غوسې سور سين واوښتي په رېږدېدلي لهجه يې راته وويل چې (د تمام آغيل يک باجي نيه که د مقابل آته خو مثل تو وری ايستاد سونه) يعنې په کلي کې ستا په ډول سپين سترگی مې نه دی ليدلی چې خپل پلار سره ژبه چلوي او دپلار پر وړاندې ودرېږي.

همدې چپلاخي، همدې خوابدې او همدې جنگ زما پر مخ د برخليک نوي لاره خلاصه کړه نور مې هېڅ ونه وېل، د شپې ناوخته لاندې خونې يعنې زيرخانې ته کښته د پلار صدری مې پر ديواله راڅرېدلې وه د پلار جیبونو ته مې لاس ورننه ايستي دقيق مې حافظه کې نه دي پاتې چې څومره نغدې پېسې وې خو دا مې ياد دي چې دهمدې ورځې په سهار يې پسه خرڅ کړی و دپلار له جیبونو مې هرڅه را واخيستل د ملا د اذان د مخه تر کور را ووتم همداسې روان وم، کور را څخه سوکه سوکه ليرې کېدی بيا کرارکرار د کلی څخه پناه کېدم له کوره ليرې سوم، د کورنۍ هم فناه سوم بالاخره د ښاره هم ووتم په هغو لارو مې سترگې ښځې سوې چې کلونه وړاندې مې پلار پرې تللی د ايران زاهدان، تبريز او اصفهان ته ورسېدم نه پوهېږم چې زما له تېښتې وروسته به مې پر کورنۍ کمې ورځې راغلي وي.

په دې هم نه يم خبر چې د کور کلي پر وړاندې به مې کورنۍ څومره سپکه سوې وي؟ په دې هم خبر نه يم چې

پلار به راپسې څومره ځايونه کتلي وي ؟ څومره ناکراره شپې به يې له اندېښنو رنې تېرې کړي وي ؟ خداى خبر چې مور به راپسې څومره د زوره زړه خوړلى وي ؟ خو ددې تېښتې د نفسگيره داستان زور يوازې ما حس کولای سو. احساساتي ځوان وم او تجربه مې ډېره نه وه د همدې نه باور او سرتېگۍ له مخې مې مسير نه و معلوم بس ځان سره مې منلې وه چې (ځم چې هرځای ته ولاړم) څلورکسيزه کورنۍ مې درلوده ؛ دې کورنۍ کې زه وم ، مور مې وه ، پلار مې و او يوه لس کلنه خور مې وه چې مرجان نومېده.

د ژوند د زړه تنگون په سختو لارو کې مې ټول هېر کړل خو کله کله به مې د مور خبره سترگو ته ودرېده چې راته به يې وېل :زويه د پلار پر وړاندې دې رغ مه پورته کوه .

تر ټولو زيات په مور پسې خفه او خواږدى وم.

له دې کسمشکونو پينځه کاله تير سول داچې له ټولو خفه وم ددې سترې کلونو په اوږدو کې مې دخپل د کورنۍ هېڅ غړي سره هېڅ ډول اړيکه نه درلودله په يوه گوښه ځای کې يوه کارخونه کې مې د غالى اوږدلو کار پېل کړ دځان ، وطن او کورنۍ په هکله مې چاسره بحث نه کاوه نه مې کورنۍ ته د ډاډ لپاره کوم ليک ولېږه ان له خپلو قوميانو مې ځان پټوي . هلته چا نه پېژندم ؛ څوک نه پوهېدل چې زه څوک او له کوم ځايه راغلى يم. ښايي کورنۍ مې هم منلې وي چې زه نور ژوندى نه يم ؛ ښايي د دوى زړونو کې زما لپاره کوم ځای نه و پاتې ځکه دوى هم څوک نه و پوښتلي چې محمد چېرې او څنگه دى ؟

بيا به مې هم ځانته ويل: يا ، يا داسې نه ده زه د مور نازولى زوى وم ، په پلار هم گران وم ځکه زه يې يوازنى نارينه اولاد وم زموږ ټولنه کې د زوى لرل د بقا او پايښت په مانا ده ځکه چې څوک زوى نه لري دهغه مال ميراث وي. خور راته د يو نهال اميد درلود چې سختو ورځو کې د دې نياکي ساېې ته به پناه راوړي .زما د تېښتې پېښه يو تضاد و چې ما يې اټکل نه و کړى. ددې ذهني کسمسونو سربېره مې ځان هماغسې په ضد نېولى و.

نه مې غوښتل له کورنۍ سره کومه اړيکه ولرم او نه هم ددې لېوال وم چې څوک مې احوال وپوښتي. پينځه کلونه مې په يوازيني تير کړل ، نه پوهېږم چې ما مې پلار ته ولې دونده زجر ورکړ نه پوهېږم ما له هغه د څه سي غچ او انتقام اخيستل غوښتل؟ او ولې مې زړه د کينې له اوره داسې ورته پر سیدلی و ؟

په دې کلونو کې مې يوه ورځ زړه ښه نه کړ چې يوازې همدونده وایم چې پلاره ژوندی يم ؛ موری زه دلته يم او زه ښه يم. بس هم دغه ويلو ته مې خوله نه جوړېده ؛ څومره معصومانه ضد نيولى وم چې مې خپل پلار ته دا ډول زجر ورکړ. يو وخت د اروپا لارې اسانه سوې د کډوالو د يوې څپې سېل په اروپا ورمات سو چې زه هم ددې کډوالو يوه برخه وم ددې لوى سفر موزې مې کلکې پښو ته واچولې له يو اوږده مزل وروسته د اروپا په دروازو ور ننوتم ايټاليا ته ولاړم او هلته راته د هغه ځای تابعيت راکړل سو. د يو انسان په توگه مې درناوى وسو. نوې لارې او نوې ارزوگانې مخ ته راغلې ، نوي خلک مې ژوند ته راغلل ؛ په دې رنگين ښار کې مې هغه له خټو د جوړ کور رنگين رنگ ونه ليد ، د مور ، پلار او خور هجر راته ژوند خورا بې رنگه او پيکه کړى و. څه وخت له همدې رنگين ژونده سترې سوم د مور ، پلار او خور ياد زما په هوساينو سيورى غوړولى و ، نه پوهېدم چې هغوى به چېرته وي مرجان به اوس ځوانه وي هغه به څنگه وي ؟ کورنۍ به مې ښه وي کنه ؟ همدې اندېښنو په مخه کړم اوس مې د هغه عقدي

اور سوړ سوی و نور مې له کورنۍ او خپل قومه کرکه نه کیده.

هرڅه مې هېر کړي وه دا هېرول هلته شوني سول چې زه یوې بلې ټولنې ته ننوټم او په یوې بلې ژبې رغېدل مې شروع کړل او بیا کله چې د یو کال بېلتون پر جریان کې دې څوک دیوې شېبې لپاره په زړه را ونه گرځي نو طبعاً دوی ستا لپاره مړه دي ؛ یوه ورځ چا وپوښتل چې افغانستان کې دې کورنۍ شته؟ نو بې له ځنده مې وویل چې نه ؛ نه یې لرم. یوه شېبه مې سر گربوان ته کښته کړ ځان سره مې وویل : هو وطن کې کور او داسې معصومه کورنۍ لرم چې ډېر بې باکه او احمقانه ډول مې یوازې پرېښودل. او بیا مې دوی هېر کړل هېڅ مې ددوی په حال فکر ونه کړ چې دوی به څنگه وي څه حال به یې وي ؟

بله ورځ کار ته ووتم ژوند همداسې تېرېدې لکه سړی یوازې په دې دنیا کې خپل دځان لپاره فکر کوي د بل چا هېڅ اندېښنه ونه لري. همدې بې تفاوتۍ کې شپې او ورځې تیریدلې چې تېر کال زما د تېښتې او فامیل سره زما د اړیکو د له منځه تللو پینځلسم کال پوره سو ؛ یو سهار مې دخپل د خونې څرېدلې پردې راپورته او تر کلکین مې د باندي کتل چې زه یې د تېر ژوند ، کور او فامیل خاطرو ته یوړم کتل مې چې ماشومان د باران تر شبنمي څاڅکو لاندې لوبې کوي مور او کورنۍ مې سترگو ته ودرېدل ددوی د یادونو دطوفان هجوم مې خونې او زما ژوند کې غوغا ګډه کړه. یوه ورځ د اسمان لمن وریځو پوښلې وه د باران پاسته څاڅکي را ودرېدل او د ونو پاڼې ورته نخېدې دباران همدې څاڅکو لاندې یوه کورنۍ چې مور ، پلار او اولادونه وو په لوبو اخته وو باران دخو شېبو لپاره ذهنا خپل کلي ته یوړم او هلته یې خپل د خټین کور ددیواله ته یوه شېبه همدې تصور کې وم چې زه د خپل خړ کور خواته د باران څاڅکو ته ولاړ یم کله مې مور ته رغ و وکړم او کله خپلې خور مرجان ته نارې وهم او په دې سره مې ژړا ونیسي. دا له معجزې کمه نه وه چې له پینځلس کلونو وروسته مې دکورنۍ د مینې طوفان په زړه را ننوت ، زړه او ذهن مې کلي کې و خپلې کورنۍ پسې زړه تنګون سخت پسې را اخیستی وم ؛ په هغه ورځ له کوره ونه ونم کار ته هم نه ولاړم ؛ ټوله ورځ مې وژړل او ښه په چیغو چیغو مې وژړل سر مې له دیوال سره وجنگوي او هرڅه راته خرخیدل د ژوندون ټولې خاطرې مې له سترگو تاوېدې د کلي ډبرو او لرگیو پسې خفه وم دکلي هغه خټین کورګی مې ذهن میخ و او پلار به مې همیشه دهمدې کورګوتي په زینه ناست و او ماته به یې خوشکې کولې بیا به مې مور را غبرګه کړه چې هلکه پلار سره دې خبرې مه اوږده وه .

زما ذهن سوال سوال و او همدې پوښتنو پسې را اخیستی وم چې وخت یې نه دی چې باید کورته ولاړ سم ؟ ایا ما بد نه دي کړي ؟ ایا شونې ده چې کورنۍ بد حال کې پرېږدم او بې چورته ژوند وکړم؟ددې پوښتنو په جواب زه هم نه پوهېدم په دوېمه ورځ ولاړم وطن ته د تګ لپاره مې ټکټ وکړی اوس همدې فکرو کې یم چې زما تګ منطقي دی ؟ کورنۍ پسې زړه تنګون مې تش احساسات دي که یا؟ د پرواز شېبې ډېرې سختې وې خو ما خپل نهایي تصمیم نیولی او اراده مې درلوده چې څومره ژر کېږي باید ولاړ سم او له پلار څخه مې د احساساتي چلند بڅښنه وغواړم ، با وجود ددې چې ډېر بد انسان وم ، دونده عمر مې په ضد ، بې رځۍ او یوازېتوب کې تېر کړ له ټولو مې لاس اخیستی و ددې ټولو سربېره مې صبر ونه سو چې کابل ته ورسېدم شپه تر شپه مې ټکسي ترخپلې سیمې د شهرستان ولسوالۍ پورې کړایي کړه او له چلوونکي سره مې تر خپل کلي خبره وکړه او بیه مې ور سره خلاصه

کړه ؛ کړۍ شپه مو سترې مزل وکړې سبا ما پښین ورسېدو زموږ د کلي بڼه هغسې نه وه څنگه چې پينځه لس کاله مخکې زه ترې را وتلی وم ، ترې ولاړم او ترې تم سوم او بيا مې هېڅ ترې خبر نه درلود.

د کلي بڼه بدله وه ، خلک په کښي بدل وه زلميان اوس دپاڅه عمر خاوندان سوي وه او د پاڅه عمر خاوندانو د زړښت په درشل ولاړ وه او دهغه وخت عمر خوړلي ټول په ابدې مرگ تللي وو ، کله چې موټر کلي ته رانژدې سو نو چلونکي ته مې وويل: هغه ځنډې خواته ولاړ سه ، هغه څو ونې چې درته ښکاري هغه ځنډې ته خټين کور زموږ کور دی. زموږ د کور شاوخوا زاړه کورنه نړول سوي وه پرځای يې نوې ودانۍ ودانې وې چې له امله يې زموږ دکلي بڼه يوڅه بدله برېښېدله خو يوازې زموږ د غربت جونگره په خپل حال ولاړه وه بادونو او بارانونو خوړلي ديوالونه ، د کلکينانو اسماني رنگ او زما د ماشومتوب ميل هماغه په پخواني قامت ولاړه و کله چې د موټره را کښته سوم خلکو ليدلم خو چا نه پېژندم ؛ څهره مې بدلون کړی و خو زما همزولی نسل تر ما پاڅه ښکارېدل د وطن سختو ورځو يې پر څهرو ژور اغېز درلود.

دسختو حالاتو تراژېدۍ يې په څهرو کې له وراڼه مجسمې وې .زما پوستکۍ لس کاله هوسا ژوندانه ځوان ساتلی و. په هر حال ما هم څوک نه پېژندل پياده روان سوم چلوونکي ته مې وويل چې زما غوټې راپسې را واخه. هغه غوټو کې مې يو څه ډالۍ او سوغاتونه خپلې مور ، خپلې يوې خور مرجان ته را اخيستي وې او خپل پلار ته مې هم ځان سره ځيني سوغات راوړل دهغه قهر او غوسه مې هېره وه د کور په غولي چې را ننوتم يو ناتوانه او کمزوری سپين ږيری په برنډه کې ناست دی ؛ وجود يې خپله سيکه بایللې غټې عينکي يې ايښې وې د ږغ اورېدو گوشکي يې په غوړونو کې ايښې وې چې تارونه يې لاندي پراته وه.خواته يې ورغلم ؛ پام يې راته نه وو ښه نږدې سوم چې گورم پلار مې دی آه څومره کمزوره سوي و...

ور وه مې ځغستل پر لاسونو يې پريوتم لاسونه مې ورته مچ کړل ، غاړه مې ترې تاوه کړه ، زما چيغو اسمان کونې کړ فضا زما د چغو د اورېدو څخه ډېره ناتوانه وه پر مخ مې مچ کي په غېږ کې مې ټينگ ونيوه او په ژړا نيولي ږغ مې وويل: بابا محمد يم!

خو بابا مې هېڅ عکس العمل ونه ښوي ښايي ؛هغه نور د ليدلو او اورېدلو ځواک له لاسه ورکړی و خو زه يې هماغسې په غاړه کې پروت وم ژړا مې نه درېدله زه يې ځای ته نه يم راوستلی ، همداسې چپ او بې تفاوته ناست و. راسره ونه ږغيدی زما په راتگ نه خوښ و او نه خوابدی سو ، همدې حال کې يوه ښځه دزينو څخه را کښته کيدله ما فکر وکړي ښايي مور مې وي خو زما اټکل ناسم وختي بلکې هغه سترې ستومانه او تازه له کاره را غلي وه ياده مېرمن مې خور وه چې لستونۍ يې راپورته کړي وه زاړه کالي يې اغوستي وه غربت يې څهره سوزلي وه چې ماته مخامخ سوه يوه ناترسه چيغه يې له خولې ووته او بېرته يې د زينو پر طرف وځغستل چې خواته يې ورغلم ومې نه پېژنده ښه ډير ورته متوجې وم خو دا هماغه يوه او نازولی خور مې وه چې زما ناځوانيو د غربت د تناره لمبو ته پرېښې وه .مرجان خبرې نسوای کولای ټول بدن يې لږژېدي ، دخپل د پورني څوکه يې د غاښونو لاندي ټينگه نيولې وه او اوښکې يې همداسې بې اختياره د سترگو له کاسو ورېدي غېږه مې پر را وگرځول د مرجان چيغو مخکه او اسمان لږځول غوښتل يې دپينځلسو کلونو پر دردونو راته وژاړي ، غوښل يې د پينځلسو کلونو پر بې

وسي او بې کسی راته وژاري ، غوښتل يې د پينځلسو کلونو انتظار او ناهيلو درد راته وايي ، غوښتل يې چې زما د بې رځيو او ناځوانيو حال راته ووايي خو ژړا نيولې مری يې نه پرېښوده يوازې يې د ونډه ووبل د بابا سترگو درېسې ديد پرېښودي ، غوږونه يې زموږ ساندو کاڼه کړل ، تېرکال مور هم مړه سوه مور مو نېستې ، نااميدۍ او غربت مړه کړه بيا يې چيغو فضا ولټوروله زما ذهن کې د قيامت جرس ږغیده د خور چيغو مې زما ذهن کې انگازې کولې هغه پر حقه وه.

مرجان په يوازې ځان ډېر درانه غمونه گالل هغې نفقه گټله د مور له خوړو تر درمله يې هرڅه برابرول د کونې او نابينا پلار پالنه يې کوله د خپل د ورک ورورد وير بار يې پر زړه بار کړی و ، مرجان د کور اخرنۍ اميد وه چې مخکي يې کړلي د خلکو فصلونه يې رېبل کورنۍ ته يې يوه گوله ډوډۍ برابروله . ددې ټولو تراژيديو سايه يې پر خهري غوړېدلې وه د هغې چاودې او سوزيدلي مخ هرڅه ويل د هغې له پرې سويو گوتو او تباکو لاسونو دردونه خڅېدل.

زه راغلم خو هرڅه هغسې نه و ؛ زه ډېر ناوخته راغلم.....

...

ماخذونه

قرآنکريم

ترمذي شريف ص ۳۸۵۰

صحيح البخاري ص ۵۰۶۰

صحيح المسلم ص ۲۸۳۲

هيله سكون

حقل صاحب

فتحالباري ۲/۹۲

الاستيعاب في معرفة الاصحاب

كتاب البخلاء

شمس الحسن شمس

سيداحمد سعادت

سيرت و تاريخ امام ابوحنيفه ص ۱۲۵

انجينر محمدالله نوري

اسدالله صميم

ابو محمد خاموش

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library